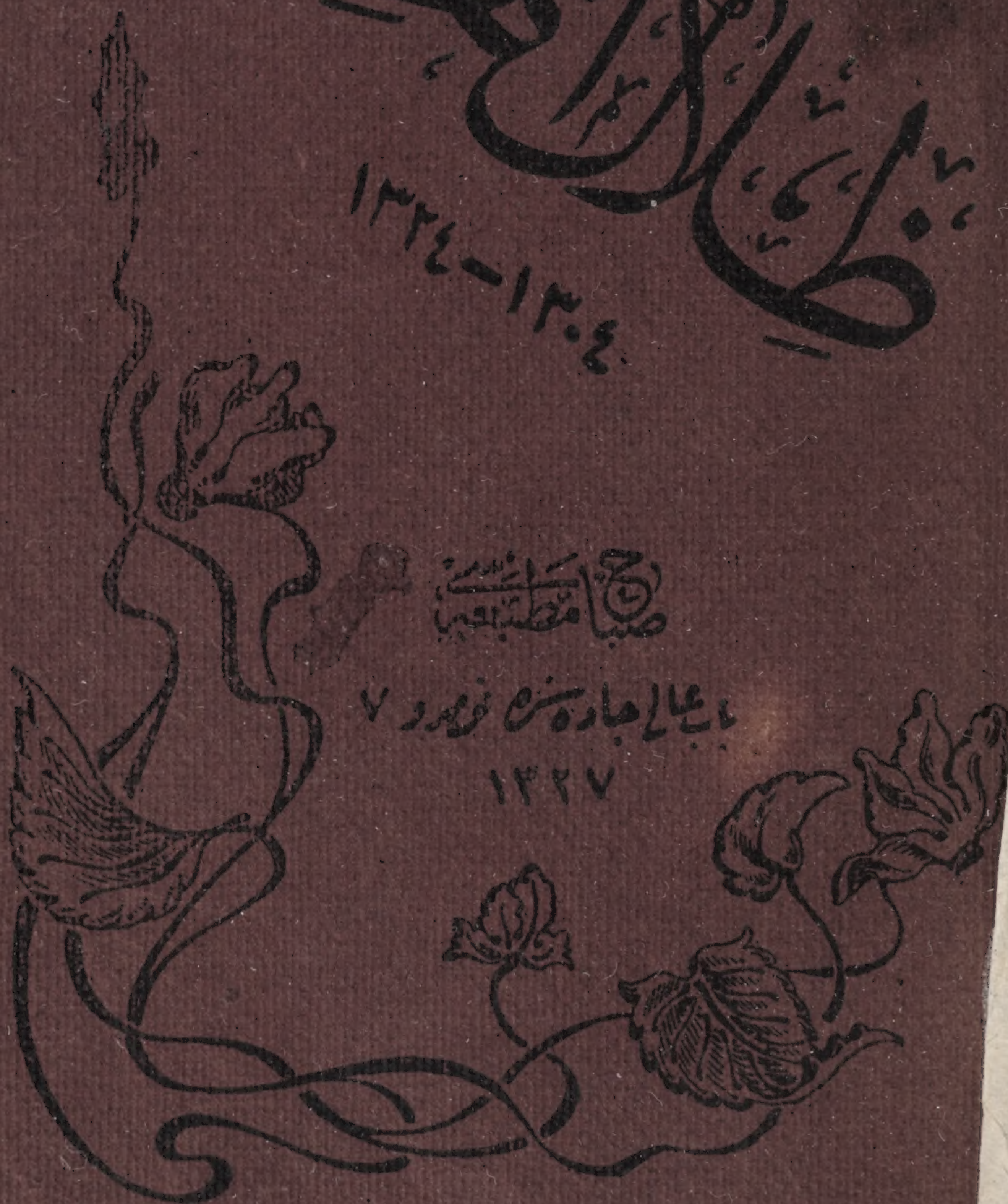
ظلال الهام

علی اکرم

ظلال الهام

١٣٠٤-١٣٢٤

صباح مطبعه سی

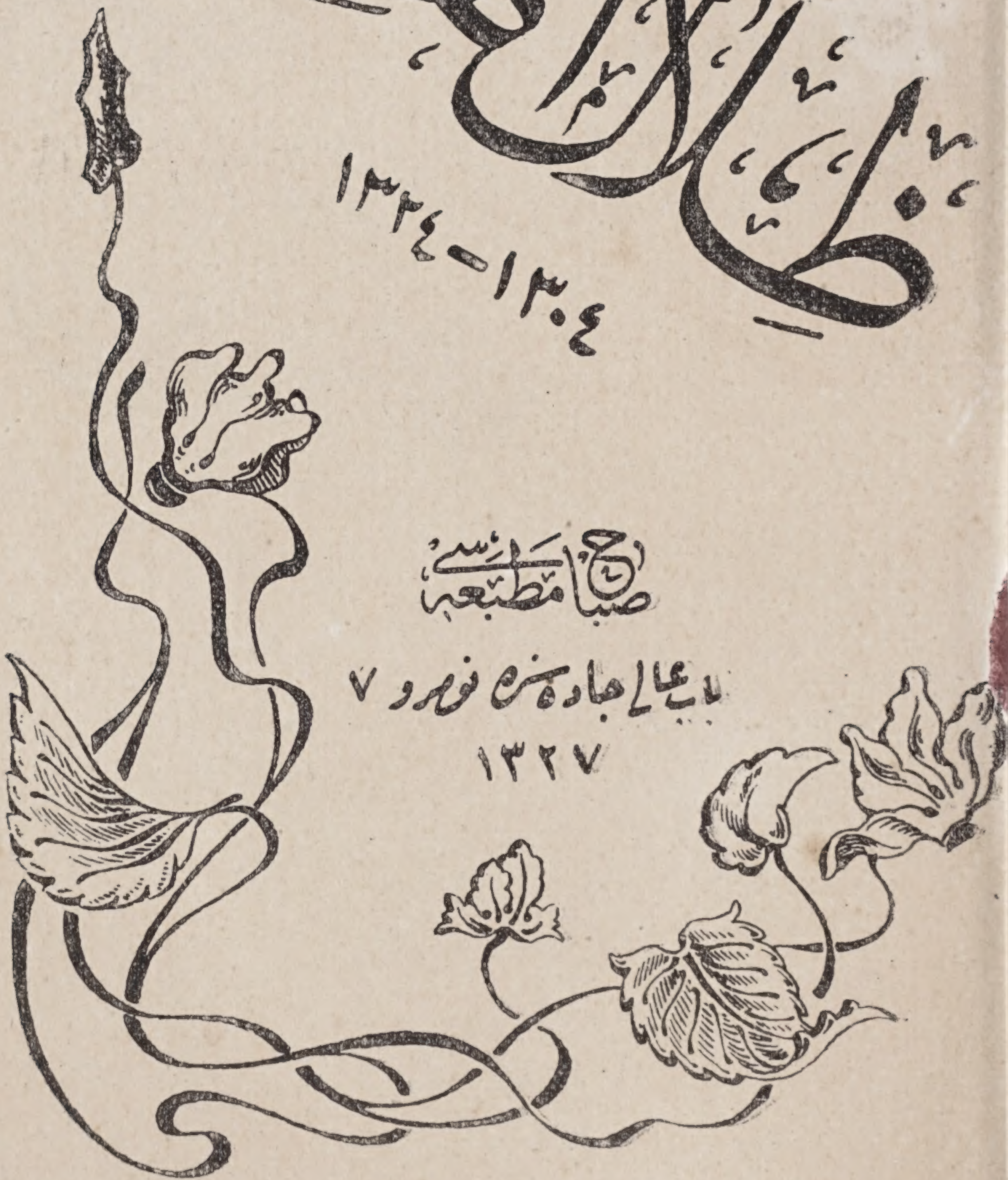
بابعالی جاده سنده نومرو ٧

١٣٢٧

علی اکرم

ظلال الهام

١٣٠٤-١٣٢٤

صباح مطبعه سی

باب عالی جاده سنده نومرو ٧

١٣٢٧

(صباح) مطبعه‌سی باب عالی جاده‌سی نومرو ۷

دوشدك نهايت ايلدی اعدا سنی تراب ،
حيفا كه جسمك اولمادی قلبك قدرمتين .

دستكده پاره پاره اولوب طوتديغك علم
برشعرك اولدی موتك ايله خاكه مرتسم [*]

— ٧ —

دنياده نام و شانكی يازدقجه هر قلم ،
اصحاب ظالمی لعنت ايله ياد ايدر امم .
لعنت سنی هلاك ايدن اهل جهنمه !
اولدقجه شانلی مسكنك اول قبر محترم .
بيت خدايی قاپلادی مظلوم قانلری ،
خيل عدو مساجده هپ باصدی‌ده قدم
برنبذه همت ايتمدی ملكك اعاظمی ،
كيتدی وطنده كلمدی بركيمسه‌يه‌الم ؛
افسا ايچون اذا ايله اما وجوديكی
شير دليره بكزه‌دی هربانیٔ ستم ؟
بونلر يزيدی گچدی شناعتده ايلرم
كندمجه بشقه بيلديكم اللهه بيك قسم !

---

[*] طوتدی برقطعه‌يی اقان قانك
چاك چاك اولدی تير برانك
بايراغك پاره‌لندی دوشدی يره
اولدی هرپاره‌سی جهانه بره
بوميدر روز محشرك شانی
ای‌مه آسمان عثمانی ،
نه‌مهابتلی انشقاقك وار !

احیای دینه خادم ایکن فکر اقدسك ،
عد ایتدیلر دیانتکی هادم حرم ؛
لعنت سنی شهید ایدن ارباب ذلته ،
اولدقجه سوزلرك فلکه ناشر حکم !
بالله کوکده موتکه ارواح آغلادی ،
اولدك اورتبه محنت ایله ای نبی شیم .
هرقطره کیم سمادن ایدر قبریکه نزول ،
برآه اولورده تاملکوته بولور وصول !

— ٨ —

برصبحدم که کوك یوزی پراغبرار ایدی ،
کوکلم کبی فلکده اوکون زار زار ایدی ؛
کوکدن ملکلرك طوییلوردی فغانلری ،
یرده شهید ایکلدیلری اشکبار ایدی ؛
برساحله بش اون نفر ایتمشدی اجتماع ،
هر عسکرك یوزنده الم برقرار ایدی .
تابوتی قورشونه صاریلی برجنازه آه ، [*]
اول ارلر آرقەسنده اوکون آشکار ایدی .
علویت ومهابت وصافیت وکمال
هم جانلیلرده هم اولوده تابدار ایدی ؟
آلات پروقار حمیت که زینتی
تابوت شام رنك وسما اعتبار ایدی ؛

[*] مرحوم اولا ساقزده دفن اولنوب مؤخراً بولایره نقل ایدلدیکندن تابوتك اوزرینه هکیملر قورشون صاردیرمشلر ایدی .

قورشونده شعله شعله طوران نور آفتاب
کویا سماده انجم پرتو نثار ایدی ؛
کویا که برجهان کوکه ایلردی اعتلا ،
یا بر ادیب واصل خاك مزار ایدی ؛
قان آغلیوردی قلب حزین وطن اوکون:
عکس شفقله روی زمین لاله زار ایدی ...

حقا که دوشدی شانکه لایق شورحلتك ،
ای محترم پدر ، نه بیوکدر شهادتك !

— ۹ —

کویدن چوجقلر ایتمش ایدی راهنه شتاب ،
معصوم چوقمی ایلسه مظلومه انجذاب ؟
صاچدقجه شمه باد صبا هر شکوفه‌دن
ایصال ایدردی روحنه‌سوزشلی برجواب .
عسکر ، چوجق ، چیچکله محاط اولدی اول ادیب ،
آلایی صانکه ایتمش ایدی کندی انتخاب !
وقتا که قرب مدفنه کلدی بو شان ایله ، [*]
بر صوت آمر ایلدی بر فرقه‌یه خطاب ؛
انسان سسی دکل ، او ندای خدا ایدی
کیم آسمانه عکس ایدرك ویردی انقلاب !

---

[*] بولایرده سلیمان پاشا تربه‌سنك اوکنه بر بلوك عسکر دیزلمش ومرحومك نعش مبارکنی تربه قپوسی اوکنه کلنجه سلاملامش ایدی .

عسکر سلامه طوردی ، مکافات قلبنی
بولدی بوصوك سلام ایله اول مقدر تماب .
عسکر دکل سلامه طوران ، اول سلام ایله
عثمانلیلقدی ایلین اعلان اضطراب !
مطلق بو رتبه حزن و مهابتله ایلمز ،
بر لحظه ده قمرله غروب ایتسه آفتاب ؛
بیلمم فقط نصل ایدییور نور حق غروب ،
بیلمم نصل کمال اولیور بر آووج تراب !
حیفا که بیلمامك یاشادیر آدمیتی ،
مقبردر آدمك وار ایسه بر حقیقتی !

— ۱۰ —

ای نور حقه مهبط اولان محترم مزار ،
ای ملتك کمالنی حاوی اولان دیار !
حافظك اول وجودی کیم اولمشدی عاشقك
ایتدی وطن ، وطن دیه آغوشك اختیار .
تزیید عز وشانك ایچون کلدی قوینکه ،
اللهه ایلسه‌ك یاقیشیر عرض افتخار !
بندن فقط او جسم مبارك دکل جدا ،
یالکز سنك دکل ، بکا کوسترمه اغترار :
بن آغلادقجه کریه‌می کوزدن قاپار نسیم ،
ایلر سحر سحابی ایله خاککه نثار ،
آه ایلدکجه قلب غریبم ، ترابکه
کوکدن حزین حزین دوکیلور رنك اغبرار ؛

بلبل قيانتده کابر هر سحر سکا
روح غريبم آغلار ، ايدر موتی شرمسار .
ای سجده‌کاه فکر و ادب ، ظلمتك سنك
اصحاب فهمه نور خدا ايلر آشکار .
ای کعبهٔ جهان حميت ! بوکون سنك
آغوش شفقتکده ياتان شمس اقتدار
حقك سکا اماتيدر مصطفا کبی
محشرده امتی اوله‌جق انبيا کبی !

— ۱۱ —

موتا دکل ، اوقبره کيرن آنلی بر شهيد ،
اولمش حميت اوغرينه وجدانلی برشهيد !
کوکسنده يوقسه قانلری ، آلننده پارلايور
علويتی ؛ کورنجه دينور : شانلی برشهيد .
افکاری نور اولورده بوکون قبرينه دوشر
برچوق شهيده حجت رجحانلی بر شهيد !
اولدی ، فقط وجودينی خلق ايتدی ملتك ؛
برکعبه قيلدی قبرينی عرفانلی برشهيد .
الله يولنده جانی بذل ايتدی امته ،
اسلامه ، دينه پك بيوك ايمانلی بر شهيد .
کيتدی خدايه ماتی مسعود کورمدن
وجدانی يارەلی ، يورکی قانلی برشهيد .
بولدی جهانده شمدی‌اك علوی مقامنی : [*]
اولدی رفيق آکا ابداً شانلی برشهيد .

---

[*] مقصد سليمان پاشادر .

وجداننه اورتبه امین اولدی نفسی کیم [*]
دنیاده کندینه دیر ایدی جانلی برشهید.
ماهیتی حمیت ایدی ، فکری حب حق ،
معشوقی خامه ، فطرتی عثمانلی برشهید :

محشرده خامه‌یه طاقه‌رق قانلی برکفن ،
سنجاق یاپارده جنت ایچنده بولور وطن !

— ۱۳ —

ایواه کیتدی ، عالم قدسیت آغلاسون ،
شمدی جهانده شعر وادب ، حکمت آغلاسون!
ایواه اولدی ، موتنه کوکلم کبی مدام
هرصاحب فضیلت واهلیت آغلاسون !
شمدی وطنده نامی‌ده محو اولدی کندینك
نام کمالی یاد ایله حریت آغلاسون !
روح سعادت اولدیکنی ایلسونده یاد ،
محنتلی آغلاسون اکا بی‌محنت آغلاسون !
مدهش کوروب حیاتنی اطفال ملتك
هرمادرك دلنده بوکون شفقت آغلاسون!
اطرافنی عدو ایله فرض ایلسون محاط ،
هردخترك یوزنده بوکون عصمت آغلاسون!
ملتده یوقسه آغلایه‌جق اول ادیب ایچون
جنتده غملی موتنه برامت آغلاسون !

---

[*] « نه دولتدر شهید ذی حیات اولمق بودنیاده »
مرحومك برمصراعیدر.

برکون آنجـه نامنی ملت ، اذا ایله
امحاسنه سوزنده‌کی علویت آغلاسون !
دست مؤیدکدن اولوب تا ابد جـدا ،
بیچاره قالدی هرقلم همت آغلاسون !

خاموش ای قلم که کمالی ایدر بیان
آنجق ینه اوخامهٔ دراك آسمان .

١ نیسان ١٣٠٥

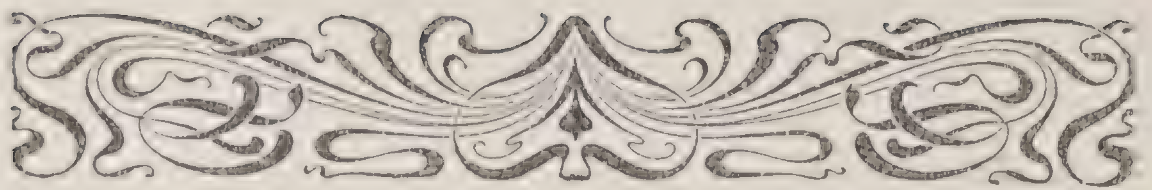

حقیقت

حقیقت روحدن افضل حیات آدمیتدر ،
حقیقت نوردن پارلاق ضیای رب عزتدر ؛
حقیقت بر کونشدر ، نورینی ستر ایتسه‌ده اشیا ،
نهایت چشمه ظاهردر ، اکا هائل موقتدر .
ایدر بعضاً تعالی حقه اما ، فکری ترك ایتمز :
مرادی عجز انسانیدن اللهه شکایتدر ؛
اینر بعضاً الك آلچق قلبه اما حقدن آیریلماز :
سقوطندن اوقلبه مقصدی ایصال غیرتدر .
حقیقت هانکی شکله کیرسه ، هانکی رنکی کسب ایتسه ،
حقیقتدر ؛ فقط درك ایتمك محتاج دقتدر .
اودر فرعونی موسانك النده محو ایدن قدرت ،
ادن واصل مسیحی عرش اعلایه اوقدرتدر .

اودر وحی الهی قلب پاك فخر كونینه ،
حقیقت سیف مسلول نبی روح شریعتدر .
حقیقت نامنه جنكیز ارضی خونه غرق ایتمش ،
اونكه حضرت فاروق بر شمس عدالتدر .
او ایتمشدر اون آلتی دولت بر فاتحه مغلوب ،
اونكه نام عثمانی بوكون بر نام دولتدر .
حقیقت مندمجدر الك صوك آرزوسنده انسانك ،
كان ایلمك آغلایشده چشم اطفاله اوقوتدر .
حقیقت اولماسه ، انسانلق اولماز ،ذوقمز قالماز :
عمومی بختیاریدر ، دكیشمز برسعادتدر !
اونكه برادیبك خامه‌سندن روح اولورجاری ،
اونكه برحكیمك فكری پرنور هدایتدر .
كیمی « بیلمم » دیمش انكارایچون اول شمس پرنوری ،
وجود حقه بزده قدرت انكار حجتدر .
كیمی « جبری » لیكك طوغری مذهب عدایدوب كیتمش ،
كیمی ظن ایلمش كیم خالق اشیا طبیعتدر !
عقولك اختلافی حقی ابطال ایلمز ، زیرا
تخالف برتصادمدركه برقی نور رحمتدر .
طونوق برشبنمی تنویر ایدن برشعلهٔ بی‌تاب
بزه اثبات حقده برضیای سرمدیتدر .
حمیت مسلكنده خلقه بذل جان ایدن ذاتك
مبارك قبری ده مدهش حقیقت ، عملی حكمتدر !

٥ ـ مارت ـ ١٣٠٦

طاغلره [*]

ماهتابك صانكه عاشقدر هلالی طاغلره ،
کیم سمای ایلر ترجیح خالی طاغلره ؛

برجبل قربنده اولدی باق ینه وجهی عیان ،
انعکاس ایتدی اوسوداوی ملالی طاغلره .

انتشار ایلر طونوق بررنك اخضر مغربه ،
لمعه لمعه نور صاچدقجه جمالی طاغلره ؛

برسماوی حزن ایله مستور اولور هرکوشه‌سی ،
صانکه بیك عاشق کومولمشدر شوعالی طاغلره !

صانکه روحمدن اوچان برآهی تشریح ایلیور ،
عاکس اولمش بلبلك محزون مقالی طاغلره ،

قبرلیله آه کیم چوق سورمدن کیردی هلال ،
پارچه پارچه دوشدی اول لیلك ظلالی طاغلره.

برصباح مسعدتده واقعا کل پوش اولور
انعکاس ایتدکجه شرقك رنك آلی طاغلره ،

---

[*] ایلك انتشار ایدن شعرم بودر . مرصاد عنوانلی مجموعه‌ده چیقدی .

بنجه اما بر كلستاندن كوزلدر مقبره ،
منجذب كوكلم شو قبرستان مثالى طاغلره . . .

مطلق ايلردى زيارت خاكنى ، اشجارينى
روحمك اولسه‌يدى كر اوچمق مجالى طاغلره !

١٣ — مايس — ١٣٠٧

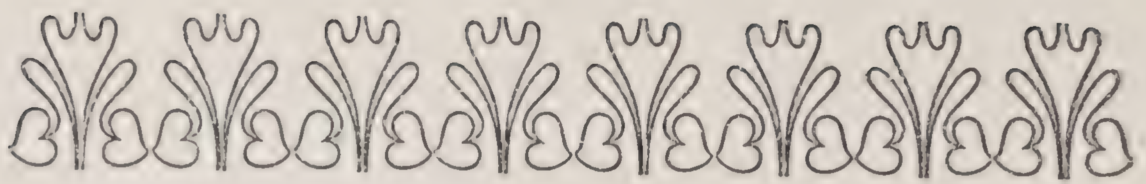

ياحسين ! [*]

مقام رأس خليل جناب سبط نبى
جهان وحدت ومعناده عرش رحمن‌در
فقط اورأس مبارك بو نقطه‌دن كچمش
ديمك كه طوپراغى مرآت نور يزداندر
شهيد ملحمهٔ كربلا جناب حسين
مقام رأسنه تاعرشدن نكهباندر
بوخاكه سور يوزكى قدرت وعنايت حق
ويرر جنانكه البته بشقه بررونق
اولور حريم نبوتده فاتحه‌ك مقبول
كولر روانكه ارواح مرتضى وبتول

[*] عسقلانده حضرت حسين رضى الله عنهك مقام رأس مباركلرى زيارت اولونديغى زمان انشاد ايدلمشدر .

عثمانلی عسکرینه ! [*]

کوروب بنیان ملکی منقرض ظلم ودنائتدن ،
بویوك برنوحه قوپدی قلب آتشبار ملتدن ،

اوفریاد مهیبك شدت تأثیر حاریله
بوخاکه ابر رحمت دوشدی وحدتکاه قدرتدن ؛

حمیت جوشه کلدی ، شمس حریت ظهورایتدی ،
بوارق قاپلادی آفاقی شمشیر جلادتدن !

اوشمشیر جلادت ، سیف نورانور عثمانی
ویرلمش عسکره دست ازل تاب مشیتدن ؛

او شمشیر جلادت ، همت عالم پسندیله
جهانکیرانه بردولت چیقارمش برعشیرتدن !

او شمشیر جلادتدرکه فیض اعتلاسیله
طولار تاریخ ملت افتخار قلب ملتدن ؛

اوشمشیر جلادتدرکه برنیم انجلاسیله
جهان ظلمی تیتره‌تمشدر آفاق حمیتدن .

---

[*] ۲۹ اغستوس سنه ۳۲٤ تاریخنده حربیه نظارتی میدانده ویریلن قونسرده اون بش یکرمی بیك کشی قدر خلقك حضورنده ناظمی طرفندن اوقونمشدر .

لوامع ریز دهشت اولمادن قهر عدو ایتدی ،
صفوف ظلم و استبدادی بوغدی خوف وهیبتدن !

نه‌در بر آیدن اول وجه ماضی ؟ قانلی برصفحه ،
ملوث عالم جست که جان بولمش خیانتدن ؛

دنائت ، افترا ، آلچقلق . . . الك ملعون ... بدطینت ،
عقور اجلاف خلقت مستفید اولمش حکومتدن ،

سوروکارلردی ملکی ، دولتی ، هردرلو آمالی ...
قوپارمشلردی حسیاتی قلب آدمیتدن ؛

سوروکارلردی ناعمق فنایه برجهان خلقی ،
نه خوف الله قهرندن ، نه غم عار ملامتدن ؛

بوغوق برنوحه کلمزدی فیافیٔ مظالمدن ،
وطن برمقبراحیایه دونمشدی سکونتدن ؛

بتون اصحاب وجدان زار زار ظلم ایدی اما ،
فغان ابکم قالیردی تیتره‌یوب جان یأس وحیرتدن !

چهار اقطار ملکی ایلیوب احرار ایچون منفا ،
حکومت اولدوریردی فکری ذلتدن ، سفالتدن ؛

چکوب آغوش لوث وذلته ملعون جاسوسان ،
قوپارمق ایستیوردی ورد حسنی وجه عصمتدن ؛

تعرض عرض وناموسه ، تعرض قلب ووجدانه ،
تعرض عقل وادراکه اولوب اسباب ثروتدن

نه جانلر یاندی ، قانلر آقدی ، مأوالر خراب اولدی
نه مسکنلر ییقلدی جوشش سیل سفاهتدن !

شهیدان حمیت بلکه اون بیك فرده وارمشدر ،
وطن محروم اولوردی بلکه یوز بیك مرد غیرتدن !

بتون ارباب ناموس التجا ایتمشدی اللهه ،
قاچارمشدی جباه ملت ادبار وحقارتدن ؛

چوجقلر آغلار ، ایکلر آنه‌لر . . . بیچاره مظلومین
طویارلردی بو مدهش ناله‌یی زندان غربتدن ؛

قلوب خلقه‌بیك خنجر اینردی ظلم وشدتدن ،
بروج حقه‌بیك فریاد اوچاردی قهر وضجرتدن ؛

بتون ممنوع ومستثقل ، معقب ، مهمل اولمشدی
نه طویسه‌ق قلب ووجداندن نه بولسه‌ق عقل وفکرتدن . . .

عطالت محض حکمت ، خدمت ملت جنایتدی ،
عبارت هر فضیلت لفظ ماعون صداقتدن !

صداقت . . . آه ای فکر اثیم دور استبداد ،
صداقت ای مؤول ملعنت سن علم وحکمتدن ،

ذكاوتدن ، دهادن ، قلب وحسدن هرنه بولدكسه
همان عد ايلدك اك مبتذل، عادى جنايتدن !

جنايت ايشلدك يازدقجه ، باقدقجه ، كوردكجه ،
جنايت ايشلدك قاچدقسه بردم خواب غفلتدن !

وطن .... مجروح وكريان ! برانين محترز ، ممدود
چيقوب آهسته آهسته بوفسحتزار محنتدن ،

ايرردى عالم ارواحه ... تا عرش الوهيت
اليم اولمشدى آرتق نوحهٔ روح نبوتدن ! ....

نهايت ... اى مظفر ، شانلى اردو! سن ظهور ايتدك،
فيوض عدل وحق جوش ايتدى آفاق سعادتدن ؛

نه‌علويدر مقدس مقصدك ، جهد سماشانك ،
بتون برخاقى قورتاردك كلاب ظلمه خدمتدن !

دينلر واركه : عسكر قوتندندر هراستبداد ،
آليرمش روحنى ظلم حكمداران بوقوتدن ....

بووهمياتى سن محو ايلدك ، اى شانلى اردو ، سن ،
سن استبدادى آلدك پنچهٔ خونريز دولتدن ،

باتيردك ، اوردك ، امحا ايلدك ! ... الله ايچون عالى ،
مقدسدر جهادك كائناته غالبيتدن !

اوت ، مغلوب تیغك شمدی بر دنیای استبداد ،
کلیر پایکده تیتره‌ر برجهان خوف ومهابتدن !

غزای اکبرك ای جند عالی فیض عثمانی
بیوکدر لفظ ومعنای جلادتدن ، شجاعتدن ؛

بیوکدر شان ماضیدن بیوکدر فیض آتیدن ،
بیوکدر فتح عالمدن ، بیوکدر فکر امتدن !

بیوکدر ، چونکه هیچ قان دوکمدن ، جان یاقمادن اوردك
جهان ظلمی ؛ تجرید ایلدك دنیایی ظلمتدن !

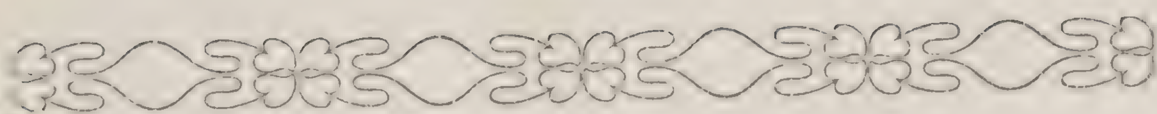
ناصل یاپدك ؟ نه سحر قوت ایجاد ایلدك ؟ بیلمم ،
فقط سایه‌کده قورتولدی وطن عقبایه رحلتدن !

پاشا ، بیکلر پاشا ای عسکر عالی همم ! بزلر ،
سنك سایه‌کده قورتولدق مذلتدن ، اسارتدن .

سزای قدسی نهادان ، قهرمانان سیوف حق !
محمردر سراپا مایه‌کز خون شهادتدن !

فی ۱۵ آغستوس سنه ۳۲٤

کوچوك شیلر

— ۱ —

بوکورتلن

بعضاً الك ساده برلطافتله
قویتو یوللرده طاش دیوارلردن ،
گاه بر اعتیاد غلظتله
قایالقلرده‌کی طمارلردن ،

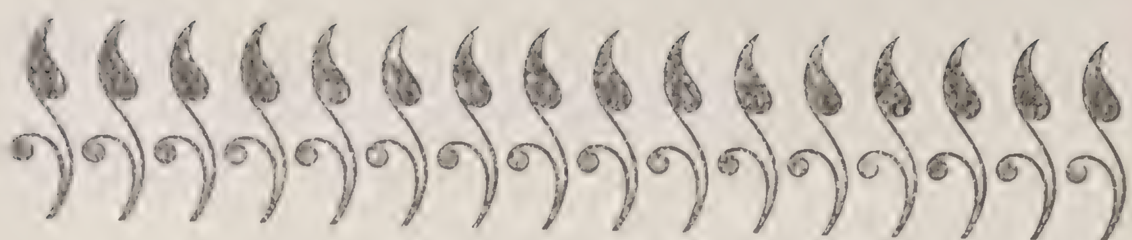
چالیلردن بیوك اغاججقلر
کورونور : داللرنده جلوه ایدر ،
اوپوشور ، نور شمس ایله پارلار ،
پنبه ، آل ، مور سیاه بوکورتلنلر .

انس وحشتله پرورش بولمش ،
هپسی شایستهٔ غرام اولمش
بدوی قیزلریله یکساندر ؛

بونلری بول کوروبده آتمایکز ؛
پك کوزلدرلر . . . ال اوزاتمایکز ،
هپسنه بردیکن نکهباندر !

۵ - خزیران - ۱۳۱٦

وار

هر كسك دنياده برمقصودی برخولياسی وار ،
كوكلمك انجق بنم برجان ياقان سوداسی وار ؛

اويله برسودا كه اولمكدن بيله محروم ايدر ،
روحی اولدورمك كبی برمقصد اقصاسی وار .

نيلسون برعاشق بيچاره بيلمم نيلسون ؟
سومه‌مك مشكل ، سونجه قلبك استغناسی وار :

سومه‌مك قابلمی كوردكجه او علوی چهره‌يی ،
قارشيسنده ظن ايدر مجنون كوكل مولاسی وار !

سومه‌مك قابلمی اول خورشيد حسن و عصمتك
حق نما وجهنده انوار جهان آراسی وار...

سومك اما ، سومك امحا ايليور آرامی ،
فكرمك كوكلمه شردم قانلی برغوغاسی وار ؛

سومك اما ، يار جلادم بيله اولماز بنم
اويله قهارانه استغنای بی پرواسی وار ؛

عکس ایله تا عالم لاهوته بخش حزن ایدر ،
آه یاتمش کوکلك براویله واویلاسی وار !

ای ملك طینتلی شیطان مظالم اعتیاد ،
هانکی مجنونك جهانده سن کبی لیلاسی وار ؟

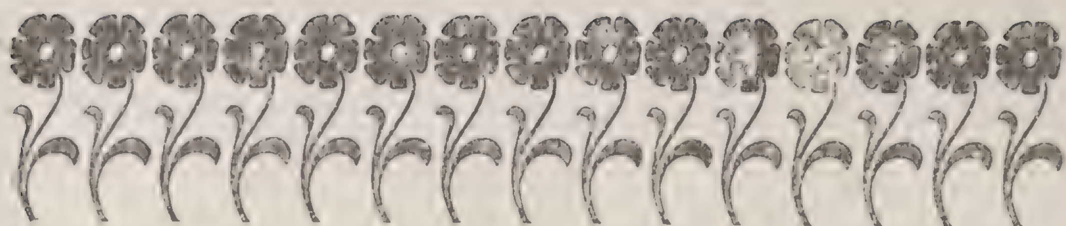
کوکلك خورشیدیسك بالله روحك جانیسك ..
هر کسك کرچه فلکده برملك سیماسی وار .

ارتق انصاف ایله برنیم التفات ایت کوکله ،
عاشق بیچاره‌نك مقبر کبی مأواسی وار :

احتراز ایت حقدن ای قاتل ، تأمل ایله کیم
اخرتده روحمك روحکله قان دعواسی وار !

۱۰ - کانون ثانی - ۱۳۰۷

توغو !

توغو . . ؛ بونام باندی ، بونام ذیشانی
عجب جهانده بوکون وارمی بیلمه‌ین آدم ؟
توغو . . . بونام جلیل مهابت عنوانی
نه‌رتبه قوهٔ شعرمله فکره کوسترسه‌م ،
دکل اوشکل معظم اوهیکل عالی ،
خیالنك بیله کلمز نکاده برحالی .

توغو ، توغو ! . . بونه شدتلی لفظ پرمعنا !
لسانده طوپ کبی پاطلار : توغو ! بواسم مهیب .
هراس رعدی قیلار قلب عالمه القا ؛
ایدر تلفظی عمان نجدتی ترهیب . . .
توغو دنینجه کلیر جوشه بحر جنك وجدال ،
چوکر بتون کره‌یه ضرب دست رستم زال !

توغو ، بونام مؤبدله مشتهر آرسلان
صیقنجه پنجه‌سنی برکونك ایچنده بتون

وحوش ظلم و وغا دوشدی یرلره بی جان ،
یتشدی برسورو عفریتی محو ایچون برکون !
دوکولدی بحر فنایه جهان وحشیات
یازلدی چرخ برینه بو اقتدار وثبات !

٭

بولوطلو برآلوك شكل تارومارندن ،
اوقانلی مغربك آیینهٔ خفاسندن ،
سیاه دالغه‌لرك لوحهٔ مزارندن ،
ژاپونیانك متعالی درین سماسندن
نکاه عقل وخیاله بلند ، پرعظمت
اورر طورر توغونك چهره‌سندكی هیبت !

٭

توغو ، توغو ... بونه‌دهشتلی انحطاط خیال :
بنم بوكون كوزمك قارشیسنده‌كی كوپكك ،
شوپیس ، اویوز كوپكك اسمی‌ده توغو ! هرحال
جهانده بویله‌در ایشته .... بزم كریمه‌جكك
خیال وحسنی تلطیف ایدن كوچك حیوان
ایچون بیوك توغویی بولسه‌ق ایلرز قربان !

٭

عجب بومرتبه لایقمیدر محبتنه
كریمه‌نك بوقدر سودیكی ملزجه كوپك ؟

براز لطیفه ایدلسه ، دنیلسه چیرکین پك ،
طولار سرشك الم دیدهٔ ملاحتنه !
قیزك بوحالنی رعنا بیلیر جلال‌الدین ،
طوتار ، آتار توغویه سلهٔ ادب آیین !

*

توغو فنامی ؟ دکل : خیلیجه سویملی ، کوزل ،
سیاه یوزیله ، یووارلاق باشیله بورنی لطیف ؛
براز چپیل کوزی اما... تمیز ، کوزل برال
سیلر طورر اونی ، هپ اوقشایوب خفیف خفیف
آلیر اویوزلرینك شدت وحرارتنی...
کریمه‌نك بوکا چوق کورمه‌یك محبتنی !

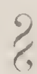
*

« توغو ، توغو ، توکینو... کل کوزل توغوم بکاسن ! »
باقلك نصل قوشار آغوشنه غریق سرور :
کلیر ، یالار یوزینی ، چیلدیرر سوینجندن ؛
دیزنده صاحبنك صانکه برشرارهٔ نور...
کیدر ، کلیر ، ینه فیرلار ؛ فقط طورر ، قاشینیر :
اویوز دکل : پیره واردر ! کریمه بویله صانیر !

*

اویوزده اولسه وفا پرور وصبور ومتین :
هجوم ایدلسه یالاندن کریمه‌یه درحال

توغو یامان آتیلیر، پروقار و پر تمکین
غریو وصولته باشلار؛ بزم کوچوك آمیرال،
بیوك توغو کبی نجدت مآب وذیشاندر،
براز قاشیدنماسه دیردم بو بر نریماندر!

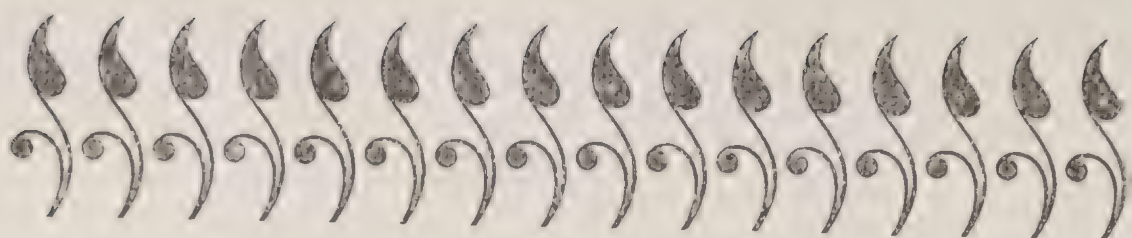
ژاپونیانك متعالی، درین سماسندن،
نگاه حیرته عکس ایله ین ضیای بلند،
توغو.... او قوس قوجه برملتك وفاسندن،
محبتندن آلان روحنی بقای بلند،
توغو وفات ایدیورسه... ژاپونیا ماتم ایدر،
اوت، فقط سوره من چوق زمان بو حزن وکدر...

بزم توغو کیدیورسه... جنان پاك شباب
اونك مزاری اولور؛ کوزلریله، قلبیله
کریه جك اوکا آغلار طورور شکسته، خراب؛
الی الابد یاپیشیر روحنه خیالی بیله!
بیوك، کوچوك توغودن هانکیسنده ذوق وجود؟
کوپکمی، یوقسه او بر قهرمانمیدر مسعود؟

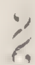
۹ تموز - ۱۳۲۲

فریاد !   [١]

امید جهاندنده بیوك ذوق ایسه محدود ،
هرساعتی عمرك امل افزا ، الم افزود ،
ماضی متوالی ، ازلی سایهٔ ممدود ،
مستقبل ابدله طولو بر مقبر مسدود ،
حال ایسه سعادت کبی ، راحت کبی مفقود ،
« فریاد ازین نوع وجود عدم آلود ! »

فریاد . . . بودر صوك سوزی هرشانلی حکیمك ،
الآن چیقیور کوکاره فریادی سلیمك ،
تاعرشنه بلکه وارهجق رب رحیمك !
فریاد دیدکجه اوشهنشاه عظیمك
تابوت معلاسی اولور دیدهمه مشهود ،
« فریاد ازین نوع وجود عدم آلود ! »

اوچ بش سنه سیر ایتمك ایچون ملك فنایی
انسان چکیور ایکلیهرك بار قضایی ،

---

[١] تضمین اولنان مصرع حضرت سلطان سلیم خان اولکدر .

وارسه چکه‌جك روحی‌نده بلکه اوبلایی !
هیچ بیلمیه‌جکسه دل ناشادی صفایی
یوقلق کبی وارلقده نیچون اولمیه نابود ؟
« فریاد ازین نوع وجود عدم آلود ! »

٭

مقبرلری محو ایلسه کردش دوران ،
بر اویاپه‌جق یر بوله‌ماز خانه نشینان !
طاش ظن ایده‌رك قوللانیورده آنی انسان
موتا کمیکندن اولیور برنیجه ایوان !
صاغلرله طولو مقبره‌در عالم بی‌سود ،
« فریاد ازین نوع وجود عدم آلود ! »

٭

بریاندن اولورسم اجل قاتل جانکاه ،
بریاندن امل روحی ویرر حضرت الله !
مطلق یشامقمی کرك اولمك ایچون ایواه ؟
ای دیده‌سنه ملك جهان آز کورینن شاه ،
برتربه ایچونمی سنی حق ایلدی موجود ؟
« فریاد ازین نوع وجود عدم آلود ! »

٭

فریاد . . . بوسوز ترجمهٔ حال فلکدر :
هر آن جهان برابدی آه دیمکدر !

مادامکه انسانه بتون نوحه کرکدر ،
مادامکه فریاد ایله عالم بیته‌جکدر ،
بیلمم که یاراتمقده نه‌در شیوهٔ معبود ؟
« فریاد ازین نوع وجود عدم آلود ! »

ای خالق اعظم ، نصل ایتمز سنی بیزار
کوش ایلدیکك برنیجه بیك آه شرربار ؟
دهشتلی بر آواز ایله دیر ذاتکه هربار
طاغلر ، اوچوروملر ، اووالر ، طالغه‌لر ، اشجار ،
کوکلر ، کره‌لر — ایلر ایکن عرشکی مسجود —
« فریاد ازین نوع وجود عدم آلود ! »

٢٩ — مارت — ١٣٠٨

اسماعیل صفا بك مرحومه

ای شاعر صانع المعانی ای صاحب نام جاودانی !

سندن بکا بر کتاب کلدی ، غرق ایتدی صفایه قلب و جانی .

بیلك شوق ایله ایلدم تماشا ، اول نورچیچکلی کلستانی .

هر یاپراغنه سرایت ایتمش ، بر روح لطیف آسمانی .

تقدیم اثر ایله کورکدی شکران عظیممك بیانی .

حیفا که وجودمك جهانده وارسه اثری شو ظل فانی !

بر قیمتی یوق اونكده اما ، سویلر بنی حالنك لسانی :

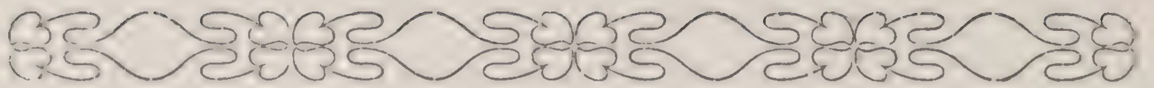
ایشته بوکا اعتراراً ایتدم تقدیم شو ذره ارمغانی .

بر نور سما ایله بولوشدی ، بر ظل حقیر خاکدانی .

مستغرق غبطه ایتدی صورت ، مشتاق صفا اولان روانی .

٢٢ ـ کانون ثانی ـ ١٣٠٦

بر برادر وجدانه

سنك يوز كده كى نور صفايه حيرانم ،
كوز كده كى او الهى ضيايه حيرانم .
سوزك لذائذ وجدانى ايدر تصوير ،
او قلب وروحه مؤثر صدايه حيرانم .

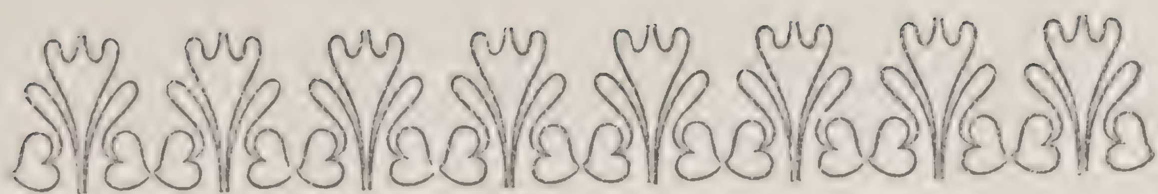
بولور حقيقتى هرشيده دائما فكرك ،
او شعلهٔ احديت ذكايه حيرانم .
كوچوكلكم نه قدر چوقسه بيل كه اول رتبه
سنى تفكر ايله اعتلايه حيرانم .

فنا تحقق ايدر حالمه ايدنجه نظر ،
بيوكلككده كى شان وبقايه حيرانم !
رفاقتك ايديور قلب وجانى تسرير ،
اخوتكده كى جدى وفايه حيرانم .

عجب نصل سنى بخش ايتدى اك كوچوك قولنه؟
جناب حقده كى رحم وعطايه حيرانم !
بنم بو سوزلريمى صانمه شاعريتدر :
حقيقةً سكا يعنى دهايه حيرانم !

— ١ شباط — ١٣٠٦

قبرستان

— ١ —

شو قبرستان بی پایان ناصل رعب آور جاندر ؛
ظلال بیکرانی جوشه کلمش لیل عماندر ،
خیال روح هر سوداخ تازندن کریز اندر ،
زمیندن زبانی چهره بیك جادو نمایاندر ،
سماسندن غموم لیلهٔ یلدا خروشاندر ،
قیامتدن نشان ویرمکده ، محشردن پریشاندر !

— ٢ —

بو وحشتکاهه جادوی زمان بر سلهدر آتمش ،
بقیات حیاتی هپ عدم آباده فیرلاتمش ؛
عظام جسم انسانی غبار ذلته قاتمش ؛
خضیض خاکده بیك سنك بی نقش وزبان یاتمش ،
مزارلر چوکمش ، ایوانلر ظلامك قعرینه باتمش ،
بو مدهش عالمه یالکزجه بر بایقوش نکهباندر !

— ٣ —

مزارستانه مرأت غموم اولمش سما : یریر ،
بولوت شکلنده پران اولمهده بیك مقبر مغبر ،
بولوتلر پاره پاره ، لیمه لیمه کوکده غمکستر ،
چوکوك ، پژمرده ، مشحون سفالت یرده مقبرلر ؛
زمین و آسمان هم رنك ماتم ، هم صفت یکسر ...
بو علوی حزن عالم شاعرك روحنده کریاندر !

— ٤ —

هبوب ایتدکجه بیخ افکن ریاح پر غریو و زور ،
ضویار سمع جهان بر های وهو ، بر بانك دورادور ،
طنین انداز اولور جو سماده کرد باد صور ،
غبار وقبر وبحر وکوهسار ومشجر مغرور ،
اولور صنع بلند حقی تهلیل ایتمکه مجبور ،
چیقان آوازه‌لر موصول پای عرش یزداندر !

— ٥ —

کونش باتمقده ؛ آتش رنکی آلمش بر بیغین انوار ،
طولار آغوش اشجاره ، قراکلق سرولر هربار
خروش وجوشه کلدکجه مزارستان ظلمتدار
عکوس وجه مغربله اولور بر دوزخ نوار ؛
کزر مقبرلری ظلمت نما اشکال آتشبار ،
صانیرسك کوشه کوشه رقص ایدن بیکارجه شیطاندر !

*
* *

اوت ، بو مقبره دهشتله وصفه شایاندر :
ویرر مناظری الك جانلی قلبه خوف ممات ،
فقط هنوز قپانان بر مزار تازه حیات
که بر چوجوق آغاجك کولکه‌سنده مهماندر ،
که بر کوچوك ملکه خلد زار خنداندر ،
لطافتیله ویرر روحه باشقه حسیات !
باشنده پنبه شفق یوزلو بر یابانی چیچك
دهن کشا اولور انوار مغربه کوله‌رك ! ...

تشرین ثانی ١٣١٢

کوچوك شیلر

— ۲ —

کلنجك

تارلالرده کوچوك باشاقلرله
یتیشن اینجه جك کلنجکلر
نوبهارك طلوعنی بکلر ،
آچیلیر الك خفیف صیجاقلرله .

او اوزون ساق نازك اوستندن
هپسی نور شفق کبی کولهرك
صاللانیر ، سینهسنده برقویو بهن ؛
صانکه بیکلرجه قیرمزی کلهبك !

بوطراوتده جانلانان زینت ،
بوخضارتده موج اوران حمرت
خندهنك معکس لطافتیدر ...

دها شاعر ندلر بولوب سویلر ،
صورمالیك چفتجی یه : کلنجکلر
تارلانك بربیوك مصیبتیدر !

۸ تشرین اول ۱۳۱٦

قطعه

ایدوب محبتمه اعتمادکی تبشیر ،
خراب جسممی معمورة الفؤاد ایتدك .
دکل بکا بیله‌رك کوکلمك نجابتنی
محبتی یارادان حقه اعتماد ایتدك .

٥ کانون ثانی ١٣٠٧

یاد جانان

یاد لطیفك ، ای کل نوخندهٔ شباب ،
قارشمده ابتسام ایدییورکن ، خیالکه
روحم پارلتیلر ارەسندن ایدر شتاب .
حیرانم انجلای بهار جمالکه ،
مستغرقم سنك اوسماوی مآلکه . . .
دوشدم حضور حسنکه سایەك کبی ینه :
ایتدم بتون سعادت عمرمله انجذاب
یاد لطیفکه !

یاد شدیدك ای متوحش غزال ناز ،
پرچین انفعال اولیورکن غضب نثار ،
تتردر دوداقلرمده سونر نغمهٔ نیاز ،
قلبمده انجماد ایدر آمال نشوه‌بار ،
مجروح ناله‌لرله طولار عمر انتظار ؛

شان مهیب حسنکی اعلا ایچین ینه
روحم پرغرامی آچار - ایتمم احتراز! -
یاد شدیدکه !
یاد انیسك ، ای سحری کوکب لطیف ،
کوکلمده انجلا بولیور کن ، ملاحتك
اورتر حیات زارمی زلفك قدر خفیف
برجلوهٔ غرام ایله ! بایغین حرارتك
آماله تقطر ایدر . . . آن وصلتك
بررفرف جناحنی کوش ایلدم ینه ،
طالدم ، ملال هجر ایله دلخسته جان ضعیف ،
یاد انیسکه !
یاد حزینك ای ابدی چهرهٔ فراق ،
یاد حزینك . . . ایشته بوکون کائناتمك
معنای خلقتی ! نه‌قدر مدهش انتراق . . .
محکوم انتظاری‌یم آن مماتمك !
برلوحهٔ ورمدن عبارت حیاتمك
کلدم کنار حفرهٔ هجرانه ینه ،
روحم حزین‌حزین‌ایدییور عرض اشتیاق
یادحزینکه !

٦ - تشرین اول - ١٣١٦

قمری

۱

قمری ای طائر منقش پر!
آشیان حیاتدن قاچەرق ،
برخزان یاپراغی کبی اوچەرق
نیچون ایتدك سمایە طوغرو سفر ؟
بر عدم ملکیمی آرارسك سن ؟
ویرمە بیهودە اعتلایە املك :
آشامازسك جبال عمری ، فلك
سنی البتە قوینە چکەجك !
قاچیلیرمی مزار عالمدن ؟
ایشتە چوق سورمدی سقوط ایتدك
سونمش اختر کبی هبوط ایتدك .

۲

فکر شاعر کبی قالوب بیتاب
یامە ایندك قنادلرك دوشکون
نفسك صیق ، کوزل یوزك کوسکون . . .
پك چوق ایتمش هواسنی اتعاب .
کوچوجك قلبکك‌دە ضربەلری
ـ اوینایور کوکسك ـ آشکار اولیور ،
سحرك حزنی طورکە طولیور ،
عمرکك صانکە غنچەسی صولیور .

ينه‌وار كوزلركده عشق اثرى !
اشكى كوردك ايشته صحراده ،
باشلادك غملى فريادە .

٣

اى يانيق دللى مرغ ناله‌سرا
سن ده كوكلم كبى مكدرسك ؟
صبحه نغمه كله‌رقت آورسك ،
صانكه قلبكده آغلايورسودا .
هولرك آه‌روحدن غمكين
كه‌ايدر بلكه يارمه تأثير :
اشك اماقيلارسنى دلكير ،
عجبا اولمامشمى عشقه اسير ؟
قاچيور ... آغلامه حزين حزين ،
اوچيچك توىلى يازكى قوش ، طوت ،
يوزينه باقده .. كائناتى اونوت !

٤

كيتميورسك ، فقط نكاهك ايله
اشكى ايلمكده‌سك تعقيب ؛
عشق مأيوسكى غريب غريب
سويليورسك اويارە آهك ايله .
يوركمدنمى ايلدك پرواز ؟
نه‌مأل جفا نثارك وار !

یاری سومکده اضطرارك وار
سوییورسك، فقط شعارك وار ؛
عاشق ایتمز وصاله میل ابراز !..
سن اسیر بلای فرقتسك ،
قوش دکل کریهٔ محبتسك .

٥

قمری الله ایچون سکوت ایله !
ایشته پارلاق شفق عیان اولدی ،
آسمان صفایه کل طولدی ،
کولیور هر جهت ، ینه بویله
آه ایدرسه‌ك نه‌دم کولرسك سن !
مرحمت ایتدی باق اشك ده سکا ،
کوزینك نوری ایلیور ایما
عشقنی ؛ ایتمز ارتق استغنا ،
کلیور ناز ایله شو جانبدن ....
صوص ! نهایت اویاری جذب ایتدك ،
بن غریبم که .. سن بیله کیتدك !

٩ – مایس – ١٣٠٧

قطعه

بدبخت اوله‌رق کلنجه آدم ، برمقبر اولان شوکائناته ؛
تسمیم وجود اولور مرجح ، محنتله اماته‌ٔ حیاته !

۲۳ - کانون ثانی - ۱۳۰۷

الواح طبیعتدن

— ۱ —

اولونجه خواب ایله پرورده چشم بیدارك ،
اکیلدی سینه‌مه طوغرو وجود ناچارك .

جبین صافکی بوس ایتمك ایستدم اما ،
دوکولدی کوزلرمه کاکل سحر تارك ؛

نکاه عاشقکی نازومار ایدن زلفك
— اوسایبان پریشان ادای دیدارك —

آچیلدی آهم ایله پاره پاره آیرلدی ،
سوزولدی جان أویمه دیدهٔ ضیادارك !

شمیم حسنکی روحم طویاردی زلفکدن ،
ایدردی قلبمی لرزان نکاه بیمارك ......

بوحال ایله بنی برلحظه مست عشق ایتدك ؛
همان شو لطفکی قیصقاندی ناز غدارك :

آنجه صاچلرکی دوشکه اوچوب کیتدك ؛
کوزمده قالدی خیال فرشته رفتارك ! . . .

٢٧ اغستوس ١٣١٢

— برأتبجکمه —

قارشیمده سویلیور بونی سیمای حیرتك :
درك ایتمیوردی آیریلغی طفل فکرتك
سیمای حیرتك ... اوکوزل لوحهٔ جمال
حالا کوزمده ، فرقته حالاسن احتمال
ویرمزسك ای زهیرهٔ عمرم ، حرارتك
حالا کابر جنانمی اوقشار ، بوقدرتك
فوقندەدر زمان ومکانك ، حیاتمی
لرزان ایدر ، طوتار نظرك کائناتمی !

سن نردەسك برأتم ، ارتق خیال ایله
روحم قناعت ایلمیور کل ، جمال ایله
برالتماع کوکب انکله اول عیان ،
کل ناطقه کله کل بکا ای هاتفی بیان ،
برباشقه حکمت متردد مآل ایله
برنغمهٔ لطیف وحیات اشتمال ایله

تنهایئ رواننه اول زهرهٔ مسار ،
دوك زمزمه كله عمرمه برموجهٔ بهار .

§

خویسز قیزم، ناصل ، یارامازلق ناصل ؟ ینه
راحت یساقمی هرکیجه بیچاره آننه که ؟
مطلق ییمك، سزقاق، اویومق ، اوینامق بیله
آننه کله‌می ؟ . . صباحلری برسله‌جك اله
بعضاً اینرمی ؟ ایشته تمام شمدی برسنه
آننه‌ك اسیرك اولدی . بوعالمده برنینه
چکمز بوقهری . . . آه او کوچوك عنف وشدتك
کوز یاشلرکده پارلایان آثار حدتك!

§

یاوروم، سنك توجهٔ مغزکده خنده بر
برلمعه وارکه روحه کوزکدن نفوذ ایدر :
حیران ایدر تفکری کاهی ذکاوتك . . .
نجم سحر صفالی جبین طراوتك .
پارلار،کایر، روانمی علویتك اوبر
نرمین یوزکله جلوه‌لی حالکله کاه کاه
نصب ایلدکجه قلبمه نازنده بر نکاه .

§

خیرچین قیزم ، بر ایسته‌دیکك اولماسه همان
چیغلقلرك کلیرمی خروشه زمان زمان ؟
یرلرده چیرپنیرمی کوچوك قوللرك ؟ باشك
طاق طاق اورورمی تخته‌لره ؟ صوکره کوز یاشك

ریان اولورمی ؟ صوکره ینه صیحهٔ یمان
چینلار طوتازمی هریری ؟ قاردشلرك « آمان !
طور ، صوص برائت ، آغلامه ! » دیرلرمی ؟ سن بیله
باشلارمیسك ندامته طارغین نکاه ایله ؟

§

کوز یاشلرك سنك دوکولونجه عذارکه
شبنملی غنچه‌لر آچیلیر؛ احمرارکه
بکزر شفقده زهره . . . بو سوزلر نه‌بی‌مأل . . . . .
شایستهٔ تزهر حسنك اولان مقال
انجق ملکلرك سوزیدر ؛ بر مبارکه
بر خندهٔ مدید طراوت مدارکه
قربانم ایشته ! ای ازلی نشوهٔ روان ،
سنسك بنم حیاتم ایچون حسن جاودان !

§

شیطان قیزم نه‌لر بیلیر ، آکلارسك : ایسته‌سه‌ك
اك کیزلی شیلری همان ادراك ایدوب‌ده سن
معنالی کوزلر کله کایرسك ـ نه وار ینه ؟
ـ هیچ آننه بن شکر یمدم . . . ـ بربر اوسته
قیزلر شکر ییمز ! ـ بونی طویدکمی ، خنده‌دن
پارلار جمال کوکبك ، ای نور کل بدن !
فیرلار ، قاچار . . . فقط صوقولورسك همان ـ بنم
بر بون بونك قاماقلیسی ، بر آننه سودیکم !

§

یا اویله‌می برأتم ؟ ارتق باباکده بر
بون بون ویرر سکا . . . یا بنم سودیکم نه‌در ؟
— بیلمم که بن . . شکرمی ؟ — خایر سویله‌یمده باق :
اغابکقا بردی . . آبلاك ایکی . . . — آبلامه طیاق
آتدکدی سن . . . — مومولده اوچ ! ارتق یتر بیتیر
شیطان بو جلوه‌لر شکره بر بهانه‌در !
— دردنجی کیمدی ؟ — بن بیله‌مم — سنسك ایشته‌سن !
سیمای حیرتکله خیالمده خنده زن !

۱۰ مایس سنه ۱۳۲٤

کوچك شیلر

۳

کیجه قندیلی

صنعتك فیض التفاتیله
نه‌قدر حائز کمال اولیور !
بو کوچوك قندیلك وجودی بیله
جوهر عقله برمثال اولیور :

کیرییور درلو درلو اشکاله ،
قله ، ساعت، ببك ، کوچك هیکل . . .
پارلاق ازهاره بکزه‌دکجه هله
اولیور شکلی بشقه درلو کوزل :

کل ، قرنفیل، قاملیا . . . رونقبار
بیك چیچك؛ خوش نکاه ایدر بیدار
قندیلك جنبش لطافتنه .

اوطه‌نك توأم خیالی اولور ،
بشیکك ماحئ ظلالی اولور
کوله‌رك چهرهٔ صباوتنه !

۹ تشرین‌اول ۱۳۱٦

مارقو

— مارقو ، كل مارقوجغم ، كل جيجی مارقوم بكا سن !
آه بنم ياورو قوشم ، توپلری پارلاق ملکم . . .
بكمدن بيله بن چوق سورم ..... هم بكم
بويله ايركندن اويانماز ..... نه‌قدر ايركندن
مارقو آچمش كوزينی ! يم‌ده ييور ياورو ملك ! —

بويله بر قوش كبی نازنده تخيل ايدرك
كوچوجك قيزجغزك كوزلرينك نوری كبی
سوديكی ، اوقشاديغی مارقو ... او ياورو، او بك
نه‌در ؟ انسان بيله‌مز ، شعر ايله انجق تفهيم
اولنور قلبه : باقك ايشته بومعشوق صبی
طاغ قدر وصفنه حقيله سزا بر حيوان ،
قهرمان قانلی ، يكيت كوكده‌لی مخلوق عظيم ،
برج وباروی سوروكار قوجه بر هيكل جان !..
چوجغك قلبنی طولديرمق ايچين ياورو ملك ،
كوچوجك قوش اوليور ! بر چوجوغك روحندن
دوكولن حسلری انسانلره تصوير ايده‌جك
شعر آزاده‌يی تنظيمه بولنماز امكان !
قيزجغز هرصباح ايركن اويانير ، بركره
مطلقا مارقويی يوقلاردی . صبرسز حيوان

تا اوزاقدن چوجوغك طویدیغی شاقراق سسنی ،
متصل کیشنه‌یه‌رك ، صیچرایه‌رق ، بر خلجان ،
یاورو ، بولمش کبی غربتده ایکن آننه‌سنی ،
سوینیر ، شوقنی بیك درلو عیان ایلردی ؛
اوزاتیر بوینی بر طور محبتله یره ،
قوقلایوب شمهٔ معصومی طویاردی ... دیرکن
قیزجغز صولت ایدنجه یاننه ، مارقو همان
جسم جامد کبیلیر ؛ بر حرکت ایتمیه‌رك
کوچوجك اللره تسلیم عنان ایلردی !
اوزمان « مارقوجغم ، تویلو ببك ، یاورو ملك ! »
کبی یوزلرجه نوازشلی ، کوزل سوزلردن
قلب حیوانه محبت جریان ایلردی !
اوزمان بوسهٔ معصوم ایله تابان صفا
حیوانك کوزلری بر روحی ایدردی ایما !

بویله آیلر ، سنه‌لر کچدی ... چوجق کیتدکجه
بویویوب سرپیلیوردی ... ینه هیچ ایستمیه‌رك
مارقویی ، مارقوجغی ایتمدی بر کون اهمال ؛
قیزجغز بر خانم اولدی ، ینه حیوان اوکجه
کوردیکی لطفی کوریر ، « تویلو ببك ، یاورو ملك ! »
آدلرندن بیله محروم خطاب اولماز ایدی .
مارقو شیخوخته کیرمشدی ؛ فقط مدهش حال :
اونی بر جانبازه برقاچ لیرایه ترك ایدرك
قیزه بر کون باباسی « تویلو ببك کیتدی ! » دیدی ..

قیزجغز آغلادی کونلرجه ... نهایت کیده‌رك
مارقونك هجرینه قاتلانمش ایدی ... ییللردن
صوکره برکون اوکا بریرده تصادف ایدییور :

— مارقو ! یوق ، مارقودکل .. مارقو ! — زواللی حیوان
جانبازك کارینه خدمتله سوزلمش ، بیتمش :
بوینی دوشمش بلی چوکمش ، اوبویوك کوکدسنه
یاپیشق بردری قالمش ، کوزی سونمش کیتمش ،
چوکه‌جك طوردیغی یرلرده ؛ جهاندن کیدییور
کبی مأیوس وبربشانده شوعجزیله ینه
کوهرین طینت اصلیه‌سی حالنده عیان :
ساحهٔ سعی مؤبدده‌یقیق هیکل جان !
— مارقوکل،تویلوببك ، یاوروملك ..سن.. ایواه! —
مارقونك بیلدیکی‌سس .... تتره‌دی ، دوشکون باشنی
بربطائتله چویردی ... متألم ، بیزار ،
قیزه‌برقهرنجیبانه‌ایله ایتدی نکاه ...
نقطانسان کبی،بردن کوره‌رك کوزیاشنی ،
چوجوغك آغلادی وجدانی ...‌بر حزن مزار
منقرض جسمنه چوکدی ، یورکندن برآه
بردرین‌خرخره قوپدی... نه‌صمیمی محنت :
کلدی کا،یا کوزینه قطرهٔ اشك حسرت !

۸ - مارت - ۱۳۱۲

وصیت

طیرنوقجه برنتارك نور سایه‌دارنده ،
چادرلرك آره‌سنده زمان راحتده ،
نوبت دکیشدیریلن برفرحلی ساعتده ،
اغاچلی برتپه‌نك قویتو برکنارنده
بولوشدیلر ایکی همشهری قهرمان عسکر :
چمشکزکلی ممشله بلوك امینی عمر .
— کل ارقداش، باقالم کل، شو مکتوبی آکلات،
بابام نصل ؟
— ایيدر .
— چوق شکر ... نصل امینه‌م ؟
یمنلیدر ، بکا قورقمه یالان دیمزکه ننه‌م ،
چاریق طاقندیغمز کون آغیرجه خسته ایدی ؛
ممش، اکر بن اولورسه‌م صاقین اجینمه دیدی ...
— باباك سلام ایدییور، دال طبان سلام ایدییور ؛
بکر سلام ایدییور، پهلوان سلام ایدییور ؛
ننه‌ك سلام ایدییور، عمی قیزلرك هکذا ؛
چوبان سلام ایدییور ...
— باق هله ! دییکدی بکا
بزم قادین نیجه اولمش ... بزم قادین امینه ؟

— بکر نشانلانیورمش ؛ بك ایرماغی طاشمش ؛
صولر یشیل اوپوكك اوستنی باصوب آشمش ...
— یوغکدی.. اما صوها!.. چوشغون اولمالی بوسنه
قیزل پیکار بوقدر طاشمانیدی... سن ده هله
شومکتوبی بیتیر آرتق، بزم قادین نیجه‌در ؟
— ممش طورکدی...

— بیراق بن تمام سکز کیجه‌در
دوشمده کورمدم ارتق..

— بو ییل ده سازلی ایله
چکرکه چوق دوشیورمش ، اوکون هله یوغیمش ؛
آغلده اوچ قویون اولمش ؛ صیجاق براز چوغیمش .
سنك بوزاق بیومش ، کوك اغاج چیچك آچمش ؛
زواللی چوب حسنك قیرطوبی طاغه قاچمش .
امام دعا اوقومش جنکه ... ها سلام ایدییور ،
چاقر سلام ایدییور ، مصطفی سلام ایدییور ،
عمر کیلك قیزی طوغمش ... صادق سلام ایدییور ...
— بیراق بیراق ، یتشیر آکلادق ...

ـ سلام ایدییور !
— نه‌صاقلیوك بکاسن .... اکلامامی حالکدن ؟
بزم قادین .. دییور،دی ... دوشمده کوردم بن !

* * *

ممش .. اونامی مصغر ، وجودی هیکل‌ار ،
اوشیر صاعقه بازو و آهنین پیکر ،
اوسیف بارع غیرت ، اوقلب دین پرور ،

اوطاغ قدر طوبه قارشی کوکس کردن عسکر
ییقلدی بر خبرك صدمۂ نهانی ایله !
ازیلدی ، قوپدی یرندن اوقهرمان یوره‌کی ،
دلنده یأس امل ، قارشیسنده سودیککی :
نصیب آلیرکبی برقبرك انفعالندن ،
پریده پرتو سودا صولوق جمالندن ،
کلیر انین حیات اضطراب لالندن ،
کچر ظلال اجل چهرۂ ملالندن ؛
غنوده دیدۂ شیرانۂ منیری بیله .
غریب ... جان ویریپور ظن اولوندی ، صوردی‌ینه :
— بزم قادین کیدیورمش ، دکلی ؟ آه امینه !..»
بر آزده اغلادی طوردی ، ملول ، بی‌خلجان ؛
لسان روح المنا کی ایلیوردی فغان ،
شفق هنوز سوکیوردی ، بر ابتسام حزین :
نکاه شوق صباوت ، ضیای عشق نوین ،
اغاچلرك آره‌سندن ، چادرلر اوستندن
سوزولدی کلدی ؛ کوزل برخیاله ناظر ایکن
جبین مغبرینه قوندی عسکرك ... اوزمان
زمینه غیظ فشان ، آسمانه خنده کنان ،
امین ایمش کبی اللهنه وصولندن
حزین وصیتنی باشلامشدی تقریره :
شهید اولورسه اکر کیمسه برشی آلمایه‌جق ؛
نه‌مالی وار بوفقیرك ؟ بش اون قویون ، کوسه‌من ؛
براز اکین بوزاغی ، غا تی ، برده سازلی دره .

بوشیلرك بریسی آرقه‌سنده قالمایه‌جق ؛
نه‌وار ندیوقسه صاتوب صاومالی .. بهاسیله
امینه‌یه یاقیشیر برطاش آلمه‌در املی ؛
قیزل بویا، صاری التون یازیله سوسله‌ملی ،
طاشك یوزنده قلیج رسمی اولمالی مطلق ؛
ممش نفرمی یاضابطمی کیم باقوب صوره‌جق !
برانیجه سونکو یاپیلسین قلیج دکلسه بیله ....
— بر آصمه‌جق دیکیویرسون بابام ، فدان صالسون!
بی‌دانه‌جك امینه‌م کولکه‌سنده خوش قالسون !
امام افندی‌یه سویله‌ك که حق رضاسی ایچون ،
مزارجغك باش اوجنده اوچ آیده براقشام
بر « عم » جك اوقوسون بریانیق الٓهی دیسون ...
قادینجغز کیدیویردی ...
— شوکا باقکدی ، تمام ...
ممش سن آغلار ایسه‌ك شیمدیجك قاچوب کیدرم .
— یازکدی یاز عمر ، عثمان کیله سلام ایدرم !
تسلسل ایلیه‌جکدی سلاملر اما
چالیندی بر بورو ...
— قاق ، قاق ممش ... سلاح باشنه !
ممش اومکتوبی مستغرق ایتدی، کوز یاشنه ،
قیویردی قوینه قویدی ... دلنده عشق خدا ،
یوزنده آن شهادت ، آتلدی میدانه
قاووشمق ایسته‌یه‌رك آخرتده جانانه !

*
* *

صیاح غضنفر وش آواز طوپ ،
ریاح هیاکل براندازطوپ
غریو غلو آور صورایله ،
اوطراقهٔ صاعقه زورایله ،
ـ که کوکرردی هرنقطه‌دن آزبان
لوامع نشان وصواعق فشان ـ
تهورکنان ایتدی آغاز جنك ؛
فیافی‌یی ایکلتدی آوازجنك !
یورکدن قوپان برصدای بلند ،
صدای حیات احتوای بلند ؛
براردونك آوازهٔ سطوتی ،
بتون خلقك آهنك ملتی ؛
مقدس ، مبارك ، بدیع الکمال ،
ظفر اعتیاد وغزا اشتمال ،
ملائك پسند وشهادت مآل
سموانه عکس ایتدی اسم جلال !
او «الله ، الله !» طویولدی همان
بتون اردو آتشلره آتدی جان !
بتون اردونك قهرمان ارلری ،
جهانکیر عثمانلی عسکرلری
جهادك دوشوب شانلی میدانه ،
کوکس کردیلر کولله بارانه ،
هجوم ایتدیلر مستریح الفؤاد ،
امین الشهاده ، فریح المعاد .

اولوم هر طرفده ظهور ایلیور ،
فقط کیم اولومدن فتور ایلیور ؟
بو عثمانلیدر ، مسلمان قانلیدر ؛
ویرر جانی شان آلیر ... شانلیدر !
بو عثمانلی غیرتلی وجدانلیدر ؛
شهادت یورکلی ، غزا جانلیدر !
شفاعت امل ، عسکر ایمانلیدر ؛
سور نامنی تکری : عثمانلیدر !
نه طوب وتفنك ونه تیغ وسنان ،
نه آتش ، نه اردو ، نه بارو ، نه جان
طیانماز اوکنده یوررسه اکر
ایدر قلعهٔ خصمی زیروزبر !
مقابلدر اون دشمنه بر نفر ،
هر عثمانلی یه منتظر بر ظفر ! ...

*
* *

توفك صوصدی ، طوب صوصدی هپ سونکولر
طاقلمشدی ... اعدایه این المفر !
طنین آور فسحهٔ کائنات ،
غریو حیات وانین ممات .
او « الله ، الله ! » ینه بر دوام ،
او « الله ، الله ! » ایله تا بشام ،
کوکس کوکسه جان جانه اوغراشدیلر ؛
دلیرانه ، شیرانه اوغراشدیلر
فرار ایتدی دشمن اولوب خاکسار :

بر عثمانلی ایتمز بونی اختیار .
بر عثمانلی ایتدکجه عزم سفر
ظفردر ظفردر ظفردر ظفر !

***

ممش بو محشر هیجا ایچنده بر زده‌حال
بولوطلو مغربك اشکال بی قرارندن ،
آلولی بردومانك موج تارومارندن ،
خیالنی سزه‌رك لمعهٔ عذارندن
همای روحنه روحیله پر کشای وصال . . .
امینه‌نك آرایوردی جمال عصمتنی ؛
یوزنده شوق بقا ، کوزلرنده نور امید ،
اوروله‌ی تاپورکندن ، خدایه کیتدی شهید ؛
کوتوردی یارینه قوینده‌کی وصیتنی !

٢٠ اغستوس ١٣١٣

اولاماز !

برقیزك عملی برنیازندن ،
برفقیرك غریب سازندن ،
برك بیرنكك اهتزازندن ،
دها كریندهدر ... خیال اولاماز ؛

نجم صبحك جمال كریانی ،
مهر غربك خیال عریانی ،
سایەنك موجهٔ پریشانی
طور محزوننه مثال اولاماز ؛

اولاماز ای فرشتهٔ آمال
بكا سندن كوزل خیال محال !
بكا سندن بریده رنك مآل
برطونوق وجه انفعال اولاماز !

۸ مایس ۰ ۱۳۱۳

نگاه جانان

لیال عمرمه رونق ویرن نگاه انیسك
اولونجه قلبمه عاکس ، حیات زارم ایچین بن
مآل عشقکی بولدم ، کوزم کوزکده قالیرکن
سوزولدی روحمه روحك ، دوکولدی جسمه جسمك !
او کون سنك اوسماوی نگاه مرحمتکدن
نزیه وپاك ومقدس صفای نامتناهی
خیال وجسمه طولدی ؛ غرام نوخلجانك
صارلدی تارحیاته . . . . اثیر فیض الٰهی
اینر کبیدی سمادن : سنك اونظرهٔ آنك
اورتبه حائز معنی ، اورتبه صاف ایدی ای یار
طولاردی چشمنه کویا بتون طلاقت اقرار :

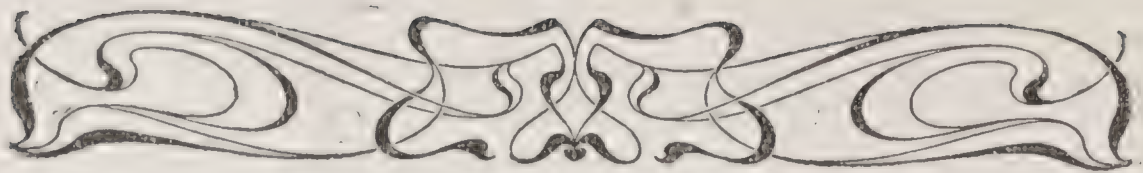
کبود صبحه تبسم نما نگاه لطیفك
جنان ورده سوزولمش ضیای زهره یه بکزر :
امەر توجهٔ عشقی نشاط ناز ایله پرفر !
خیاط نظره‌کی کاهی برابتسام خفیفك
ایدنجه عشق ایله لرزان ، اوکیزلی کیزلی امللر
فضاده موجه‌لنیر ؛ صانکه برکتیبهٔ شبتاب
دوشر هوای محبتله لیل تار حیاته .

سنك ، سنك اومنور نكاهك ايليور ايجاب :
كوا كب ابديت ديرم غبار حياته !
سنك ، سنك اومنور نكاه مسعدتكدن
اثير روحكى روحمله جذب و نوش ايدرم بن !

علو قلبكه برهان اولان نكاه شديدك
كمال حسنكه شايان برانجلاى املدر :
اونكله جلوهٔ قهرك اولور محبته ظاهر ،
فقط اونكله تبين ايدر غرام مديدك ؛
غضوب چهره‌كى كوستر! سور بوحالكى شاعر
بولور اوچهره‌ده زيرا مآل رحمت مولا .
كوزلسك اويله ، كوزل . . . نظرهٔ شديدكه اى يار!
فدا ملاحت اوزان ، فدا لطافت اشعار .
سنك ، سنك اومنور نكاه قهركه حتى
فدا حيات مؤبد ، فدا سعادت سودا ،
فدا نوازش وصلت . . . فدا محاسن دنيا !

٢٤ - مارت - ١٣١٧

الواح طبیعتدن

٢

ایاصو طاغی [١]

صوقولمش آسمانڭ سینهٔ آرامنه گویا
جبینِ سای اولمش اذیال کبود لاتناهی‌یه؛
گورور پروازنی افلاکیانڭ جو صافیده،
باقار مرأت فوجافوج آثار الهی‌یه،
صانیرسڭ مختفی قلبنده برقبر سماپایه:
چیقار گویا لسان ابکمندن بر بیوك معنا،
دوکر اذیالنه عمان شب حالنده برسایه،
اویور علوی خیال صمتی آغوش فیافیده،
یازلمش جبههٔ تابانه برآیت کبرا،
گونش باشلار اوڭکله قدرت مولایی تحمیده،
معظم هیکل فیض طبیعت، جبههٔ مغرور!
سمادن ساحهٔ امواجه دوشمش برج نورانور!..

نه‌زمان کچسه پیش چشممدن
بومعلا جبل بوبرج خیال
ازییور روح شاعریتمی:
عاجزم برسوز اختیارنده،

[١] مدللی اطه‌سنڭ اڭ یوکسك طاغیدر.

نجه تصویر شانی امر محال !
اوکا برلوح شعر آرار کن بن ،
تپه‌نك منحنی کنارنده ،
کورورم تتره‌ین صباوتمی !

١٤ تشرین اول سنه ١٣١٦

پریما دونا

سیر ایله شو لوحهٔ حزینی ،
باق باق شو طونوق ضیای حسنه ...
هر تشنهٔ دلربای حسنه
پك لایق اوجسم نازنینی ؛
اما یئه ایلمز تبسم ،
آهنك ایله اول بت دلارا ،
بر صحنهٔ شوقه کلدی اما ،
وجهنده‌کی اغبرار سودا ،
ایتمکده غروب ماهی ایما ...
ایتدکجه بوحال ایله ترنم ،
سوداسی عیان اولور لبنده ،
لرزنده حیاتی غبغبنده .

کاهی نظر ایلیوب سمایه
طرزنده‌کی شیوهٔ امله
روحندن اوچان صدای غمله ،
فریادینی عرض ایدر خدایه ؛
مرغ سحر آغلایور سوزنده . . .
چشمانی ایکی غریب اختر
کیم ذیل غروب ایله مکدر ،
نالنده جمالی بر کل تر
کیم حزن صباح ایله منور ؛
بر خنده کورنمیور یوزنده
کویا قمر ایلمش تألم
یا بر ملك صفا تورم !

۳

کاهی دوشه‌رك یره نکاهی
بر اویله تنفر ایلر اظهار
کیم ظن اولنور اوغملی دلدار ،
برشعلهٔ عشق ایکن الٰهی
دوشمش بو جهانه آسماندن ؛
مفتون اوله‌رق اکا لطافت
هر حالنه ایلمش سرایت ،
آغوشی حرمسرای عصمت ،
کل چهره‌سی مشرق محبت ؛
اما ینه منفعل جهاندن . . .

بر نور وش اعتلایه میال ،
بر روح قدر خدایه میال !

ای نغمه انیس عقل وجانسك !
دنیاده بشر صفاکه مجلوب ،
اولمش سکا باق کوکلده مغلوب ،
سودای نهانه ترجمانسك .
ایتدکجه هله شوقیزده فریاد
حسندن آلوبده فکری هر آن ،
حوریلر ایدر سماده افغان ،
ارواح اوله‌رق ملول وکریان ،
تاعرشه چیقار انین وجدان !
برعالم عشق ایدرسك ایجاد ،
ای شعر خدا بیوکدك اول
عصمتله بولوشدك اولدك اکمل !

بر آه ایله چیقسه روح تندن
صاقلانسه او نغمهٔ خفیفه ،
اول نالهٔ بلبل لطیفه ،
البته کیدر خدایه بندن :
زیراکه ترنم ایله‌ین ماه
معصوم یورکای برملکدر ،

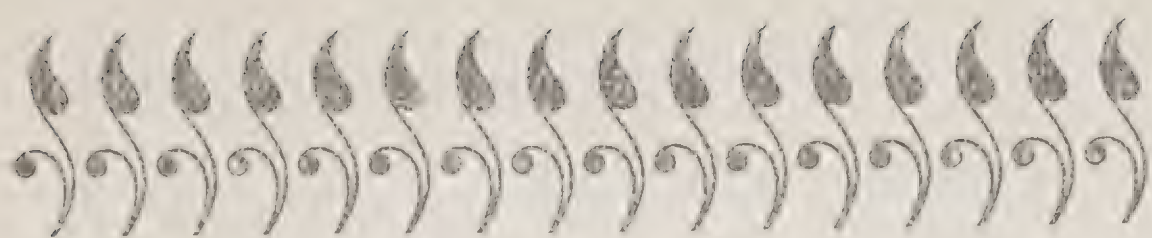
قوقلانغی بیلمه‌ین چیچکدر ،
مقصودی جهانی سومه‌مکدر ...
اللهنه منحصر دیمکدر ،
البته سور بوشوخی الله !
بیلمم که فقط ایدرمی خائن ،
روحمله صداسنی مقارن ؟

٭

بیلمم که او رتبه صاف اولورمی
بر روح جفا نثار محنت ؟
برظل حقیر آدمیت
انوارك ایچنده یر بولورمی ؟
یوق یوق نه قدرده اولسه‌ك احقر
مادام که عشق ایدرسك اظهار
ای روح سور سنی او دلدار .
دوش کوکانه ایت محبت اظهار ،
کیر نغمه‌سنه اوشعر غم خوار
آلمازسه بیله‌سنی برابر
ایتمزسه‌ك اکرچه عشقی مسکن ،
عمرم کذران ایدر لبندن !

٤ — حزیران — ١٣٠٧

کتابهٔ سنگ مزار

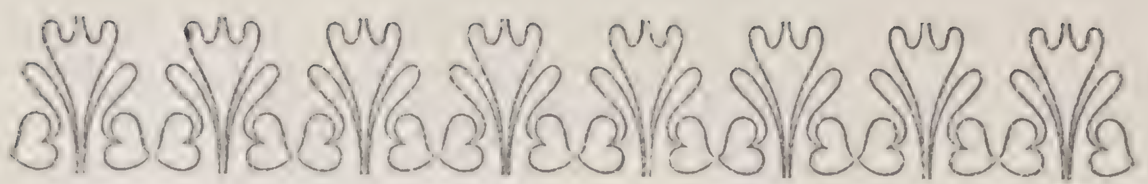
دها جهانی بیلمدن جنانه کیتدی برملك ،
دها بهاری سومدن خزانه ایردی برچیچك ؛
حیاتی اوچدی خالقه، وجودی قالدی خاکده
اون اوچ یاشنده برچوجق یاتار شو خاك پاکده ؛
شبابنك لطافتی تراب ایچنده جلوه گر ،
بو قبره حزن ایله بتون ملکلر ایلیور نظر .
یازیق یازیق یگانه یه، لطیف بر ضیا ایدی ،
طراوت بهار ایدی ، سحرده کی صفا ایدی .
آلوب ده مادرین اجل کیدنجه یار صادقی ،
صفای عشقی بیلمدن مماتك اولدی عاشقی !
کولردی وجه عصمتی حیاتی ایتسه ده بکا ،
فقط نینه قوجاغنی آرازدی چشمی دائما ...
جنانه ایلدی سفر نهایت ایردی قوینه ،
[۱]قاوشدی مادره بو کون یکانه کیردی قوینه !

« ۱۳۰۶ »

٤ ـ تشرین ثانی ـ ۱۳۰۵

---

[۱] صوك مصراع تاریخ تامدر .

منزول بر رسام

اوزانمش بر فراش اضطرابه ، طور لالندن
دویولماز ، اکلاشلماز بر مآل زندکی اصلا ؛
طوتولمش جسمنك بر نصفی ، جامد شکل وحالندن
نمایان بر حیات منقرض بر لوحهٔ فردا !
تنِ معلولنه بر قطره روح آرتق کران اولمش ،
حیاتك نفخه سندن منفعل وجدانی‌ده ... حالا
ضیاسز کوزلرندن محترز بر لمعهٔ امید
دوشر بعضاً کنار قبرینه ، پروردهٔ خولیا ،
عدم سنك جبین اغبرارندن عیان اولمش ،
طونوق وجهنده ظل افشان نقوش لیلهٔ جاوید ،
یاشار حالا یاشار بیچاره محکوم اذا ، معلول
یاشار زیرا اولومدن بعضاً اك مهجور اولور منزول .

٭

بو بر موتا که اولمز ! بر معند روحه مالکدر ...
بیلیر هر شیئی فهم ایلر ، طویار اذعان وحسیله ؛
اولور ادراکنه ماضی و آتی نوبنو ظاهر ،
قاچوب کرداب آتیدن ایدر ماضی‌یه بر حمله !
بوتون آمال وحسیاتنه مرآت حزن انکیز

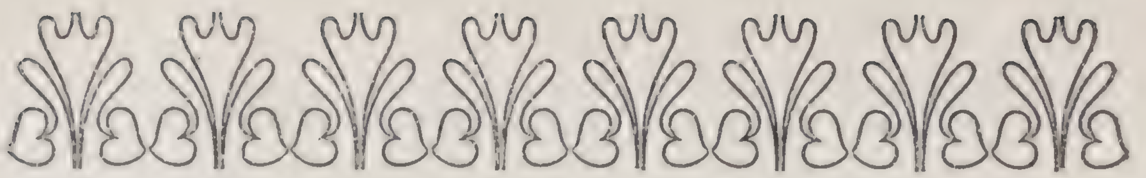
اوجوف لاتناهی چشم بی تاب وبقا زائر .
اونکله فکرینی ترسیم ایدر آفاق مینایه ،
اونکله روحنی تقریر ایدر اللهه ! کوکدن بر
اثیر مرحمت نازل بو مظلم لوح معنایه .
مآل ابکمندن قدرت عرفانی رقت ریز ،
بویوك ، عجز مبهمیله بویوك ، شهرتلی بر رسام
حضور لوحهٔ خلقتده صامت لوحهٔ الهام !

***

بویله آیلرجه تن بخاك سكوت ،
یالکز کوزلریله دیکلیه‌رك
عمرینك کوش ایدردی رحلتنی ؛
محتضر ، جان بلب ، سونوك ، مبهوت
یالکز کوزلریله ایکلیه‌رك
حقه تقریر ایدردی محنتنی !
برکون اك بر کزیده بر لوحه
عرض اولوندی نکاه حسرتنه ...
اوزمان ایتدی بر درین نوحه
او زمان دیدهٔ پیوستنه
کلدی صوك قطرهٔ حیاتی ... همان
روح محرومی اوچدی خنده کنان !

٢٤ شباط ١٣١٦

استعداد

هرزمان طعن ایلیور وجدانم استعدادمه
کیم اودر حاکم بنم جسم بلا بنیادمه :
هم کمالی کوسترر هم سعی ایدر افسادمه !
هپ ندامت آهیدر وارد دل ناشادمه
کیمسه‌لرده کلمیور آواز استمدادمه ،
کندی کوکلم رحم ایدر آنجق ینه فریادمه !

هر کسك دنیاده مألوف اولدیغی فریاددر ،
هر کسی زیرا صیقان دوشنده استعداددر ؛
آه استعداد ، اوبر روح اولدورن جلاددر ؛
منتهای مطلبی دنیاده استبداددر ،
وارسه بر نه‌ی ایتدیکی انسانلره امداددر ،
کیم کلیر آرتق بنم اولسه‌م دخی امدادمه ؟

بن نیچون بیلمم که رفعتله مبجل اولمادم ؟
خالق اولمام ، یانه‌دن مخلوق اکمل اولمادم ؟
فضل ایسه مقصد نیچون انسان افضل اولمادم ؟
جهل ایسه مطلب نه‌دن عالمده اجهل اولمادم ؟
یوق خیال ایسه نیچون جسم مخیل اولمادم ؟
شبهه‌دن غیری نهایت یوق که استشهادمه . . .

شبهه شبهه . . ایشته اك صوك فكری انسانیتك
شبهه‌در فریاد ایدن صوتنده معصومیتك ،
شبهه‌در شهود اولان وجهنده پیر حكمتك ،
شبهه‌در حتی عیان نورنده شمس فطرتك !
اولمسه‌یدی شبهه استعدادی هر ماهیتك ،
بلكه طعن ایتمزدی وجدانم شو استعدادمه.

٭

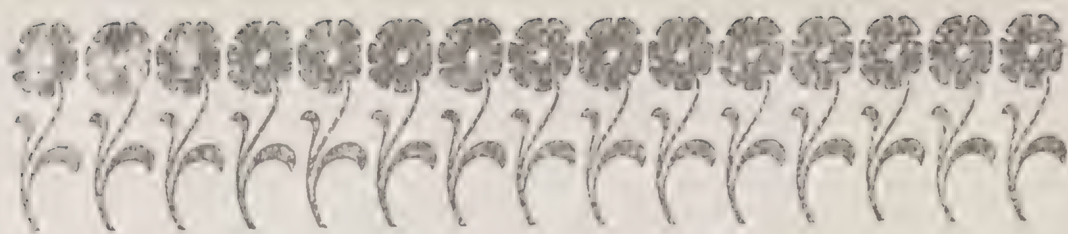
ایله یاربی عیان اسراركی عرفانلره ،
نور حق طولسون بتون پرلیل اولان وجدانلره ؛
قالدیر استعدادی حریت ویروب انسانلره
صوكره سیر ایله نه انسانلق كلیر حیوانلره ؛
هپ ملكلر حكم ایدر ، قالماز جهان شیطانلره ....
باق نه‌لر سویلر ، باقك فكر خیال ایجادمه !

٭

ایلمشكن شمدی ادراكی اسیر اشتباه ،
شمدی ادراكمله ایتدم خالقه تعیین راه !
بن بو عجزمله نصل دنیاده اولمام روسیاه ؟
كیتدی عمرم كلدی حالا زمان انتباه ...
ای مقدس روح فیاض كالم كاه كاه
اسمانكدن یتیش سن كل بنم ارشادمه !

۱۳۰۷

برقطعه‌جق

زلفنی غنچه رویه صاچمش ،

خواب حوریدن اولمه‌ده بیدار ؛

چشمنی ناز ایله بر آز آچمش ،

ایدییور نیم عشقنی اظهار ؛

صانکه برابر نوبهاریده ،

ایکی اختر هلال اولوب طورمش ؛

حسنی بر طرز اختیاریده ،

نازدن نی مجال اولوب طورمش ...

بر نگاه ایلین لطافتنه

جان ویرر لوحهٔ ملاحتنه

روح اوچه‌یدی سمای عصمتنه

طویوم اولمازدی آن وصلتنه .

٤ - کانون ثانی - ١٣٠٦

الواح طبیعتدن

— ٣ —

روز تموز

صباحك چهرهٔ مغمومی ساکن : سطح آفاقه
چوکر برایجه سس، طاغلر قالیر برکولکه حالنده ،
سما براق وتابان، حوزهٔ بحره پراکنده ،
مسلسل لاجورد ایزلر دوشر ، پهنای اعماقه
سواحلدن مهیکل کولکه‌لر ریان اولور ؛ هر یر
سکون وصمته مظهر ؛ آفتابك جرم یاقوتی
کنار لوحهٔ ظلمتدن آرتق اعلا ایلر . .
جهنم پارهٔ احمرکه فسحتزار ناسوتی
اویر محروم وصلت، آتشین سودا دهانیله
ایدر آغوش بزم خاکدانه بغتةً حمله !

§

کونش یوکسلمش آرتق، شرحه شرحه‌سینهٔ روزك
یاغار هر شرحه‌سندن صانکه بر رود ضیا و نار ؛
کرانبال کسلباری عقاب یوم تموزك
که‌رر سمت سمادن خاکه بر پوشیدهٔ نوار .
تلالك زروه‌سندن بر بخار منجمد مشهود ؛
دکز بر صفحهٔ براق وساکن ؛ لوحهٔ صحرا
صولوق ، پژمرده ؛ فیفای حیاته نیش زهر آلود

اورر هر نقطه‌سندن حارو قاهر چهرهٔ مینا .
بطائت ازدحام ایلر ، طولار اعماق احفاره ،
دوشر هر نفحه تیترر کن درین بر حفرهٔ حاره !

§

کونش ایرمش زواله : شمدی انهار حرارتدن
تجسم ایلمش کویا طورور بر دوزخی طوفان !
صیقلمش قلب دنیا بی‌مجال اولمش بطائتدن ،
ییغلمش دوش ارضه بیك مسلسل کوه‌نارافشان ...
اغاجلر کوسکون ، اوتلر صاپ صاری ، یرلر یاریق ، قوشلر
بایلمش ، داللر اینمش ، کولکه‌لر اوچمش بوادیدن ،
تنفس منقطع ... کویا قیافی‌یه کفن باغلار
کونش انوار بیضاسیله کوکدن صولت ایلرکن !
حیات اولمش کریزان سینه‌سندن صانکه اشیانك .
کلیر انجق صماخه شهقهٔ بی تابی دنیانك .

*
* *

مغربده کونش شمدی اوکلدستهٔ اصفر
زرین کمر ایشلر دکزك سطحنه ؛ کویا
یاقمش کبی دنیایی صفا ریز تبسم ،
بر مصطبهٔ عیش وحضوره سفر ایلر ،
باقماز کبی خاکستر اطرافنه اصلا ...
بردن بره بر نفحهٔ امید ، ملکپر
برباد شمال اسدی ؛ سرین موجه‌لرندن
اشیاده همان باشلادی بر فیض تلاطم ؛

توشین موجاتیله اوچان روح پرندن
ارواحه نفوذ ایلدی انفاس ترحم .
کیتدکجه کونش قاچدی . .. فقط باد سما کیر
اورمشدی یانیق وجهنه برشهپر تحقیر !

٣٠ تموز ١٣١٧

کتابهٔ سنك مزار

زائر الك غملی نکاهکله نکاه ایت هربار
کوستر چهرهٔ شادی بوغم آلوده غبار :
دها بر بوی محبت طویولور خاکندن ،
بوخزاندیده مزارك ایچی مشحون بهار .
بلیرر صفحهٔ تازنده ضیای امید
موج اوررسنك حزیننده معانیٔ مسار .
تازه بر والدهنك صوك نکه شفقتنی
بوکوزل قبرك ایدر طور غریبی اخطار .
صانکه برنوحهٔ جان ، نوحهٔ یأس معصوم
بوخفا کاهه ایدر نغمهٔ حسرت ایثار .
صانکه تترر نکه تازهٔ طفل مجروح
سنك محزوننه دوشدکجه سمادن انوار .
آه بیچاره قادین ، صبح شبابنده بتون
کیجهلردن قاره بیك محنته اولدی دوچار ؛

قالمدی چکمدیکی ، کورمدیکی عالمده
بولمادی صفوت وجدانمه مونس بر یار .
عمر مأیوسنه بر کیمسه دکلدی آکاه
آرتق اللهنه وجدانی ایلر اظهار !
قلب نالانی کبی اولدی بوشعرم مجروح
کلدی تاریخنه‌ده برقاره نقطه ناچار !
بلبل روحنی آغوش غم عالمدن
« سارەنك حالنه رحم ایلیه‌رك قاپدی مزار »

١٣٢٠

٢٦ — شباط — ١٣١٩

فرون اوکنده

اقشام اولمش ، فرونك پیکه‌سی اکمکله طولو ؛
نار قدر قیرمزی ، پیشکین ، صیجاجق اکمکله
منخسف قرص قمر

کیبی انظاره اورور ؛ اوستی سیساملی ، قوقولی
پیده‌لر ، یاغلی سمیدلر یاپیلی ؛ کورکلر
جام دولابلرده کولر ؛

حلقه‌لر ایپلره کچمش آصیلی . . . هپ فرونك
پیشیروب دوکدیکی اسباب حیات اماده !
متواضع ، ساده

قوت یکروزه‌که تحصیلنه کافیدراونك
برغروشجق کتیره‌نك اوفاجق برهمت . . .
چوقلغیله طویورر خلقی مبارك نعمت !

§

برکوزل رایحه برحاروسیمین بوی حیات
بوتون اطرافه یاییلدی ، نه‌قدر چوق انسان
قوشیور پرخلجان

فرونك اوکلرینه ! شیمدی بتون ذوقیات ،
بتون انسانلری تسخیر ایدن آمال جهان
طورویور خنده کنان ،

اکمکك چهرهٔ صافنده ؛ اونك بدرندن
اورویور وجه مساعی‌یه ضیای امید ،
متبسم ، جاوید !
نه‌قدر شوق وتهالك ! بو جدلگاهه دوشن
خیلی زحمت چکیور . . . صکره ، نهایت‌مسرور ،
آلیور قولتوغنه اکمکی سرمست غرور .

§

یالگز برقادینك حصه‌سی یوق : بیچاره
چوجغیله طوریور برکوشه‌ده ایکلیه‌رك :
صدقه ، برا کمك !
لوحهٔ حزنی ایچین برنظر آواره
ملکه ابذال اولونور ؛ یوقسه برا کمك ویرمك !
بونی کیم بذل ایده‌جك ؟

یوق ، خایر : مرحمت انسانده نهایت باشلار ،
ایشته برا کمك آلندی قادینه ؛ شیمدیله
اوده سیر اولدی هله .
قورومش کوزلرینه طولدی منور یاشلر ؛
اکمکی ، یاوروجغی آلدی برابر قولنه
ایکی سرمایهٔ عمریله قویولدی یولنه !

۲۷ – تشرین اول – ۱۳۱۶

باد سحر

ای بادسحر خیز لطافت ، سکا قلبم
برحس نوازشله آچلمش طورویور کل ،
نفحه‌ك امل روحه موافق اورویور کل ؛
بن لیلهٔ هجرانمی وقف کدر ایتدم .
ای بادسحر خیز ،
نوشین نفحا تکله یایبل ! قوشلری ایقاظ ،
کللری تهزیز ،
شبنملری پران ایدرك ـ ای نکه ناز ! ـ
نغمه کله ، شمیمکله ، سرین موجه‌لرکله ،
سودالی پرکله
ایت عمرمی ابریز !

ایت عمرمی ابریز سعادت ، شب شاعر
کاه اولسه‌ده برکوکبهٔ عشق ایله مالی ،
اکثر قارارير ، طالغه‌لانیر ؛ ساکت وخالی ؛
چوکمشدی بوشب جسممه برضجرت قاهر ....
ای باد املپر ،
بایغین موجا تکله دوکول ! ...جولره‌پیرو ،
اخترلره رهبر ،

ظلمتلره آیینه اول ای مالکهٔ جو
صافیت حسنیله ، منور نکهیله ،
زلف سیهیله
جانانمی کوستر !

جانانمی کوستر بکا ای باد سمنبو ،
مطلق اونی کوردك اونی سودكده بكندك :
تکرار ایدییورسلك کبیدر کندینه کندك
اطوارینی ، کوکلم طویویور شیوهٔ آهو
ای باد صفا چین ،
هر رفرف بالکدن ! اونك نغمهلریله ،
جلودلی نرمین ،
سودالی جمالیله ، دل خنده پریله
البته بولوشدك ! . . . نه لطافتلی خیالات
جوش ایلدی . . هیهات :

ای باد حزین ای سحری فیض دل آگاه !
کیت تربهٔ جانانه ، بوتون عمرمه شایان
بر نکهت هجران
آل کل بکا ؛ ـ اقدامکی مشکور ایدر الله ! ـ
ایت روحمه تدفین !

١١ — تشرین اول — ١٣١٦

كوچوك شيلر

فيركه‌ته

سويله نازك كوزل دميرجك سن ،
عجبا قاچ نكاه دقتله
نه قدر اعتنای صنعتله
شكل زيب آلدك اينجه‌جك تلدن ؟

خير ، انسان دكل ايدن اعمال
او ياپار بلكه بر نمونه سكا ؛
صوكره بی قيد انتظام وكمال ،
سنی ابذال ايدوب طورر ما كينه .

ينه سن كثرتكله نازنده
بر كوزلسك كه جست وشرمنده ،
ياقيشيرسك قادينلغك النه ؛

فيركه‌ته ، آ كلارم لطافتكی ،
نظرم قيصقانير سعادتكی
سن ايليشدكجه صاچلرك تلنه !

۸ تشرين اول ، ۱۳۱٦

الواح طبیعتدن

۵

شب سیاه

شو کوکلمك ینه بیلمم نه یولده جنتی واردر
که بی سبب بو قدر عاشقانه رقتی واردر !
بو شب دیدکاری شیئك‌ده غملی حالتی واردر
که روح شاعره تأثیر ایدر سکوتی واردر .
دیرم که دلده شو لیلك مخوف ظلمتی واردر ،
او رتبه ماتمی واردر او رتبه محنتی واردر !

※

سن ای کیجه ، ینه هپ کواکبلر نثار ایدییورسك ،
چکوب‌ده قعریکه کوکبلری غبار ایدییورسك ،
آلوب‌ده قوینکه دنیایی بر مزار ایدییورسك !
بتون ضیالری یوتمقله افتخار ایدییورسك !
هله بنم کبی بد بختی تارومار ایدییورسك ،
فقط سکا ینه وجدانمك محبتی واردر !

※

سنك شو حالکه بالله عاشقم که شو حالك
اولور نمونه‌سی اك والهانه حزن وملالك ؛
دویولماز اکثری کوکلم کبی سنك‌ده مقالك ،
فقط غریب غریب ایلدکجه کریه ظلالك ،

طورور بنم کبی مظلم یوزکده غملی مألك
سنکله بختمزك پك قریب نسبتی واردر .

§

بدندن اوچسەده روحم بو شب جو سمایه ،
قارشسه کوکاری مستور ایدن ظلام خفایه ،
بلا وجودیمی ترك ایلیوب جهان بلایه ،
مؤبداً سفر ایتسەم فضای ملك بقایه ؛
عجب مساعد اولورمی نلمك او یرده صفایه ؟
خیر : او ملك بقانكده بیك مصیبتی واردر .

§

اکر تصور اولنسەیدی چار کوشۀ عالم ،
عیان اولوردی بزه هر فلکده بر شب ماتم !
دیمك طولاشسه بتون کائناتی کورسەده آدم ،
شو حزن ایلی بولور هر جهان غصەده هردم !-
دیرم خدایه ـ اولورسەم حضور عزته محرم ـ
الٰهی قوللرینك هانکی یرده راحتی واردر ؟

§

سنکله آغلاشەلم ای شب حزین وپریشان :
شو حزنمز بولور انجق بکای جان ایله پایان ...
بنم سرشکمی محو ایلدیسه آتش وجدان ،
بلوتلرکده سنك یوقمیدر لآلئ باران ؟
برابر آغلایامازسەق سن آغلا ای شب هجران
جهانده وار ایسه بر آغلامق سعادتی واردر .

۵ حزیران ۱۳۰۸

عثمانلی اتحاد و ترقی جمعیتنه ! [*]

ای معظم ، محترم جمعیت قدسی وقار ،
نام وشانڭله سنڭ برملت ایلر افتخار !
نام وشانڭ آسمان آرای دنیای حیات ،
نام وشانڭ صفحهٔ تاریخه شمس اشتهار ؛
نام وشانڭ مشرق الفیض جهان سرمدی ،
جبههٔ علویتڭدن نور بولی آشکار ؛
نام وشانڭ عین خورشید تعالیدر سنڭ ،
چهرهٔ قدسیتڭدن فیض حق پرتونثار ؛
ساحهٔ عمان ظلمه نور چشمڭدن سنڭ
سرو سیمینلر دوکولمش کهکشاندن تابدار ! . . .
انجلا پاش ظهور اولدڭ ، طلوع فکرکه
اولدی حیران شغف بیڭ روح علوی اضطرار ؛
اعتلاباز طلوع اولدڭ ظهورڭدن سنڭ ،
ایردی اوج کهکشان فیضه بیڭ فکر نزار ؛
لیل ماضی یه نگاه ایتسهڭ نه‌در مشهود اولان ؟
برجهان قهر ونکبت برحیات تارومار ؛

---

[*] تپه باشی باغچه‌سنده یازلق تیاترووده فی ۲۹ اغستوس سنه ۳۲۴ تاریخنده اوینانیلان «وطن» تیاتروسنده اظهار ایدیلن آرزوی عمومی اوزرینه انشاد ایدلمشدی .
للطابع

بر سقوط دائمی بر کردباد انهدام ،
ساحهٔ تار وطن عیناً ییقلمش بر مزار !
بر مزار عالم وحشتکه عمق لیلنه
نعش ملت منجذب ، فکر حقیقت کریه‌بار ؛
بویله بر قبر فلاکتزارك اعماقنده سن ،
بر مبارك فکر وقلب وجان ایله لیل ونهار ،
سعی عالم قدر ایله اقدام حق تأیید ایله
کوستروب دنیایه دنیادن بیوك بر اقتدار ،
موتی احیا ایلدك ، معدومی ایجاد ایلدك ،
حقی اعلا ایلدك ، مظلومی ایتدك بختیار .
ای معلا منزلت احرار قدسیت قرین ،
سعیکزدن تاابد خشنود اولور پروردکار . . .
بویله بر جمعیتك ارکان استقرارینه
استناد ایتدکجه قلب ملت ایلر افتخار :
سلطنت حریتك ، دولت حکومت ملتك ،
اتحاد اعلای مقصد ، یکوجودی شهریار .
بویله بر علوی ، معظم فکر استقبال ایله
چوقمیدر عثمانلیلق کسب ایتسه حق اغترار ؟
عرض ایدر عثمانلی قومی نظره‌کاه عالمه
الك بیوك اقوامه شایان بر حیات کامکار :
شاهراه نور مستقبل آچیقدر ؛ اتحاد :
شمس حکمتدر ، ترقی : روح الهام اعتبار .
ای معظم شانلی جمعیت علو کعبکه ،
شانکه ایرمز ایریشمز شیمدی هیچ بر اقتدار .

شعر شاعر ، حكمت عاقل ، مآل علم وفن ،
فضل عالم ، ساحهٔ تاريخ ، قلب روز كار
شان علويت نشان فضلكى تجبيل ايچون
نظرهٔ الهامه ، فيض حقه ايلر انتظار ؛
بلكه بر ملت روانندن تكلم ايلسه ،
بلكه بر عالم ضيالر صاچسه بى‌حد وشمار ،
بلكه تاريخ ايكلسه ! بلكه جهانلر آغلاسه ،
بلكه جانلر دوكسه يوز بيك داستان كريه‌بار ،
بلكه يرلردن عروج ايتسه بتون آواز خلق ،
بلكه كوكلردن هبوط ايتسه بتون ارواح زار ،
شانكى تجبيله شايان لوحه تصوير ايلمز :
شان نوارك سنك محفوظ لوح كردكار !
اعتلاى فكر امتدر مقدس مقصدك ،
اتحاد قلبكه روح ترقيدر شعار ؛
ساحهٔ جنت فيوض روحكه مرآت حق ،
عرش حريت علوّ قدركه اولمش مدار ؛
قدرتك فوق‌التصور ، خدمتك فوق‌العقول ،
نجدتك فوق‌التعالى ، حكمتك مولا تبار !
جد واقدامكله معمور اولدى بيك قلب خراب ،
كولدى عالى همتكدن بيك حيات زار زار !
ايشته مكتب ايشته عسكر ايشته اصحاب حيات ،
ايشته ملت ايشته مليونلرجه روح شعله زار ،
ايشته اورنك شهامتدار وحريت مدار ،

ایشته قانون اساسی تا قیامت برقرار !

ایشته تابان چهره‌لر ، خندان یوره‌کلر ، روحلر ،

ایشته برخلقك جانندن قوپمش آواز مسار !

ایشته تکریم حقیقت ایشته تعظیم حقوق ،

ایشته تبجیل مساوات ایشته عزم واختیار ؛

ایشته تاعرش خدادن خاکه ریّان نور حق ،

ایشته تاقاب وطندن حقه پرّان موسقار ؛

ایشته وجدان حمیت انجلازای غرور ،

ایسته همروح تسلّی بیلك جنان انکسار ؛

ایشته سنجاق ایشته نورانی هلال اعتلا ،

ایشته آفاق شفقدن ارضه جوشان احمرار ؛

ایشته اولاد وطن منفا جدا ، مأوا قرین ،

ایشته آتی خنده ریزان، ایشته ماضی شرمسار ؛

ایشته بردولت سنك سایه‌کده بولمش نوحیات ،

ایشته برملت سنك سایه‌کده اولمش بختیار ؛

ایشته آثار بلند عزم وناموسك سنك ،

ایشته روحك منطبعدر ، ایشته فکرك تابدار !!؛

سوز بولنماز قدر فطرت شانکی تبجیل ایچون

ای مقدس ، محترم جمعیت قدسی وقار !

ناطقه‌م روح کمال اولسه ایریشمز کعبکه ،

پایدار اول پایدار اول پایدار اول پایدار !!! ..

۲۹ اغستوس سنه ۳۲٤

الواح طبیعتدن

٥

مارطی

بحره دوشمش قوجه برلاشه‌یه مهمان اولمش
برکوزل‌مارطی، بیاض، شوخ ... کوپورمش برنور
کلیور، سینه‌سنه شوق بهاری طولمش،
حسنی آغوش طبیعتده صفایاب غرور ؛

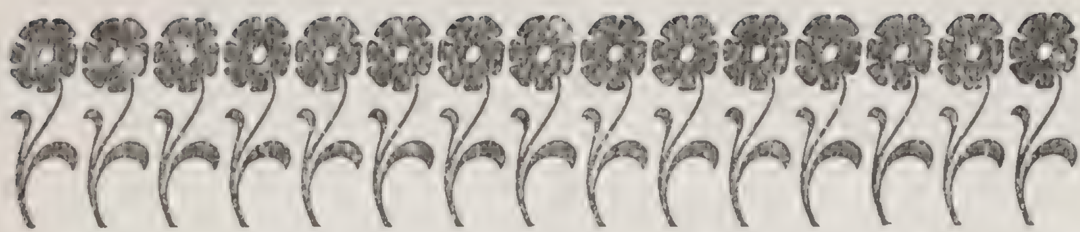
لاشه‌دن لقمه قوپاردقجه اولوب مست حیات
صچرایور، چیرپنیور، برهیجان عصبی
طوتیور جسمنی، مغربدن آتلمش لمعات
شکلنی پارلاتیور جوهر آویزه کبی ؛

اوقدر ذوق تغدی ایله سیراب صفا
که کورونمز کوزینه سیر وافول اشیا،
لاشه‌سیله اونی کردابه سوروکار جریان ...

ایشته قانون حیات : الك کوچك بر حیوان
کندینی برقوجه موتا ایله اتفاق ایدییور،
نه‌ر دنیاده اولو، جانلی برابر کیدییور !

٣ - تموز - ١٣١٦

کوزلسك

کوزلسك جنتك اك روحپرور نونهالندن ،
کوزلسك ماهك اك سودالی اك پارلاق جمالندن ،
کوزلسك ، بن بتون خوبانه کوسمشکن سنی سودم ...
کچیردك کوکلی دنیایه قارشی انفعالندن !
مبارك عفتك اولدقجه لامع پاك چهره کده ،
کوزلسك اك مصفا کوکده شمسك اشتعالندن ؛
کوزلسك، سودیکندن آیریلان برحوریٔ محزون
سنی کورمش دەویرمش حسنکه رونق ملالندن ،
تبسم ایلدکجه نور سودا چشم صافکده ،
کوزلسك زهرەنك پارلاق یوزندن، مست حالندن!
کوزلسك روحه تأثیر ایلیور عشقك مؤبددر
صاقین اندیشه ایتمه بن اولورسەمدە زوالندن
حجاب اولدقجه عارض رویکه ای غنجهٔ عصمت ،
کوزلسك مشرق کلچهرەنك خورشید آلندن،
کوزلسك کوکلکك سوداسی کولدکجه جمالکده ،
منور برکل فردوسك الهی مألندن !
زمیندن ایکرەنوب حدتله باقدقجه سماواته ،
کوزلسك شاعرك فکرندەکی علوی خیالندن .

کوزلرك ، نیم مستور ایلینجه چهرهٔ صافك
شفقده لامع اولمش ماه تابانك هلالندن ؛
کوزلرك هر کوزلدن حاصلی ای یار اما سن
بیلنمز حال وشانك کوکلمك محزون مقالندن !

٣٠ ـ کانون ثانی ـ ١٢٠٧

انواع طبیعتدن

٦

اخلامور دره‌سی

صنعی ، فقط زمان ایله بی قید انتظام ،
برحوزهٔ محاسنی اولمش طبیعتك ،
قالمش اتکلرنده بش اون شکل ناتمام ،
برقاچ شکسته خطی ایادیٔ صنعتك ؛
اوچ بش ییقیق دیوار ، ایکی اوچ سد ، بر آزچوکوك
برباغچوان لیمونلغی ، اوتلرده مختفی
برقاچ شکوفه طرحی ، چیچکسز ، بویوك کوچوك
برچوق یوصونلی صاقسی . . . بوتون بونلرك خفی
برلرزش حیاتی انیس خیال ایدی . . .
صنع بشر بویولده اولورکن فنا پذیر ،
فیض بلند فطرت ایله عمر سرمدی
تصویر ایدن هیا کل اشجار نغمه کیر

آفاقی چینلاتیردی غلو شباب ایله !
فکرك زواهری بوراده مائل غروب ،
سعیك مآثری چوکیورمش تراب ایله ؛
ایتمش یبانی اوتلره باد ازل هبوب ،
چیقمش طبیعتك بوتون اسرار زینتی :
نادیده ، بی تکلف تنظیم ، دربدر
اوتلر ، شکوفه‌لرکه بوتون فکر صنعتی
پامال ایدر ... فقط بزی حیرتله غشی ایدر !
هریرده برحیات طبیعی ، اوشوق وجوش ...
تحقیر ایدر کبی عدم آلوده کارینی ،
الواح فکره فیض طبیعت ایدوب خروش
قیرمش کچیرمش آدمك آثار خوارینی !
پرلامعهٔ غروب اولان اشجار زهره‌سر
اذیالنه بارنکلی بولوتلرله سایه‌بار ؛
اوستنده هردرختك اوچار روح شعله‌ور ،
آلتنده نازلی نازلی اویور نفخهٔ بهار !
کوکلرده خنده خنده مطالع ، ضیا ، سرور ؛
یرلرده کریه کریه مقابر ، خفا ، ملال ؛
پرواز ایدر هوا ایله برابتسام نور ،
ساکت طورور تراب ایله برونك انفعال !
کلدستهٔ بیاضه مشابه لقای ماه
برباشقه حسن تازه ایله ایتدی ارتقا ؛
حالا کوزلکندن ایدر صانکه اشتباه .

پارلاتمیور جمالنی آیینهٔ سما . . .
کویا طلوع ماهده برلوحهٔ نقیض
ترتیب ایچین کورندی ، غریق لیال غم ،
بیچاره برقادین که شبابیله کریه‌خیز ،
ماتم لباسی جسمنه کهوارهٔ عدم !
آغلاردی کوزلرنده غروبك لطافتی ،
تصویر ایدردی چهره‌سی برلوحهٔ ممات . . .
قلبمده صبح شعرمی اولدردی ظلمتی ،
روحمده طوکدی قالدی بویلدای ذی‌حیات !

٢٥ ـ ایلول ـ ١٣١٦

— یاراماز —

— ۱ —

هنوز بش آلتی یاشنده ، فقط کورن درحال
سکز یاشنده چوجوق ظن ایدر : وجودی قوی ،
تشکیلاتی مکمل ؛ نه پك زیاده ضعیف ،
نه پك سمیز ؛ فیضان حیاتی ابذال
ایدن طبیعته شایسته بر چوجق : دموی ،
کمیکلی ، اتلی یکیت جانلی بر کوزل آغاجان . . . .
نشاط و صفوت روحیله بر رفیق لطیف ،
کمال صحت جسمیله لمعهٔ پران :
کایر ، کیدر ، اله صیغماز، قاچار ، اوچار ... طورهماز
بوتون مألنی بر سوز بیان ایدر : یاراماز !

— ۲ —

صباح اولونجه کونش افقه چیقمادن اویانیر ،
یوزنده بریکی خولیا ، کوزنده بر رؤیا ،
طورور سکون و سکونتله بر زمان اویله ؛
کورن بوحالنی تنبللك اقتضاسی صانیر ،
فقط اوکندی خیالاتنه طالوب کویا
بوتون اوکونکی پلانلرله اشتغال ایلر ؛
آرار اویونلرك انواعنی خیالیله ،
کایر ، کچر نظرندن بوتون یامان شیلر ...

یاتاقدن ایندیمی ، باشلار مجادلات حیات :
آلیر ، آتار ، دوکر اشیایی : ایشته ترتیبات !

۳

تونك اوموزده ، قلیج بلده : شمدی بر عسکر ؛
النده بر بورو شدتله اوتدوروب کیدیور ...
بو بر دقیقه سورر : شمدی کندی بر قپودان ،
اوك اوکنده‌کی یاتقون واپور ؛ بوایش‌ده بیتر ،
کوچوك بیسقلتك اوستنده شیمدی دور ایدیور ...
بونك‌ده ذوقی یوق ارتق ؛ بوتون اویونجاقلر
طاقم طاقم یاییلر یرلره ... « شوچالغی چالان
ببك ناصل آچیلیر ؟ کیم بیلیر ایچنده نه وار ؟ »
سؤالی وارد اولورکن ... کیدر زوالی ببك ،
یه‌تر مانورایی ایضاحه بر « قیرلدی » دیمك .

٤

بر آز لزوم سکونت طویارسه جسمنده ،
خیالی جوشه کلیر ... بر خیال بی حکمت .
فقط لطیف ومنور جناح زرین پر ....
کوزنده بر کوچوجك لمعه بر کوزل خنده ،
تفکراتنه باشلار ... سرائر خلقت
طولار لساننه: هر شی نه‌در؟ نه اولور؟
« نیچین کونش کوکه چیقمش، نیچین یشیل یرلر ،
نه‌دن بولوت قوشیور ، دالغه‌لر نیچین طویلور ،
نیچین بیسقلتی سن آلمادك بوکون ؟ سویله :
بویوك بابام نه‌دن اولدی ؟ .. » صورار طورر بویله !

٥

چوجوق ، چوجوق . . . بزى بر آنده بر سوأ ايله
ظلام يأسه كرفتار ايدن نديم حيات ،
ويرر او آنده ينه روحه انجلاى سرور :
اونوتمش ايشته جهانى ، حياتى . . . قبرى بيله ،
مديد قهقهه‌لرله غريق ذوقيات ،
قوشوب قوشوب دونيور ، سويليور ، امل صاچيور . . .
پارل پارل اوچيور صانكه بر زهيرهٔ نور !
نكاه محبته بر آسمان شوق آچيور . . .
يوزنده جلوه ايدر خنده حس وخيال ،
اولور جمالنه عاكس زواهر آمال !

§

كلنجه سفره يه اقشام بر آز صبرسزلق
بر آز تلاش ايله بكلر طعامى . . . صوكره همان
بر اشتها ايله باشلاركه هر كورن مطلق
بو احتياجنى آكلار ، بر آزده عارسزلق
بولور ايچنده : يمشلكده كيزليجه آغاجان
مانوره‌لر چويرر ! . . . لكن ايشته كوزلرينك
ضياسى اوچدى . . . اوطورمقده شيمدى صاللانه‌رق ،
جلى معكسى اولمش منام كلپرينك . . .
آچاز قاپار كوزينى . . . ياصلانير . . . فقط اويوماز :
صوك التفاتنى بكلر يمشلكك ، ياراماز !

٢٩ – مايس – ١٣١٧

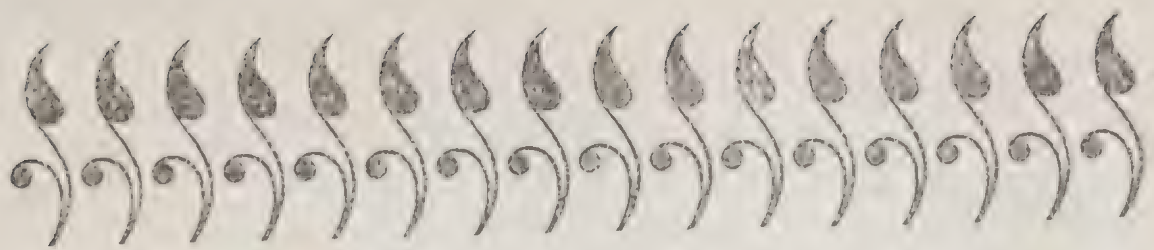

ایلیور

ای قمر رو ! پرتوك وجدانی تنویر ایلیور .
هر نگاه الهانهك روحه تأثیر ایلیور .
حسنکی اعلا ایدن طفلانه معصومیتك
نور مهتابه بورونمش حوری تصویر ایلیور ؛
بر شفقدن رنك جذب ایتمش چیچکدر کل یوزك
دل کبی اللهه مائل مرغی تسخیر ایلیور ؛
بر کونشدن شعله‌لر چالمش پریسك ، طلعتك
آسمان قلبی انواریله تسریر ایلیور .
غبغبکده تترەین آهنك صافیت ادا
قلبه یك کوچ صاقلانان سودایی تشهیر ایلیور ،
ناز ایچون ایتدکجه حدتله تکلم صانمه کیم
سوزلرك مفتونکی بر لحظه تکدیر ایلیور ؛
خالقك سودا ایچون خلق ایتدیکی بر شوخسك ،
عشقی هر حالك شهید عشقه تبشیر ایلیور !

۲۷ - شباط - ۱۳۰۷

الواح طبیعتدن

٧

رعد و برق

موحش بر سکونت بر مهیکل آن استغراق
دال ایکمیله ایتمش آفاقی استیلا ؛
صیقلمش قلبی کویا بنجۀ ظلمتده دنیانك . . .
ایدر سطح زمینی برهوای دوزخی احراق ،
ییغلش دوش کهساره جبال لیلۀ یلدا ،
اویور قوینده کرداب ظلام اعماق دریانك .
آدیملار ، چیکنر آفاقی مهیب اشباح ظلمت کون ،
کلیر فوج سحائب چارپیشیر . . . آیینۀ کردون
موج اورور تابش ظلالیله !
بوغوق برنوحه برمظلم صدا ، مستغرق دهشت ،
مهیّج برغریو . . . برطراقۀ صدچاك
اولوب برآنده فوار وفروزان ، ساحۀ عالم
نکاه وصیحۀ غیابه دوشدی : پردۀ ظلمت
ضیادار اولدی ؛ مشحون بوارق چهرۀ افلاك
بوغاز ظلمتلری دیدار آتشبارینه هردم ،

صواعق انعكاس واعوجاجيله ، درين مبهوت ،
دوشر تاعمق روحه بر بوغوق فرياد اولور ، ناسوت
ايكلر اوازهٔ جلاليله !

اوزاق بر نغمه : آرتق غلغلهٔ امواج عالمگير
تلالك ذروه‌سندن آسمان ليله جوش ايلر ،
درين بر موسيقئ اخروى ريان اولور ، گويا
كيدر دامان عرشه يوز سورر آوازهٔ تكبير . . .
اوچار بر لاتناهى جوه بر پهناى قدسى پر ؛
اوچار . . . آواز بالندن معالى زار اولور دنيا ،
اوچار . . . . آرتق پريشان اولدى . . . آهنك سكوتندن
او يا تمش ماه غرا ، دامن آفاقه نور افشان
اولويور تازه ، ترجماليله .

۲٤ – حزيران – ۱۳۱۷

اى خامه

پريشان خاطرم الله ايچون اى خامه امداد ايت !
بنم بخت سياهمدن بوگون گوكلمجه فرياد ايت !
مدادى آتشين خوننددن اخذ ايت، كيرده كل قلبه
ارپاره عرضه شايان قانلى بر منظومه انشاد ايت !
ينه بر آفت جانسوزه لازم عرض حال ايتمك ،
مكدر ، آه كستر ، ناله آور سوزلر ايجاد ايت !

ينه سودم ديمك ، سردم ديدرمك ايستيور كوكام
او مهر عشقى مدح ايله ، سماى حسنه اصعاد ايت ؛
بونك تأثيرى اولمازسه او حورى يوزلى شيطانه ،
بكا لطف ايتديكى ايام وصلى حزن ايله ياد ايت ،
غريبم ، شمدى بك بيچاره يم ، محزون ومأيوسم
بنم اوصافمى ، الله ايچون ، حقيله تعداد ايت ،
بتون عاشقلرك فرياد آتشبازينى طوپلا ،
بنى برجسم جامد ايلين وجدانه اسناد ايت ،
ينه تأثيرى اولمازسه مزين نكته لر سويله ؛
مكمل نكره كولق ايله يار جانمى شاد ايت ،
ينه تأثيرى اولمازسه آنك برلطفنى جلبه ،
علو طبعكى اظهار ايله سفلى يى برباد ايت :
سماى عشقك الك يوكسك سحاب پاكنه چيقوده
بتون دنيالرى مبهوت ايدر برخطبه ايراد ايت ،
سكا حقدن كلن سوزلرله قلب وجدانمى تصوير ،
سماوى برخطابكله اوخاكى طبعى منقاد ايت !
ويا برخنجر اول اى خامه قلب زاريمه صاپلان !
بنى محو ايله ده الله ايچون ، يارمدن آزاد ايت !

۲۳ حزيران سنه ۱۳۰۸

بالقجیلر [۱]

ای شاعر ذی مذاق ودقت ،
مفتون محاسن طبیعت ،
کل ایله شولوحه‌یی تماشا ؛
سیر ایت که جمال رب عزت
اولدقجه مظاهرنده پیدا ،
اولقده نه آنلی شعر حکمت
افکار فحوله حیرت افزا !
انظار عقوله نور بخشا
بر منظره‌در بولوحهٔ آن ؛
بر شعر خدا دیسه‌م‌ده شایان !

سودم بونی سیر ایدنجه ناگاه،
بر رتبه‌که اولمادن بن آگاه
هپ شوق ایله اوچشم ظلالی ...
کیم کورسه بورسمی خواه وناخواه ،
مفتونی اولور که شکل وحالی
اثبات ایدییور جهانه بالله

---

[۱] بیوکی کوچوکنی اومیوزنده طاشیان ایکی بالقجی چوجغنی مصور برلوحه‌یه یازلمشدر .

فطرتده‌کی حکمت وکمالی !
طفلك لمعات مه جمالی
تنویر ایدر آسمان فکری ،
پرخنده قیلار جهان فکری !

§

باق باق شوایکی لطیف حوره
طالمش بری طاتلی پرسروره ،
کل چهره‌سی پرصفالی اختر
کیم خنده بدلدر آنده نوره ؛
اولدقجه بهاره نشئه کستر ،
کوکانده‌کی شوق پرغروره
آیینه اولور اووجه دلبر ؛
دوشنده طاشیر آنی برادر .
مغرور اولیورسه حقی یوقمی ؟
هپ قهقهه‌لرله کولسه چوقمی ؟

§

ای جانلی شکوفه ، سنجه عالم
بر باغچه‌درکه آنده هردم
بر یشقه صفا ایله آچارسك ؛
مجهولك اولور حیات آدم ،
غمدن هله پك قولای قاچارسك ؛
دنیالری طوتسه رنك ماتم ،
سن سن ینه نورلر صاچارسك !
ای روح لطافت مجسم ،

اطواريكه عاشق اولدی كوكلم ،
اللهی سنكله بولدی كوكلم !

§

ياقرداشی ؟ روحم ايتسه تقرير ،
بالله ايده‌مز او شكلی تصوير :
جدی اوقدركه حال وشانی
بر والدی ايلكده تنظير ؛
دوشنده‌كی يار هم روانی
وجدانی ايلدكجه تسرير ،
آكلارمی مشقت جهانی ؟
وار قرداشی ، وار رفيق جانی ،
قرداش طاشيمقله مفتخردر ،
بر عالمی دوره مقتدردر !

§

يارب نه‌در اول نكاه جذاب !
يارب نه كوزل او چشم پرتاب !
هم جودت فكری هم ثباتی
هم عزت نفسی ايلر اشراب .
چكنمكله مصائب حياتی ،
كويا شو چوجق اولور صفاياب ...
سوزه‌كده نكاهی كائناتی ،
بذل ايتمه‌ده چرخه التفاتی ؛
زيرا كه دكز ، سما ، بتون ير
قارد شجكنی آنك سورلر !

§

ای یاورولر ، ای بالقجیلر سز
اسرار حیات ایدك كدرسز :
عاقلده‌كی ممتنع املدن ،
عالمده‌كی شبهه‌دن خبرسز ،
دریاده بالقجیلق ایدركن ،
ظن ایتمیكز كه سیم وزرسز
اولماز بو جهانده كیمسه‌لر شن :
دنیایی بیلیرده سویلرم بن ،
البته بالقجی بكدن اعلا
سعییله ایدر سروری پیدا .

۲۴ ـ نیسان ـ ۱۳۰۸

تاریخ وفات

ینه بر كوكب افول ایلیه‌رك
اولدی مظلم ادبك منهاجی ،
كلدی بر دورهٔ ماتم شعره :
ارتحال ایتدی معلم ناجی .
۱۳۱۰

۳ نیسان ۱۳۰۹

تحصیل

عقول اربابنه عرض دها میدانیدر تحصیل ،
بوتون جمعیتك روح دل و عرفانیدر تحصیل ،
جهان حکمتك بر رهبر ذیشانیدر تحصیل ،
بویوك آدملرك معشوقهٔ وجدانیدر تحصیل ،
کوچوك انسانلرك آرایش اذهانیدر تحصیل ،
بزه رب رحیمك الك بویوك احسانیدر تحصیل .

*

سمادن خاکه اینمش برمبارك حوریٔ دلبر ؛
قمر یوزلی ، شفق رنکنده ، شب زلف وضیاپیکر ،
آنك رحم دل حق بیزنی جاب ایتمش آدملر ،
طوتوب دست وجود معنویٔ آدمی ایلر
تعالی عرشه طوغرو ، وجه تابانی صفا کستر ،
اوحورك روح فعال حیات افشانیدر تحصیل !

*

باقلسه چشم عبرتله بدایعخانهٔ عالم
هپ انوار الوهیتله مملودر ، آنی آدم
بیلیر . تحصیل ایله اظهار ایدر اسرارینی هردم
اکر تحصیلی فرمان ایتمسه‌یدی خالق اعظم

ظلام جهل ایچنده هپ طوتاردی روحمز ماتم !
وجود آدمینك بر منور جانیدر تحصیل .

☆

حیاتك الك مقدس حظی تحصیل معالیدر ،
حقیقی ذوق همتدر ، هوائیلك خیالیدر .
کماله سعی ایدن کنجك صفاسی اویله عالیدر
که قلب صافی کویا نشئهٔ جنتله مالیدر :
جهان عندنده درد وغصه‌دن بالله خالیدر
اکا بر جوهری بیتمز سعادت کانیدر تحصیل .

☆

حقیقت برق اورور چشمنده ساعیٔ دل آکاهك ،
طونوق بر لمعه یوقدر دیده‌سنده برهوا خواهك !
ایدر تحصیل فکری جلوه‌کاهی حکمة اللهك ،
اودر محبوبی قلبك ، جالب آرامی جانکاهك ؛
نبیّ حق بیایرمش جاه عالمی فوقی هر جاهك [۱]
بوقولك الك مکمل ، الك جلی برهانیدر تحصیل .

☆

باقك تحصیل ایله انسان نه رتبه اعتلا ایلر ؛
آنك لطفیله تحقیق صفات کبریا ایلر ،
فضای لاتناهیده کزر کشف ضیا ایلر ؛
بیلیر همجنسنی ، دنیایی ، شردن اتقا ایلر ،
فنالق ایلدکجه کندی نفسندن حیا ایلر ؛
سروشه آدمك مستوجب رجحانیدر تحصیل .

☆

---

[۱] (رتبة العلم . . . .)

سز ای نو رسته‌لر الله ایچون هپ ایلیك همت !
سزك تحصیلكزله كسب علویت ایدر ملت ؛
صحیح الفكر اولك كیم خاكدانده معنوی صحت ،
مؤبد عمر ایله برقومی ایلر نائل رفعت !
سزك تحصیلكزله ملك عثمانی اولور جنت ،
ترقی دورینك بركوكب تابانیدر تحصیل .

تشرین ثانی ١٣٠٧

آسمانه باقاركن

اوصاندم بن جهاندن آه اوصانمازمی جهان بندن ؟
تنفر ایلدم جاندن ، عجب بیقمازمی جان بندن ؟
چیقوب كوكبلركله قارشمه ای لیل نورآلود
بنی سیر ایله ، سویله ! نه آكلار اختران بندن ؟
وجودمدن نه‌در مقصود اولان ای ماه سن سویله !
نه ادراك ایلدك الله ایچون ای كهكشان بندن ؟
بنی هم اولدیرر غمله ، هم ایتمز جسمی درآغوش
نه ایستر بنده فهم ایتمم شو سفلی خاكدان بندن ؟
غریبم ، بیكسم ، بیچاره‌یم ، محزون ومأیوسم
دكل شعرم كورونسه روحم اولماز بر نشان بندن !

یاریل ای قبهٔ پرنور ، آچیل ای عالم معنا ،
بکا کوستر نه دز مقصود رب کن فکان بندن
بن ایتدکجه تمایل عرش حقه عالم شکدن ،
ظلام جهل ایله ایلر تستر آسمان بندن !
شو انوار سماوی قلبه ماتملر ایدر القا
جهان نور اولسه بختم آیریلیرمی برزمان بندن ؟
فلکده بیلمدم بالله برشیٔ کمالیله
فقط ایواه . . . بیلدم که کمال اولدی نهان بندن !

١٧ کانون ثانی ١٣٠٧

الواح طبیعتدن

٨

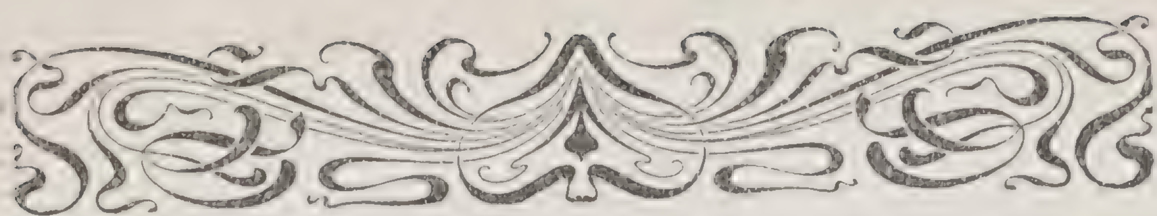
— دارغین —

ینه دارغین ایده جك حالی کویا اضمار
صوت باردله تمادی ایدییور صحبت یار ؛
اهتزازنده فقط حس اولنور نغمه سنك
برخفی لرزش دل ، برمتردد اقرار ؛
اغبرارنده کی طفلانه تعندله ایدر
کیزلی سوداجغی کندیلکندن اظهار .
چیر ینیر بوسهٔ مشتاقمه کوکانده امل ،
صاقلانیر نخوت معصومنه وجهنده مسار ؛

بللور چهرۀ زرده دماء حدت ،
نوهلال شفق آغوشه دونر شکل عذار .
بکا باقماز باقیور پنجره‌سندن کویا ،
داغیتیر صاچلرینی باد سمنبوی بهار ؛
سینۀ نورینه پرتاب ایدییورکن کاهی ،
دوکولور کردننه سایۀ زلف زرتار ؛
براز ایکمشده چویرمش باشنی ، چشمندن
کاه اینر قلبمه بر تیر نکاه بیزار ؛
طوپلانیر تتره‌یه‌رك لبلرینه بر کلمه ،
چین ابرو ایله مفهومنی ایلر انکار !
نه‌قدر سوردی بودارغینلغمز ؟ بیلمم که
نه‌یی چوق کوردی بنم کوکلمه ناز غدار ؛
هیچ باریشماز دیرایدم کوزلرینك اوچلرینه
قیوریلوب قونماسه کلخندۀ نجم بیدار !

۱۱ مارت ۱۳۱٦

قایقجی

۱

آچیق مائون قایغك اورطه‌سنده بر پارلاق
جلالی تخته‌ده آرام ایدر، طاقم دوزکون:
دیزنده بر چوخه شالوار، بلنده یوکلو قوشاق،
ایپکلی کوملکی تیترر بیاضلغیله .... بتون
قایق تمیز، بویالی؛ شیلته‌لر یشیل قطیفه،
موشامبه‌لر یکی پارلاق، کورکلر اینجه کوزل؛
نصل غرور ایله طورمقده‌در، باقك حریفه!
طوتار کورکاری، اوقشار صویی خفیف بر ال.
آچیقده مشتری بکلر ... کلیرسه پك اعلا؛
آتار سواحله بعضاً نکاه استغنا!

۲

قایقجینك‌ده اولور زنکینی، بوثروتلر
ـ که نسبةً مثلا بانکرك یساریله
برر نمونه‌سیدر فقرك ـ ابتسام ایلر
کوزنده چهرهٔ سعیك درین وقاریله!
باقك نصل طوریور: منجلی نکاهنده
کولومسیور کبیدر نشوهٔ رحیق حیات؛

پارل پارل یانیور جبهۀ سیاهنده
کونشدن ارضه دوشن حار ومبتسم لمعات ؛
ـ قایقجی ! ـ بیورك افندم ـ یاناش ! ـ یکی نره‌یه ؟
ـ یاناش ، ایشم عجله ! ـ بیورکز ـ بیوك دره‌یه !

٣

آنجیرجه بر عجله‌یله بش اون کورك آله‌رق
براز آچیلدی ، فقط صکره طوردی : یکلرینی
یاواش یاواش صیغادی : صالطه‌یی آتوب یوموشاق ،
بنکلی مندیلی قیصدیردی قوینه ؛ یرینی
براز طاسارلادی ... آرتق همان اوچوب کیده‌جك
خایر بر ایش دها وار :
ـ اوف آمان قایقجی نه‌در
بویاپدیغك اوزون ایشلر ؟
ـ بکم قایقده کورك
کوزلجه یاغلامایجه دونرمی ؟ هرکس بر
زاناعت ایشلر افندم ؛ هم آرتق ایشله‌دی هاه !
باقك نصل اوچارز شیمدی ، حووپ . . بسم‌الله !

٤

حقیقةً اوچیورلر ، قایقجی برماکینا
که اطراد متینیله ایلیور دوران ،
سیاه دامارلری شیشکین ، سیکرلی قوللرینه
مؤبداً آصیلیر کتلهٔ حیات کران !

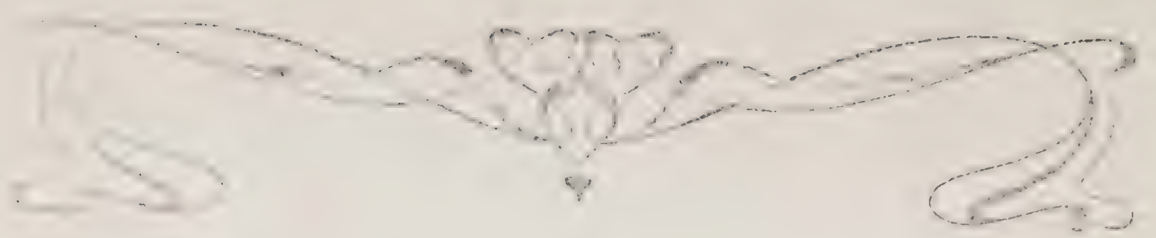
سوروكله‌يور اونی ادوار بی‌نهايتده ،
الی‌الابد كيدرم ظن ايدر ، مكين وصبور ؛
طبيعتك دوشه‌زك ساحهٔ مشقتنده ،
يووارلانير كيدر روحی مفتخر ، مسرور ؛
يانيق صولوقلری آتشلی جبهه‌سيله كيدر
دوكوب خطائر عمره بورام بورام ترلر !

٥

يتيشدی منزل مقصوده شيمدی بی‌حركت ،
مجالسز طوريور ، صالطه‌سی اوموزده ، يوزی
وجودی ترلر ايچنده ؛ نهفته بر محنت
مآل زارينی ايما ايدر طونوقجه كوزی :
زواللی چوق يورولوب چوق حيات صرف ايتمش
براز چابق دوشه‌يم ساحل مرامه دييه ؛
كوزنده لمعهٔ غيرت افول ايدوب بيتمش . . .
قايقده مشترينك آتديغی مجيديه
پارل پارل يانيور ، شوخ ومبتسم ؛ كويا
كولر اوديدهٔ ضعفه بوچشم استهزا !

١٠ نيسان ١٣١٦

کوچوك شیلر

۵

خانم الی

طبع نازکترین شهریدن
نه کوزل نامه نائل اولمشدر ،
بر کوکاسزجه باغ نهالی ایکن
رغبت اغنیانی بولمشدر ؛

اك کوزل باغچه‌لرده بسله‌نیلیر ،
طولدورر صارماشیقلرك تلنی :
نامی جلب قلوبه کافیدر ،
هپ خانملر سور خانم النی .

قویارلدقجه مطلقا طاقیلیر
کوکسه ، مست شمیم عشوه قالیر ..
کوکانی کیزلی حس عشقه آچار :

عمری حیفا که چوق چیچکلردن
آز سورر ، چونکه نوشکفته ایکن
روحی بر کره قوقلانجه قاچار !

۸ تشرین اول ۱۳۱۶

واپور

کوروندی قارشیکی ساحلده بر واپور ناکاه،
جبل قدر بیوك، انسان قدر کزیده وقار...
— واپورمی؟ شمدیده موضوع بارد اشعار
واپورمی اولدی؟ بزم ظنمزجه مادیات
دکل، لطافتی اولمازسه بر جهان حیات
لسان شعر ایله تصویر ایدلمز، انجق سز
نه کورسه‌کز، نه بولوب طویسه‌کز یازوب چیزه‌رك
شعر دیورسکز، انصاف ایدك: بوزیتسز،
مألسز یازیلر شعر اولورمی؟ شمدی اشك
لسان شعره کیردمی؟.. قاناریه، سرچه، فلان
جیجیك جیجیك دیویرمکله شعر اولورمی همان؟
«طیقر طیقر صوبا کونکنده بر تحف سس وار!»
بوسوزمی؟ کورمیه‌رك فسحه زار لاهوتی،
یازارسکز بزه بعضاً دیلنجی تابوتی!
ممش غزل اوقومش، یوق حسن تغنك آتمش!
جنازه دفنی ایچون کویلی قیز ساعت صاتمش!
سماده صانکه کوکرجین آلایلری کبی قار
دونوب دونوب یاغیورمش، لقای حزن آلود
کولرمش آکلایانه؛ ابتسام کریه نمود
اولورمش، آل، صاری، مائی، ترنجی، پنبه، یشیل
خصیصه‌لر وار ایمش؛ بر مثالی: خوف سیاه!
نه‌لر چیقاردیکز! انسان کورنجه استکراه
ایدر... ملاحت اوزانی ایتدیکز تبدیل،
بوزولدی قافیه‌لر، بر طاقم تحف کلمات؛

شهيق ، قهقهه ، اهكومه ، ندأت اشمئزاز ،
حريم بحر خروشان ، غريق سينهٔ ناز ،
سواد پارهٔ غيرت ، حيات مطبوعات
فلان فلان كبى بر چوق غريبه‌لرله بتون
يازارسكز بزه اشعار بى‌نهايه بوكون ! ...
سحر منكوهه‌يه كولمش ، مأل شوق آكين .
شكسته رنك سفالت حياته «اووخ» ديمش؛
اورور كوزه قوجه لفظيله دانس سرپانتين ،
فرنك چالغيجيسى بسته‌كار اشهر ايمش!
« نكاه ناز رحيمكله اوقشادك بنى سن . . . »
« سياه كوپوكلرى اوستنده بحر نسيانك ! »
« كوزنده هرجولانى رياح سودانك . . . »
« فضاى عمره قاپانمش سماى تار عدم »
بتون بوسوزلركز هرزه؛ بارى سويلركن
بيليرسكز بونى يا ؟ . . . بزجه شاعر ملهم
يازار بزم كبى پرطمطراق ومرده مأل !
ايدر طورر بونى سزدن بتون قبيله سؤال :
يابز عقللى، ياسز برجوابى وار البت ؟
— جوابى اوكجه‌ويرلمش، ديدكيا، اويله‌اوت!

١

كوروندى قارشيكى ساحلده برواپور ناكاه ؛
جبل قدر بيوك، انسان قدر كزيده وقار !
فراش بحره صنماى حيات ايله ياتمش ،
بحاره كوكسنى كرمش، سمايه قول آتمش ،
دهان شيرى كوپورمش ؛ غريو آتشبار
صاچار؛ بويوك باجاسندن چيقان بخار سياه
هواده خلقه‌لانير، طوپلانير، براز آچيلير ،
اوزار اوزار طاغيلير، اينجه برخيال قالير.

بو عین ظلمت ممدودهٔ جهالتدر
که غور لیلهٔ ماضیدن ایلیور فوران ؛
فقط مشارق آتیدن انجم تابان
طولوب اتکارینه ، کهکشان بی پایان
اولورکه چرخه مؤبد لقای زینتدر !
کوروندی قارشیکی ساحلده بر واپور...
طاغلر قاچیور رهگذرندن ،
اوچمقده بولوتلر اوزوندن ؛
بر ابر ضیا پرورده بکزر
دوشمش یدنه باد پری پر ؛
پیشنده سما نامتناهی
آیینهٔ ازهار الٰهی !
طالمش اوچیور خندهٔ سودا
تلثیم ایدر اذیالنی گویا ؛
برابرکه معشوقهٔ الهام
ایتمش اونی گنجینهٔ آرام ؛
ایزلر براقیر شوخ ومنور
ابحاره دوشر سایه‌سی یر یر ؛
کاهی اوله‌رق حسننه حیران ،
قوینده قالیر ماه گریزان ؛
کاهی طولار اطرافه مخمور ،
نوخندهٔ شام انجم پر نور ؛
طالمش اوچیور جوسمایه ؛
شهپرلری اوردقجه هوایه

بر نغمهٔ نوشین ، متوالی
ایلر کبی اطرافنی مالی
بر فرفهٔ شوق ایله ؛ کردون
دیکلر کبی آهنکنی ، ممنون !
بر ابرکه . . . .

۲

دکل واپور ! بو خیالاتی ایله‌ین الهام
واپور . . . او شکل معظم ، او هیکل ذیروح ؛
که نار قلبنی اشعاله ارض کافلدر ؛
خروش فکرینه عمان معرفت مفتوح
قوافل مدنیت بو ارضه نازلدر ،
بونك وجودی اولور فکره سینهٔ آرام
بو بر دفینهٔ صنعت که عمق جاننده
اویور پریٔ ازل چهرهٔ علوم وفنون ؛
بتون مشارق نور تکملات شئون ،
بتون معالیٔ ذیروح ساحهٔ کردون
فضای عمری کزر دوش امتنانده !

۳

واپور ـ که راه ترقیده بلکه اك جدی
غیور خادم افکار آدمیتدر ، ـ
طالار شواهق امواجه مطمئن ، خندان ؛
اجلله نچه‌لشن قهرمان صنعتدر :
هجوم زوری ایله تارومار اولور عمان !
بو فسحهٔ ازلیتده رهرو ابدی .

ظلام لیلهٔ یلداده ، قعر دریاده
سحابه‌لر بوغوشورکن فضای مینادە ،
رعود صولت ایدرکن هیاکل بحره ؛
کیدر یولنده ، کیدر قلبی پرلهیب سرور !
سمایه آتدیغی قولدن اوچان شرارهٔ نور
دەلر ردای شبی ؛ برجهان دورا دور
اوچشم دقت مغروره کوستور چهره ،
کیدر کیدر ، اودلارامه پرکشای وصال ،
طمارلرنده جوشار خون کرم استعجال ! ...
طراقهٔ پروانهٔ دوار
بر روز صد آهنك ایله هربار ،
چارپار طورور اطرافنه ممدود
پرغلغله ، پر ولوله بررود
طاغدن متهیج ، درر افشان
کویا که اولور بحره خروشان .
ارتق وابور اوچقده صفادن
ایچمش کبی اکسیر هوادن ،
سرمست نشاط متوالی ،
خندان کبی وجهنده مألی ...
یاقلاشدی سکونت بولوب ارتق
آهسته یورور ، وصلت عاشق
انجق بوقدر مست صفادر ؛
بر قیز کبی نازان حیادر !
یاقلاشدی ، طوروبجه دمیر آتدی ...

دیركن كریلوب ساحله یاتدی !
مغربدن اولور قابنه ریزان ،
بر حزمهٔ انوار پریشان !
برلحظه‌ده انسان ایله طولدی ،
بر محشر صوت بشر اولدی ! ...
ای هیكل پران تجارت ،
مبنای جبال مدنیت !
حیران سكا فكر بشریت ،
قلباً ایدرم شانكه حرمت !

١١ مارت ١٣١٦

سنك

ناز ایدر نجم صباحه چشم مخمورك سنك ؛
لیلی وصلتدن كوزلدر زلف دیجورك سنك ؛

صفوت ماهه ، ضیای شمسه مرآت لطیف
پارهٔ ابر سحردر سینهٔ نورك سنك ؛

انفعالك ابتسامكدن كوزلدر سودیكم :
اغبرار طفله بكزر حال مغرورك سنك ؛

دقت عشقه ، نگاه قلبه محتاج اولسه‌ده ،
شمس بازردن کوزلدر حسن مستورك سنك ؛
خنده ایلرسك ، کلیر برحزن سودا وجهنه
روحمه وقت رساندر طور مسرورك سنك ؛
غملی‌ده اولسه‌ك کولر دیدکده انوار شباب ،
حسنکی کورمش‌ده اولمش نشئه مسحورك سنك ؛
حاصلی هر حالکك هرطوریکك مفتونیم ،
کوکلمك آللهیدر کل چهرهٔ حورك سنك .

١٢ کانون اول ١٣٠٨

انسانلر

بزکه انسانلرز انسانلری اضرار ایدرز ،
بزی شادان ایده‌نی دردە کرفتار ایدرز ،
کیمسه‌یی سومه‌یز اما ، ینه هرانسانه
متصل میل ومحبت یوزی اظهار ایدرز ؛
قلبی وجهنده دینیر بعضمزه دنیاده !
کندمزدن بیله اما آنی اضمار ایدرز .
فطرت آدمی شیطان کبی تسمیم ایدرز
ملك اطفالمزی درس ایله غدار ایدرز !

بزكه انسانلرز انسانلرى قتل ايليه‌رك

محترم دستمزى پنجهٔ خونخوار ايدرز،

دكل انسان، بزى چكمكده بتون موجودات :

قيرلرى طاغلرى بيك محنته دوچار ايدرز!

چشممزدن دوكولور آتش سيال امل،

يكنظرده براوچان مرغى دل آزار ايدرز؛

يوقسه قپلان كبى كسكين ديشمز طرناغمز

قورشونى طاغ قياسندن بيله امرار ايدرز.

شره هپ واسطه بيك درلو خداى موهوم،

خيرى امر ايلر ايسه خالقى انكار ايدرز؛

جنته كيتمه‌ك اكر — هيچ تردد ايتمم —

نه‌قدر حورى، ملك وارسه كنهكار ايدرز؛

حاصلى بك كوتو يرده ايلمك طاسلايورز.

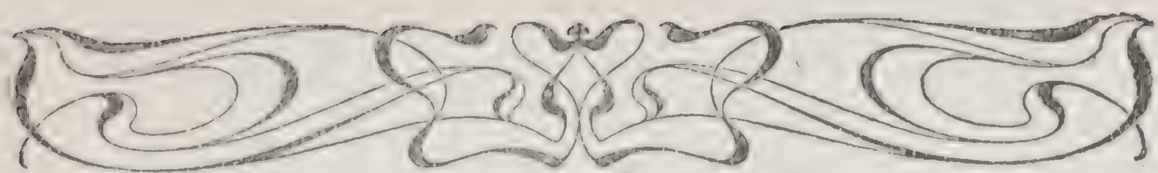
كوتو اولمقده كبرسه‌ك بيله اصرار ايدرز؛

نفسك اصلاحنه هيچ ايلميزده همت،

بويله بيك شعر ايله افعالنى اقرار ايدرز . . .

٣ كانون اول ١٣٠٨

الواح طبیعتدن

۹

قره جه احمد مزارلغی

— ۱ —

هوا صیجاقجه، آغیر ... منفعل، غریق سکوت؛
سما عقاب شبك تویلریله مالامال :
بولوتلرك اوچوشور سینه‌سنده رنك ملال،
اینر شواهقه کوکدن سکونت مبهوت،
صیقار طورر یوره‌کی دیو پنچه برتحنت ....
غلو حس ایله آزرده باز عمرمدن،
اوکون منابره طوغرو سورونکاپردم بن .
چیقوب‌ده اسکدارك اوستنه غریق شجن .
کیدر طورردم اوکون روح تشنهٔ ظلمت!
نشیمن ابدیسنده صانکه امواتی
آراردی ایکلیه‌رك قلبمك مناجاتی ......

۲

تهیجات خیالمله مست وپر خلجان
بش اون دقیقه دها ایلدم یولمده دوام؛
کوروندی ساحهٔ احفار تارومار عظام،
کوروندی مهبط اعصار زنده : قبرستان!

مهیب منظره، دهشتلی لوحهٔ خلقت
فضای عمره قاپانمش سمای تار عدم ؛
کیرر ظلالنه اشباح مردهٔ آدم ،
دوشر بروجنه فریاد کائنات، ابکم !
حیاته رعشه ویرن قدرت الوهیت
بوجلوه‌کاه عدمدن جهانه عبرت خیز ،
بونك حضور جلالنده آسمان ناچیز ! ...

۳

نه رتبه ایدسه تعالی تهیجات خیال
طبیعتك ایده‌مز لوح زارینی تصویر :
لسان شعره کیرن الك آجیقلی بر تأثیر
بکاء قدر ویره‌مز روحه زنده حس ملال ...
او کون بنم افق تارتار عمرمده
تأثراتمه معروض اولان او قبرستان
بنمدی : بن کوریبوردم او یرده بی پایان
مآل مرده ، حیات شکسته ، نور نهان .
بتون مرارت اشعار زار عمرمده
بو طویدیغم آجیلقلر تمثل ایلیه‌مز ،
بنم بو حالی روحمده یازسه سویلیه‌مز !

٤

او کهکشانه مشابه کنیش ، معوج یول
— که پارچه پارچه مزار طاشلریله مالیدر —
اوزار طورر متوحش ملول ، خالیدر ؛

بتون سیاه اولو اشجار ایله طولو صاغ صول
او سرولر عدم آباده صید ایچون کیتمش
مخوف قافلهٔ دیوی ایلیور اخطار.
بو کاربان عدم چهره‌ده صغار و کبار
اولوم ترانه‌سنی کوش ایدوب غریق مسار،
حفیره‌لرده بقیات روحی بائع ایتمش؛
سیه کفنلره کیرمش قبیلهٔ جادو،
اولور ریاح وصواعقله خدشه خیز غلو.

۵

یتیق، دوشوك، یکی، پژمرده رنك، پرظلمت،
بیوك، کوچك، متبسم، ملول، شعشعه‌ریز،
نقوش زوله مزین، سیاه حزن انکیز
قاووقلی، فسلی، دوز، اطرافی سوسلو، بی زینت
بتون اوسلسلهٔ هرج ومرج اوبحر مزار
بتون اوعالم احجار، اوکاربان ممات . . .
ایچنده بن . . . تك وتنها . . . حمول بارحیات!
بنم بو زنده‌لکم صانکه وارمیدر؟ هیهات!
حیاته طیرمانان انسانلر ایشته سنك وغبار؛
بویرده قازمالی‌یم اللرمله قبرمی بن . . .
اولوم صوغوقلغی کچدی اوآنده قلبمدن!

۶

کوزم قارارادی، اجل چیقدی قارشیمه ناگاه،
چوجق کبی قوشه‌رق باشلادم فراره، بوحال

کتیردی نظره‌مه بیکلرجه تیره چهره خیال :
اوغولتولرله طویاردم مدید بر « ایواه ! »
قاچار کیبیدی یانمدن کفن بدوش اموات
بتون اوطاشلر او کندن ایدرکن اویله مرور ؛
کهی بکا اوزانوب غول موت پنجهٔ زور
طوتار کیبیدی بلمدن . . . حیاتدن مفتور
براضطراب ایله ایتدم بویولجیلقده ثبات ،
نهایت اولدم اوزندان روحدن آزاد ،
چیقنجه قارشیمه بر لوح ذی حیات و وداد :

۷

یولك صوکنده کوچك مسجدك جوارنده ،
براز صاغنده‌کی یوکسکجه بر مصلانك ،
تماسلرله یه‌نیك حجرهٔ مجلانك
زمینه مائل اولان منحنی کنارنده ،
لپسقه صاچلی ، آچیق مائی کوزلی بر آفاجان ،
نهایت التی یاشنده لطیف بر دختر
— کوزنده لمعهٔ شادی ، یوزنده خندهٔ تر ،
شفق ضیاسنه دوشمش چیچك قدر دلبر ! —
کولوب کولوب اولیوردی جهانه نکران ....
اوشیمدی فیض صباوتله پرسرود حیات ،
ایدر طورردی تماشای عالم اموات !

۱۰ تشرین ثانی ۱۳۱۵

صاقلانمش

سنك معنای حسنك نخبهٔ اشعاره صاقلانمش ،
علو خلقتك الك منجلی افکاره صاقلانمش .

سنی اکرم کبی بیچاره بر عاشق نصل بیلسون ؟
معلا فطرتك خلقتده‌کی اسراره صاقلانمش .

سنك ماهیتك کوکلم کبی دنیایه پنهاندر ؛
کمالك ، حق کبی هرعارف وهشیاره صاقلانمش .

تجلیات عرش حقه برآیینه دروجهك ،
کورنمز ورد حسنك پرتو دیداره صاقلانمش .

منور ، خنده‌کستر ، رقت آور ، روحپرورسك ؛
فقط هرطور حسنك آه ناز یاره صاقلانمش ،

ملکلك وجه معصومانه که حال طبیعیدر ،
فقط بر شیطنت اول روحبر اطواره صاقلانمش ،

مروت دائما هرحال وقالکده نمایاندر ،
فقط ظلمك او فتان غمزهٔ خونخواره صاقلانمش .

او علویت نما خورشید عصمتسك كه نور كده ،
جمال كبريا هر لمعهٔ رخساره صاقلامش ،

محبت برق اورور چشمكده كی نجم ملاحتده ،
فقط مهتاب حسنك زلف مغرب تاره صاقلامش .

كزرسك دائما بر مشرق سودادە اما سن ،
بيلمز سمت قصدك جلوهٔ رفتاره صاقلامش .

نصل كوكلكده كی سودانك اولسون منشائی معلوم ؟
سنك هردرلو حسك نظرهٔ غداره صاقلامش !

نصل تأمين ايدر وجدانمی الله ايله عهدك ؟
حقايق كل فمكده شيوهٔ گفتاره صاقلامش .

بنی بر كرهجك وصلكله شاد ايتمك نه ممكندر ؟
دكل چهرەك ، خيالك چشم قلب زاره صاقلامش .

اولور كن بن سن آنجق رحم ايدرسك كيم بلای عشق
دلمده واپسين فرياد سوزشكاره صاقلامش !

۲۹ ايلول ۱۳۰۸

مکتب

— ۱ —

مکتب که فیضگاهیدر اولاد ملتك ،
مکتب که بر دفینه‌سیدر سعی وهمتك
اهلیت وفضیلتی دنیایه بخش ایله ،
اولمش بوکون مداری جمیع سعادتك .
مکتب کبی جهانده یاپیلماز بیوك بنا .
بر مسجد مبارکیدر فکر امتك .
مسجدکه بابی باب هدا خانهٔ عقول ،
کرسیلرنده وعظ ایدر آوازی حکمتك .
طاقنده لمعه‌لمعه طورور انجم ذکا ،
محرابیدر مقری شموس حقیقتك .
کرسیلرنده خطبه ویرر هرجماعته ،
علوی نداسی صاحب اسرار خلقتك .
مسجد دکل ، اومعبدی هردین ومذهبك ،
بیت‌الحرام عقلی بتون آدمیتك !
مسجدده قلبی خوف خدا لرزه‌ناك ایدر ،
مکتبده فکره نوری دوشر رب عزتك ؛
مکتب دینجه کوکلمه مشهود اولور بنم ،
بیك مشرق منوری آفاق فطرتك ؛

مکتب دیدیجه روحمه بر اعتلا کلیر،
پرواز ایدر ایچنده صحاریٔ جنتك ....
مکتب اوبارکاه قوانین کائنات ،
اولمش بتون جهانه بوکون منبع حیات !

— ٢ —

جهلك ظلامی براولو دریا اولوب جهان ،
آلتنده قالمش ایلر ایدی دائما فغان ؛
انسان دیدکلری اوقودوز دیو خلقتك ،
جوشدقجه باد صرصر انفاسی نا کهان ،
اویله خروش ایدردی اودریا که طاغلرك ،
فوقنده هپ اوچار ایدی امواج شب فشان ؛
کاهی بولوت کبی یایلردی دکز کوکه ،
مستور اولوردی کوکب ومهتاب وکهکشان ...
ایشته بو بحر مدهش ایچنده ظهور ایدوب ،
مکتب دیدکلری اوضیا جانلی قهرمان ،
طوفانه جسم آهنی حائل ایلدی ،
اوغراشدی خودبخود قوجه عالمله چوق زمان ؛
آچمشدی بیك جریحه تننده مصادمات ،
اما ینه متین ایدی اول شیر دلجوان ؛
جد خداپسند ایله اقدام تام ایله ،
امحای جهله ایتدی دلیرانه وقف جان ...
اعصار کچدی بولمادی مقصودینه ظفر ،
کویا خدا ثباتنی ایلردی امتحان ...

بردن بره لیالئ جهل اولدی هپ صباح ،
ایتدی نهایت آدمه خورشیدینی عیان !
یارب نه‌رتبه وارسه شو کوکلرده کوکبك ،
اعدادینی اورتبه فزون ایله مکتسبك !

۳

ماضینك ایله عطف نظر ابتداسنه ،
باق عالمك اوساحهٔ ظلمت نماسنه :

انسان ایله بهایمی تفریق ایدن نه‌در ؟
برنطق بی بیارکه شاشارسك خطاسنه !
برآشیان قدرده کوزل اویالامش ،
انسان نهفته طین مذلت ملاسنه ؛

یوق یوق ، امید یوق ، امل شعی ونشئه یوق ،
آدم کرفته جهل وبلاهت بلاسنه ؛
طوپراق سیه ، بیوت سیه ، جبهه‌لر سیاه ،
بر اختر ایمه‌مش بشریت سماسنه ؛

برده نکاه دقت ایله حاله قیل نظر ،
چشمك تحمل ایلر ایسه انجلاسنه !
دنیای دونه رشك ایدیور جنت برین ،
خورشید عاشق اولدی شو ارضك ضیاسنه !
اولمقده داء محیٔ فن سارئ سریع ،
خاك سموم علم قاریشمش هواسنه ؛
بیك سر خلقتی بزه فاش ایلیور علوم ،
طالمش بشر بوعالمی بیلمك صفاسنه ؛

مولی جلال وشان ایله هرذره‌ده عیان ،
حیران بش اون یاشنده چوجقلر خداسنه !
ایشته بوشانلی حالمزه الك بیوك سبب ،
مکتب ، اوفیضگاه حکم ، مطلع ادب !

٤

ای نور سیدکان سزی الطاف کردکار ،
ایتمش جهانده مکتبی بولمقله بختیار ؛
برکره کیردیکزمی اوذار سلامته ،
ایلرسکز حیات بهشتی‌یه ابتدار .
مکتبلی نامنی طاشیان هرچوجق بوکون ،
هریرده دائما بولیور عز واعتبار ؛
مکتبلی نامی آدمه تحمیل شان ایدر ،
مکتبلیلکله هرکس ایدر جداً افتخار ؛
شایسته‌در نه‌مرتبه فخر ایتسه طالبان ،
دنیاده انلر ایلیه‌جك عامی پایدار .
مکتبلینك کوزنده ضیالر عیان اولور ،
ایلر جبینی صفوت خورشیدی آشکار ،
فکرنده نورشمس حقیقت دقیقه چین ،
وجهنده روح جاذب معنا صفا نثار ؛
حالك بیوك سعادتی قولنده مستتر ،
آتینك انجلاسی جمالنده تابدار ؛
تدقیق وسعیه بذل ایدرك جسم وجانی ،
ویرمش مقال وحالنه برمحترم وقار ؛

مكتبلی یه دکل یالکز طالب علوم ،
عالمده حرمت ایتمه‌ده حس ایلر اضطرار ،
ای خلد زار مکتبك امجد بشرلری ،
بن سزلره ملائك دنیا دیسه‌م یری !

٥

بر مکتبك درونه کاهی کیدر خیال ،
یارب نه‌در او عالم علوی بی مثال ؟
یوزلرجه نو جوانله طولو خانهٔ شباب ،
بر کوشه‌سنده پیر لسان خواجهٔ کمال ؛
جنتده خلقه خطبه ویرن بر ولی کبی ،
سوز سویلدکجه خواجهٔ فیض هدا مقال
جد آوری دقت و علویت ثبات ،
هر نو جوان علمه ویرر بشقه دزلو حال ؛
فکرك بدایع ابدیت نشانی ،
ایلر خلاصه دیده‌ده‌کی منجلی مآل ؛
روحك لطائف ازلیت نمونه ،
آیینهٔ منور اولور صفوت جمال ؛
کوزلر معلمك نظرندن دقیقه جو ،
اللر قلمده ، السنه آمادهٔ سؤال . . .
انسان کورنجه بویله مدقق چوجقلری ،
سن صباوت اولدیغنه ویرمز احتمال ؛
هر کس محاسن حکمیاته دل کشا ،
هیچ کوکلنه ویرمی غموم جهان کلال ؛

هر کس لذائذ ادب و ثناله مشتغل ،
بیك دردی اولسه حس ایده‌مز ذره‌جه ملال ،
مکتبده بر ییل ایلین امرار عمرینی ،
ایتمش دیمکدر اون سنه اعمار عمرینی !

٦

وقتا که برزمان تنفس حلول ایدر ،
وقتا که خواجه صنفه تمنا ایدوب کیدر ،
آهسته برشتاب ایله اطفال فوج فوج ،
ظالم مبصرینك اوکندن ایدر کذر ؛
برلحظه‌ده سکونت اولور صوته منقلب ،
باشلار خروش وجوشه جوانانه خنده‌لر ...
ایلر ریاضه نشئه‌لی بیك مرغ دل هجوم ،
سرمست ایدر شبابی بیله نغمهٔ سحر ؛
هر کس لقردی سویلر اولور ابلغ زمان ،
هر کس ویرر مصاحبنه برمهم خبر ؛
اما که سویلین دخی بیلمز مقالنی ،
هیچ دیکلنلمز اولسه بیله قولی معتبر ؛
معصوم برمسرت طفلانه جانلانیر ،
کیرمز او خنده‌کاهه عناد ایتسه‌ده کدر ؛
هر کس رفیق عالمنك خیرخواهیدر ،
مرآت پاك قلبنه قونماز غبار شر ؛
وجدان صداسی ، روح لسانی ترانه‌زن ،
امنیت شبابدن آمال بهره‌ور .

سیرایت اوباغزار بهشتی آزار ایسه‌ك ،
جمعیتك مفاسدینی بیلمیان بشر !
بالله بویله عالم علوی‌یه گاه گاه
کوکدن ملائك ایتسه سزا رشك ایله نگاه !

٢٧ تشرین ثانی ١٣٠٨

الواح طبیعتدن

١٠

تمثال امید

یشیل آغاجلرك اوستندن آسمان کبود
اورور نگاهمه بر انجلای صفوتله ،
شباب روحمه بکزر دکل سحاب آلود ،
طالار صفاسنه جان نشوهٔ محبتله .

شباب روح ! بو بر لمحهٔ خیالیدر :
هبوبه باشلادی روزکار . . . لقای صاف سما
سحابه‌لرله سیاه اردولرله مالیدر ؛
مجادلات حیات اولدی شمدی جلوه نما !

مجادلات حیات : ایشته هپسی اوغراشه‌رق ،
دونوب دونوب یاپیشوب ، آیریلوب ، طوروب قوشه‌رق
فضای هیچه آتلمش کتیبهٔ فریاد :

بو کاروان غمك تاصوکننده بر کوچوجك
سحابپاره کلیر : محترز ، شکسته ، سونوك . .
بنم امیدمی عجزیله ایتدیرر بکا یاد !

٢٧ حزیران ١٣١٦

مسافرم

١

دیوارده‌کی صوبه کونکنده بر تحف سس وار :
طیقر طیقر . . . بو نه‌در ؟ بر قوش اولمالی مطلق ؛
اوروب اوروب کوچوجك جسمنی خراب اوله‌جق ؛
باقلك نصل‌ده قانـ چیرپیور کوچوك جانوار !
عجب نصل بو مضیق وجوده آلچالمش ؟
بر آشیان طوته‌مازمیدی ، پرسرود حیات ،
بلند بر آغاجك رأس شعله بارنده ؟
کوزل بر اورمانك آغوش سایه‌دارنده
بر آشیان طوتامازمیدی یاوروجق ؟ هیهات :
بوقوش‌ده عربدهٔ بلده‌دن نصیب آلمش !

٢

هر آقشام اوستی کلیر بویله چیرپینیردی . . . بکا
مسافر اولدی دیمك ؛ شمدی واجب الاکرام ؛
اونك مرامی ده البت بو دریا ، بنجه مرام
بزم مسافری کورمك ؛ کوزل امل اما ،
نصل توحشنی موجب اولمادن کورسه‌م ؟
بو امر مشکلی بر چوق تفکر ایتدم بن . . .
مسافرم هله بر کون یرندن اوچمش ایکن ،
بیوکجه بر دلیك آچدم ده کونکك اوستندن
— المده حاضر ایدی بر آووج ده طاتلیجه یم —
بش التی دانه‌جك آتدم مسافره ، اوزمان
بر آز چکیلدم . . . اوزاقدن طویولدی بر خلجان :

٣

اوزاق دکل ده یاقینمش بزم مسافرجك :
یتشدی چیرپینه‌رق قوندی ، طوردی ، اوچدی ینه ؛
بر آز طولاشدی ، نهایت صوقولدی مسکننه ؛
فقط همان یوه‌وانك اوست یاننده‌کی اودلیك
ایلیشدی نظره‌سنه ، حس ناکهان هراس
بتون وجودینی تتره‌تدی ؛ یاوروجق نه‌قدر
شکسته‌بال ، پریشان لقا ، ضعیف اولدی !
صفای روحنه زهرابهٔ نفس طولدی ،
صمیم قلبنه صاپلاندی تیرتیز نظر !
بنم کبی جانورله ایدرمی استیناس ؟

٤

آلیشدق اویله که بن بلکه کونده اون کره
چیقار باقاردم اونك آشیانه مطلق ؛
آلیشدق اویله که اوایسته‌مز ایدی اوچمق
بر آز قاریشمز ایسه‌م دوکدیکی ترانه‌لره :
برایصلغم اوکا برنفحهٔ محبت ایدی .
طوپونجه صانکه کوللر ، صکره پرسرود مسار ،
قنادلرندن ایدوب براثیر نور اینثار ،
یاواش یاواش سوزولوردی هوایه فیض بهار
آچار کبیدی اوکنده لطافت ابدی .
اوچار اوچار اوزانیر بر خیال ... برذره
قالیر ، ینه کورونور ... کاه اینر چیقاردی یره .

٥

آلیشدق ، آه آلیشدقدی : یاورو قوشجغزك
حیات ساده‌سی بکزردی کندی عالمه ؛
اولوردی وحدت روحیله آشنا غمه ....
فقط نهایتی یاقلاشدی کلدی شیمدی یازك ،
بو آشیاندن اوصانمازمی سرسری آفاجان ؟
جبال شاهقه‌یه ، جلوه‌کاه انواره
اوچار کیدرسه ؟ کیدر .. ساحهٔ طبیعت اونك ،
بتون زمینه دوشن نوبهار جنت اونك ؛
اوچار کیدر سوزولور خنده زار ازهاره :
دکل بنم کبی جسماً حیاته بارکران !

٦

خیر اوصانمدی آیلرله الفت ایتدك بز ،
فقط – اوقوشجغزی صانکه بر کوکل صاندی ! –
فلك علاقه‌مزی آز زمانده قیصقاندی :
او آشیان نغم قالدی بر سحر سسسز . . . .
زواللی قوش اولیویرمش : اوذره کوزلرینی
بوروشدیروب قپامش ، جسمی انتفاخ ایتمش ؛
اوچوب قدر آیاجقلر برر یانه کیتمش ؛
او نور توبلرینك رنکی رونقی بیتمش ،
صولوق چیچك کبی قالمش . . . لطافت ترینی
هوای سرد خزان نوبهاردن چالمش ،
بو قوشجغزده‌کی روحی مکونات آلمش ! . . .

§

ینه سن بختیارسك ای قوش :
بر نظر ، بر نکاه مونس جان ،
دها جسمك کومولمه‌دن خاکه
سکا معطوف اولوردی کریه کنان ؛
آه بن ایلینجه ترك حیات ،
بوکا نائل اولورمیم ؟ هیهات !

٢ شباط ١٣١٥

هیجان روح

ایواه ینه طالدی کوکل یأس و کلاله ،
بیك غملی تفکر بنی غرق ایتدی ملاله ،
دوشدم ینه عالمله بو کون حرب وجداله ،
عمان پرامواج الم طولدی خیاله ،
یارم بیله اولمازدی دواسوزش باله ،
آخر ینه لطف ایتدی یتشدی ایکاناله ،
« الدن نه کلیر آغلامدن بشقه بو حاله ! »

فریاد ایده‌یم آغلایه‌یم ، آغلایه‌یم بن ،
فریاد ایده‌یم کیم یاقیشر کوکامه شیون :
بن کندیمی مجنون کبی بدبخت بیلیرکن ،
کچمم ینه برثانیه لیلای امامدن .
هپ ناز ایله ایلر بنی دعوت اوملك تن ،
اما دوشه مز دل ینه امید وصاله ...
« الدن نه کلیر آغلامدن بشقه بوحاله ! »

ماضیمی تفکر ایده‌مم دوزخ جاندر ،
حالمده‌کی یوقلق کبی نشئه‌م ده نهاندر ،
مستقبلمك ظلمتی وجهمده عیاندر ،
ماتملی‌یم ، اولسه‌م دخی مسرور یالاندر ....

روحك ازلی قسمتی فریاد وفغاندر ،
اولسه‌م بیله بن ایرمیه‌جك دردی زواله ،
« الدن نه کلیر آغلامدن بشقه بوحاله ! »

یوق کیمسه ایچون غمکدهٔ خاکده بریار ،
هرکس اولیور کندیسنه یار وفاکار ؛
مقبرده نصل تك یاتیورسه اولوناچار ،
دنیاده دخی تك یشایور آدم غمخوار !
وجدانی زیرا ایده‌مز کیمسه‌یه اظهار ،
یوق قدرتی‌ده حکمت مولایی سؤاله ،
« الدن نه کلیر آغلامدن بشقه بوحاله ! »

بعضاً اولورم عشق حیات آوره مائل ،
حیفا که بودنیا اکاده اولمه‌ده حائل ،
بریار بنم عشقمه هیچ اولمادی قائل ،
بر لمعهٔ دیداره بنی ایتمدی نائل ،
عمرم اوله‌جق ظلمت هجران ایله زائل ....
مفتون ینه دل برصنم ماه جماله ؛
« الدن نه کلیر آغلامدن بشقه بوحاله ! »

کاهی دیلرم کیم ایده‌یم نامی ابقا ،
عجزم کورونور فکرمی درحال ایدر امحا ،
کاهی آرارم لطف ایده‌جك برکشی اما ،
مستغنیٔ احسان کورورم خلقی سراپا ؛

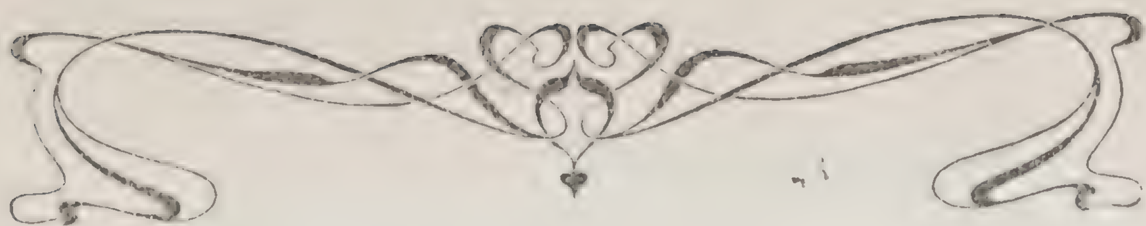
رحم ایلر ایدی حالمی درك ایتسه شودنیا ـ
منجر اولیور هر املم امر محاله :
«الدن نه کلیر آغلامدن بشقه بو حاله ! »

وجدان اوبتون آهلرك غلغله کاهی ،
اللهمزك آینهٔ نور نکاهی ،
وجدان اوبتون غملیلرك شانلی پناهی ،
بیچاره چکوب طورماده در بخت سیاهی ...ـ
انفاذ ایدییور اکلامادن امر الهی ،
وجدان ده کیررسه ینه دنیاده و باله !
«الدن نه کلیر آغلامدن بشقه بو حاله ! »

کیم آغلایه جق ایتمز ایسه م بن دخی فریاد ؟ـ
ایواه اجل قیلدی بتون عمرمی برباد :
آلدی بابامی روحمی اولدوردی او جلاد ! ..
صد آه ایله علویتنی کوکلم ایدر یاد ،
کرچه ایدرم نامنه منظومه لر انشاد ،
برطاش بیله دکز ایلیه مم قبر کماله !
« الدن نه کلیر اغلامدن بشقه بو حاله ! »

— ١ کانون ثانی سنه ١٣٠٨ —

— فونوغراف قارشیسنده —

— کل قیزم ، سویله‌ده باق . . .

— سویلیه‌مم بن باباجیم !

— نه‌ایچون یاوروجغم ؟ کل .

— کلیرم اما سن

قاچاجقسك ینه ... بن هیچ بیله‌مم ...

— کل ده جیجیم ،

سکا بن اوکره‌ته‌یم ، باق بو کلك کوکسندن

شمدی بر سس چیقاجق ! سویله براز تورکوکی

— یوق

— تورکو بیلمم . . . .

— هله باق خیر چینه ، قیز سن پك چوق

تورکولر سویلر ایدك شمدی اونوتدکمی بتون ؟

بویله بر خیلی زمانلر ایدرك ناز ورجا

بابا قیز اوغراشیورلردی . . . نهایت بر کون

یاوروجق باشلادی بر تورکویه : ارتق نه‌قدر

قورقه‌رق ، بکلیه‌رك اینجه کسیك بر سسله

سویله‌یوب طوردی ... بتون اوتدی خروسلر، قوزولر
«مه !» دیدی . . . یاورومك خیلی یورولمش اما
شمدی ممنون باباسی، چونکه قووان طولدی هله !

— آفرین قیز جغزم، شمدی اوطورده دیکله !
باق ببك تورکیلری «مه» لری هپ سویلیه‌جك ...
— سویله‌سین، دیکله‌یورم... سویله‌سین ارتق هانی یا ؟
— طور قیزم سوسله‌یورم بن اونی ؛ زیرا بو ببك
اوکجه‌دن سوسله‌مك ایستر . . .

— بنی بکلتمه، بابا !

— ایشته باق یاوروجغم . .

شمدی فونوغراف دونیور

بر کسیك زمزمه چرخك دونوشندن سونیور ؛
بابانك سمعنه گویا دوکولور روح سرور ،
چوجوغك وجهنه طولمقده مآل حیرت
دیکله‌یور، چیرپینیور گوزلری خندان، پرنور !
دیکله‌یور شمدی فقط کندینی عاجز صاندی :
« بو ببك چوق بیلیور تورکیلری !» های آفاجان !
سسنك عکسنه آلداندی، همان قیصقاندی .
او کوچوك طورینه بر خیلی بیوك جدیت
ویره‌رك باشلادی بر تورکی‌یه . . . روح خندان
ایدییور صفوت معصوم لبندن طریان !

آه ای آن صباوت سکا قربان اولسون
بتون اذواق مخیل ، بتون آمال جهان !

— ۳۰ نیسان ۱۳۱۶ —

حمال

بیابان حیاتك کتلهٔ ایامی آلتنده
یورور ، برعکس مظلم لوح پرچین جبیننده ؛
یورور ، بر ارتعاش مضطرب پای مکیننده . . .
ازیلمش معنویاتی حماللق نامی آلتنده !

ازیلمش ، سنی التمش بلکه یتمش . . لحیهٔ بیضا
یاتار کوکسنده ؛ قاوروق چهره‌سندن سایهٔ مقبر
کچر ؛ یورغون ، چوقورلاشمش کوزندن انعکاس ایلر
بتون الواح نورانوره برصولك نظرهٔ موتا .

ازیلمش روحی ، طورمازجسمی حالا ایلیور اصرار .
یورور ، دوشنده برمبرم ، مسلسل عمردورا دور ؛
سوروکلر صنعفنی کرداب هیچی‌یه حیات زور . . .

آثار بیچاره اوهام وظلاله نجهٔ تدبیر ،
ایدر انجق مشام روح محتبارینی تعطیر
صیجاق برتازه اکمکدن چیقان بوی سمین وحار !

— ٣ مایس ١٣١٦ —

الواح طبیعتدن

١١

طلوع زهره

قمر شوقارشیکی طاغدن هنوز غروب ایتمش ،
سیاه پردهٔ افقه بەنك بەنك انوار
دوشر تردد وحیرتله ، صانکه بر شبتاب
کتیبەسی اوچوشور تا اوزاقده : حزن مزار
شواهقه دوکولور ؛ اینجه بر ردای سحاب
ـ اتکلرنده صولوق بر بیاض تار سحر ـ
یاواش یاواش کورونور ، برجلای ظلمت آلیر ،
اینر اینر طاغه ، اذیالی طوپلانیر ، یاییلیر ؛

بو نکله وجه افق بسبتون تستر ایدر ،
فقط بیاضی طونوق بر خفیف چیز کی قالیر ..
اوانجه چیز کی‌ده خط سیاه اولوب بیتمش؛
سماده شمدی معند ، کثیف بر ظلمت
اولور لقای مهیبیله مورث دهشت !

§

بو لیل پاره‌یی محمول دوش ایدن طاغلر
غنوده چهرهٔ مغموم بحره عاکسدر ؛
سقوط ایدر کبیدر عمق لیله نور نگاه :
باقلسه نا متناهی ظلام اولور ظاهر .
بو انعکاس مهیکل ، بو انجلای سیاه
اوزار کیدر متزاحم کنار دریاده ....
دکز بو سلسلهٔ کوه عمله لب بر لب ،
یوزنده رنك سحر ، سینه سنده وحدت شب ،
اینیسمز ، متوکل جهان معناده
طوروب صورار کبیدر خلقت حیاته سبب !
سؤال ایکمنه صانکه بر جواب آغلار .
اوتر ده کاه بوغوق سسله براوزاق بایقوش...
اولوم هواسنی ازبرله‌تیر جهانه بوقوش !

§

سکوت ... شمدی سکونت بتون بتون غالب :
نه قوش اوتر . نه پری ٔ هوا تنفس ایدر .
ظلال ، سرو مقابر قدر مهیب وعظیم ،
مدید ایزلر ایله بحره یاصلانیر یکسر .
ایدر سواحلی اسرار آسمان تلثیم .
امید محتضرك عینی بر ضیای خفیف
کهی برایز به بوجاقدن قاچار ، فقط درحال
یوتار عجوزهٔ شب جسمنی ؛ بر آه ملال
کهی قوپار کبی برلانه‌دن شکسته ،ضعیف
فقط همان اونی صمت مزار ایدر پامال !
بولیل نامتناهیده فکر اولور غائب ! ..
الهی یوقمی بوغور حیاته برج ضیا ؟
قالیرمی بویله محاط ظلام بردنیا ؟

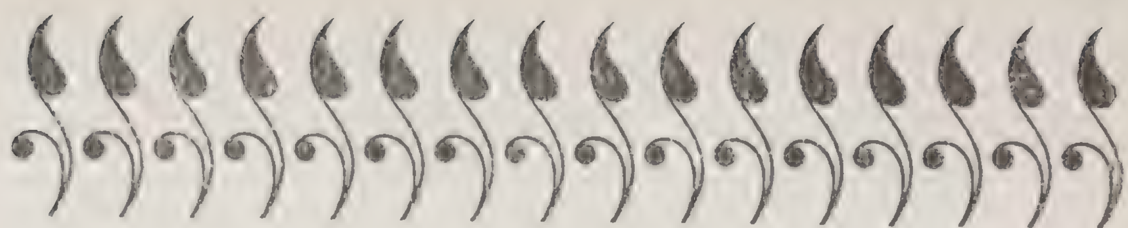
*
* *

فوقنده جبالك ،افقك برکوشه‌سندن
ناکاه ظهور ایلدی برلمعهٔ لرزان .
برجنبش بیتاب ایله برنور پریشان
اشباحه نفوذ ایتدی ؛ سحائب اوچوشورکن
اذیالنه آل ،پنبه ، منکشه ، صاری ، مائی
بیك نقش تراویده دیزلدی ، بوتون اشجار
تیترر ایدی برتابش اخضرله مزین ؛
ارضك یوزینه کولمش ایدی حسن سمائی ..

دیرکن آتیلوب کوکلره برحزمهٔ انوار ،
تیراژه‌لر آفاق ضیا داری دوناتدی .
آثارینه حیران کبی نازان بشاشت ،
مخمور و کریزان حریم شب وصلت ،
کلدستهٔ خندان کبی پرتابش حمرت ،
بردنبره مشرقده طلوع ایلدی زهره
اطرافنه سرمست صفا برنظر آتدی ،
یاقوت کمر باغلادی محبوبهٔ بحره ! ...

۱۱ مارت ۱۳۱٦

ایده‌جکدر

هرلحظه شوکوکلم بنی منقا دایده‌جکدر ؛
سوداسی بتون عمرمی برباد ایده‌جکدر ؛
برمرتبه طبعنده المِ وارکه اوقلبك ،
فریاد توکنسه ینه فریاد ایده‌جکدر ؛
رؤیاده بیله آغلادیور دیدهٔ روحی ،
بیلمم دها قاچ درلو غم ایجاد ایده‌جکدر ؟
ای قلب ملامت زده صوص ، لطف اجل وار :
بندن سنی ، سندن بنی آزاد ایده‌جکدر !
البته چکر قوینـنه برکون بنی طوپراق
یارك سنی آرتق اوزمان یاد ایده‌جکدر ؛
بر آه قوپوب طاش یورکندن آنك البت ،
جنتده سنی حزنی ایله شاد ایده‌جکدر ؛
بر قطره فقط دوشمیه‌جك اشك ترندن ،
خاکمده بنم فرقتی معتاد ایده‌جکدر !

— ١٨ تشرين ثانی سنه ١٣٠٨ —

تارك عشرت

کندی عزمیله ترك عشرتدن
ایشته بیچاره مبتلا مأیوس ؛
نه‌چیقار صانکه بویله غیرتدن ؟ ..
ایلمش کندی کندینی محبوس
خانهٔ تنکنای احبابه ؛
اوراده صید عزم ایدر کویا !
اوشکارك خیالی بی پروا ،
ایتمش آفاق عمری استیلا ؛
قعر عمان بادهٔ نابه
طالوب ایتدکجه آسمانه صعود ،
صاچار اطرافه ظل خون آلود !

§

بو بر انموذج لئامت که
اوبر پر قارشیسنده عمر بشر ؛
اویله عنقای پرشئامت که
اوچوشور تویلرنده اخکر شر !
نیجهٔ جانشکارینه آلمش
قانلی آونك قلب انسانی

صاللایور ؛ برغریو خندانی
طوتیور فسحه‌زار اکوانی ؛
بلع آتی صفاسنه طالمش ؛
برق اورور کوزلرنده آتش کین
ایشته تصویر عزم عیاشین !

§

آه بر بویله قانلی کابوسك
پنچه‌سندن شو عمر خوابیده
قورتولورمی ؟ بوروح مأیوسك
وارمیدر بر امیدی آتیده ؟ ...
بلکه واردر ؛ اونك خلاصی ایله
بر نجابتلی عائله مشغول ؛
قلب وجانی نه ایسته‌سه مبذول ؛
اوکجه ویرمشدیلر برازده کئول ،
ویرمیورلردی شمدی قطره‌بیله !
خنده بخش امید استقبال ،
پك پریشانسه‌ده بوشکل ملال .

§

کلیور ایشته بی مجال ، ضعیف ،
یورومکدن زیاده صاللانه‌رق ؛

نظره کاهنده بررداء کثیف ،
باصیشندن چوکر کبی طوپراق !
یوزی صولغون ، دوداقلری تترك ،
بورنی قیب قیرمزی ، کوزی بی فر ،
جبهه‌سنده برودت مقبر ،
بر بهیمیت نظرله سوزر
بتون اشیایی سچمه‌دن کوره‌رك !
اوکا مبهم ، غریب مشهودات ؛
بیله‌مز وارمی یوقمی شمدی حیات !

§

کلیور دست رعشه نا کندن
دوکولور سایه پارهٔ لرزان ؛
کلیور چهرهٔ هلا کندن
سوزولور بر حرارت وجدان .
هر کسك حالنه دکل آکاه ،
فقط آکاه کندی حالندن ؛
کورونور چشمنك مآلندن
روحنك منطبع ملالندن
محترز برحجاب ، بر « ایواه ! »
یورکندن قوپار ، فقط بوغولور ،
یاپیشیر قلبنه بر اخکر اولور !

§

کلدی آرتق بتون قواسیله
براز انسانلق ایلیور اظهار ؛
باشلایوب بر کسیك کلامه بیله
کیردی بادیٔ الفته ناچار .
نه دییور ؟ هیچ ! لسان حالندن
شونی آکلار فقط ایدن دقت :
ایشته اولمش ده تارك عشرت ،
ایدییور عزمنه جهان حیرت !
ذوق آلنماز بیان لالندن ،
فقط ایچسه او بر قدح باده ،
سویلر البته خارق العاده ...

§

ایچمه مش بر ییل ایچمه مشدی هله
عزم نوش اولدی عزم ترك کئول ؛
آرتق آلمشدی اختیاری اله ،
دوندی بیت الصفاسنه ، مقبول
عمر انسانه باشلادی .... بر کون
ینه بر سوق ملعنتله همان
ایچه جکدی ... او آنده بر خلجان
الك کوچوك یاوروجغزی کریه کنان
« باباسن ایچمه ایچمه ، باشم ایچون ! »
سوزلریله آتلدی اللرینه ،

اوينايان عقلی كلدی‌ده يرينه ؛
« ايچمم ايچمم بوسم روحی ! » ديدی ،
عزم قطعيسی باشلادی ... ابدی !

— ٧ شباط ١٣١٥ —

كوفه‌جی چوجق

وجودی اينجه ، كميكسز ... شكسته قامتنی
طوتوب ازر ، قاوورر كردباد عمر كران ؛
سونوك نگاهنه بر اضطراب بی پايان
طولار ؛ معيشته وقف ايلمش صباوتنی !

كونش يمش يوزينك رنكنی ؛ هوا يوتمش
يانيق تنفسنی ... صانكه لوحهٔ بيروح ؛
طبيعتك الی آواره جسمنی طوتمش .
تراب ذلته آتمش ... ياتار سونوك ، مجروح .

ياتار قيريق كوفه‌سيله ، چوروك لباسيله ،
ياتار خضيض مذلتده مضمحل اويله ،
قوشار وجودينی‌سيل هوام تسممه ؛

هوامه ، شمسه ، هوایه نصیب اولور هر کون ،
ایدر خدایه تشکر حیات زاری ایچون
نصیب اولورسه اکر اون پاره‌یله بر تکمه !

— ١٨ تشرین ثانی ١٣١١ —

صوڭ بوسه

١

اوپمه یاوروم ، بنی سن اوپمه قیزم شمدی ؛
— نه‌دن ؟
بکا طارغنمیسڭ آننه نه صوچم وار سویله ؟
ایشته هیچ اوزمیوردم بن سنی ...
— ماشاءالله سن
جیجی قیزسڭ بیلیرم ،
— یا جیجی قیزلر بویله
اوپمه‌دن اوصلو طورورلرمی کوزل آننه‌لری :
— پك صوقولمه یانمه یاوروجغم ، شویله اوطور !

ـ سوميورسك بنى سن آننه‌جكم ، باق‌سن‌طور !
بشقه آننه آلايم بن‌ده كورورسك ....

ديه‌رك

شبنم آلوده نگاهنده ظلال كدرى ،
اينجه‌جك بوينى بوكولمش كيديه‌ور ياورو ملك ؛
تتره‌ين بوسهٔ سودادل معصومنده
طولاشير آغلايه‌رق چهرهٔ مغمومنده .

٢

قادين آمادهٔ رحلت كبى بيتاب وملول
آرقه‌سندن قيزينك زار و پريشان باقيور ؛
ايديه‌ور شفقت مجروحى جمالنده افول ،
روحنك ظلمت كريانى يوزندن آقيور ؛
خسته بيچاره قادين خسته ، بيلنمز نه‌سى وار
كيم بيلير بلكه جگر ياوروسنه ، بلكه ورم ...
نصل اويسون قيزينى ؟ آه او سعال مبهم ،
او بوغوق سس ، اودرين نغمهٔ مظلم هر كون
سينه‌نك پارچه‌لايور كوكسنى ؛ بر ظل مزار
قاپلايور روحنى ، صوردقجه اطباده بتون
« چوجغى اوپمه‌يكز ! » رأينى تكرار ايديه‌ور ،
« او كسوروك مزمن اولور چونكه چوجوقلرده » ديه‌ور .

٣

« چوجوغی اویمه‌یکز » ایشته مقرر ، معلوم
نینه‌لك روحنی مجروح ایده‌جك بر اخطار !
« یاورومی اویسه‌م اولورمی ؟ » بو سؤال مشئوم
دوکولور غنچهٔ بی تاب فمندن ناچار..
— آه بر کون ایی اولسه‌م‌ده طوتوب چکسه‌م بن،
قوقلاسه‌م یاورومی، صیقسه‌م کوچوجك اللرینی،
اوپسه‌م اوپسه‌م یوزینك، کوزلرینك هر یرینی...
صوکره دوشسه‌م‌ده چکینمم اولومك پنچه‌سنه :
آه اوکسوز چوجوغم آنه‌سنی اویمکدن
بیله محروم اولیور...
— بن کله‌یمی آنه ؟
— کل قیزم قویمه.. یوق طور، قویپورمی‌جکرم؟
صانکه قوینمده اجل !
— اوح اونی بن پك سورم !

٤

بر سحر وقتی ایدی، هر کس اویوردی.. خانه
کیجه یالکزجه سکونیله مزار اولمشدی :
صاقلانوب روحنه بر بوسهٔ مأیوسانه
نینه‌نك غنچهٔ عمری نه حزین صولمشدی !

قیزجغز ایرکن اویانمش کلیور: « اوح آرتق
اوپرم آننه‌می، اوح یا، اوپرم ایشته! امان
طویماسین! یا اویانیرده طاریلیرسه؟ او زمان
قاچارم... آننه‌جکم باق نه کوزل‌ده‌یاتمش!»

کوزی تابان، یوزی کلرنك‌صفا، کوکسی آچیق،
او یوزجك اوریور... آننه‌سنه جان آتمش.
کلدی. قوندوردی – دوکوب نعشنه‌بر روح سرود –
او صوغوق آلننه بر بوسهٔ حار و ممدود!

— ٧ نیسان سنه ١٣١٦ —

الواح طبیعتدن

١٢

کوك صودره‌سی

طاتلی بایغین مایسك مغرب زرتارندن
نرم و یابس دوکولن اینجه، پریشان انوار
سوزولوب بر قورونك ذروهٔ اشجارندن،

کوکصونك چهرهٔ مغمومنه ریزان اولیور؛
سایه‌پرور صولرك سطح چمن فامنده
سر وسیمین کبی بر حزمه کریزان اولیور؛
صاف و راکد درەنك سینهٔ آرامنده
اویویور صانکه یورولمش‌ده پریٔ ابحار...
صاچی کویادو کولوب حلقه‌لانوب جوش ایدییور:
موجه‌جکلر درەده اویله پریشان کیدییور.

※

بتون اطراف یشیل، سطحی سراپا درەنك.
یم یشیل؛ صو کرده‌ده عمقنده — آچیقلی قویولو —
بتون الوانی ،یشیل کولکه‌لری مشجرەنك؛
ایکی یاندن طاغیلان اینجه‌جك اوتلر، چالیلر
بیله مرأت مجلای خضارتده عیان؛
کاه بر قویتو قوغوقدن ایدییور جذب نظر
نور اخضر کبی بر سایهٔ برك تابان؛
داللرك آلتنه زمردلی کمرلر اویولو..
درە بر حارەلی آطلس که سیاه جوهرلر
ایشله‌نمش کبیدر ازلر ینه سرتاسر.

※

بو یشیللکلر ایچنده نه‌قدر روح آشوب.

سایه‌لر یاصلانیور کوکصونك آیینه‌سنه؛
ایشته بر ابر بهاری که ضیادار غروب
قبری کوکسیله کچر ، نیم ضیا براختر
سوزولور کولکه‌لره ؛ بریوواجقدن بیتاب
عکس ایدر برنظر عشق . . . جوانب یکسر
دوکیور سایهٔ سودا ، دوکیور روح شباب . . .
شاعرك نظرهٔ وجدانته اورمقده ینه :
— بتون الواحك ایچندن متوحش ، بیزار —
شوطونوق عکس بیاضیله کوچك سنك مزار !

— ٢٤ مارت ١٣١٦ —

پارس مشهر عمومیسی

رسم کشاد

— ١٤ نیسان ١٩٠٠ —

بوکون پارسده، فنك ساحهٔ حکمت پناهنده
تورئه‌یفلدن باقار دنیاسنه برهیکل ذیروح ،
ینده غور لیلالیل ماضی ، پیشکاهنده

لقای صبح نورانور آتی منجلی ، مفتوح . . . .

فیافئ غروبیله ، جبال سایه‌داریله

ازل دنیالری دوش مکیننده نمایاندر ؛

سماوات طلوعیله ، شموس شعله باریله

ابد عالملری پیش نکاهنده درخشاندر !

بوهیکل ، هیکل فکر تمدندرکه دنیایه

باقار ، باقدقجه قلباً سجده ایلر عرش اعلایه .

§

شو میلیونلرجه انسان ساکن وابکم طورور ناچار :

نظرلر منعطف اوج طلوعه ، روحلر مسرور ؛

سمای خاکدانده شمدی کوزلر انجم نوار

چیقار ارض سمایه بیك مسلسل تابش مغرور !

طولار وجدانلره آوازهٔ حیرت طولار اما ،

بلند آلقیشلره‌بر نیم اشارت اولمایور صادر ؛

بتون انسانلر اعماق سکوته طوپلانیر ، کویا

بودم شهر عظیمك عمر دواری معطلدر !

فرانسزلر بوهیکلدن آرار امر خروش وجوش ،

آچار قرق میلیون انسان سایهٔ ممدودینه آغوش !

§

اوممنون ومبجل اوج اعلای مکیننده‌ن

باقار صمت وسکونیله ؛ منور دیدهٔ جانی !

کچر ادوار ماضی صفحهٔ نور جبیننده‌ن ،

بلند ایوان حال آیینه‌دار روح تابانی !

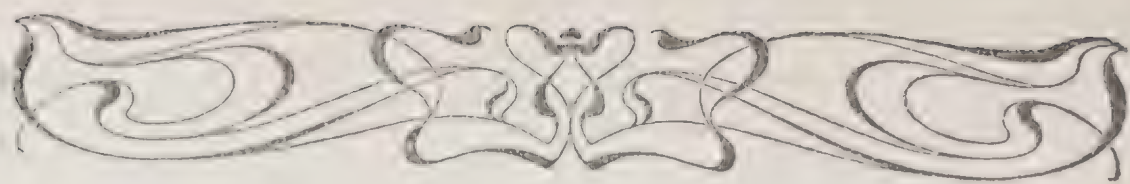
سریر احتشامندن کونشله حسبحال ایلر ،
اوانجق افتخار قلبنی تقریره لایقدر ؛
دمادم یوکسلیر سطح افقدن ، پرنشاط وفر ،
کونش مهر جبین صافنه کویا که عاشقدر !
تقابل ایتدیلر اوج سماده . . . هیکل مغرور
دوکر ارتق ریاض مشهره برنهر نور انور !

*
* *

ایشته اجرا اولندی رسم کشاد :
مدنیت الهنك نوری
شعله‌دار ایتدی قلب اعصاری !
صانکه برخطبه ایلیوب ایراد
— جبهه‌سنده مآل مغروری —
لرزه‌دار ایتدی روح افکاری !
شمدی بانك صفای جمعیات
قیرلایور آسمانه خنده کنان .
بتون آثار تابداریله
بتون ایوان شعله باریله
عکس ایدر چهرهٔ سمایه جهان !
بتون آواز افتخاریله
چینلاتیر سمع چرخی جوش حیات !

— ١ نیسان ١٣١٦ —

کتابهٔ سنگ مزار

زائر بوقبری ایله زیارتله ابتصار ،
اول فاتحه کله روح دفینه صفانثار .

زیرا شو مسکن ابدیده الک متین
بر عسکرك وجودی اولور همسر غبار .

دوشمش شو سنگ مقبره برروح مبتسم ،
ایمش شوخاك اسوده برنوركردكار ؛

صافیت ومهابت وعلویت وکمال
انظار قلب وفکرته اولمقده آشکار .

کویا باشنده بکله‌یور آمادهٔ هجوم ،
دستنده سیف صارمی برمردذی وقار .

وجدان نداسی ، روح صداسی خروش ایدر
اشجارینی غلوه کتیردکجه روزکار ؛

برعسکرك وجودی که لایقدی ایلسه ،
عسکرلکك متانتی ذاتیله اعترار ؛

وجدانی پاك ، کندیسی انسان ایدی اوکا
لایقدی قرب حضرت حیدرده برمزار .

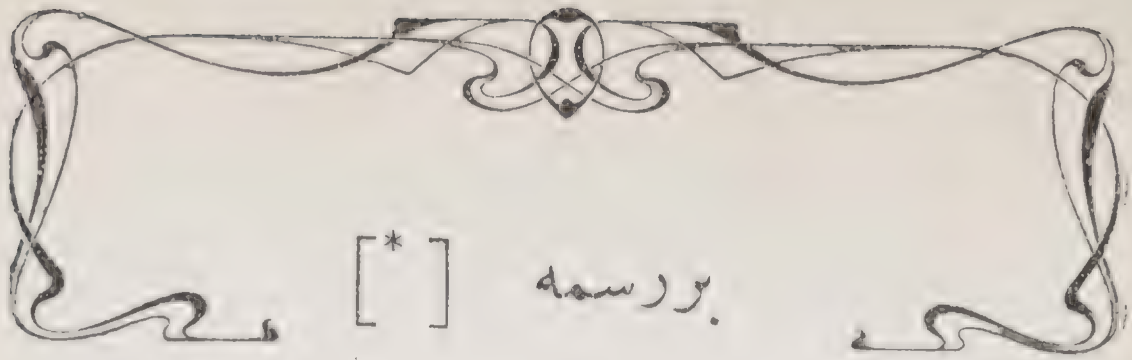
اوصاف برکزیده سی اصحاب فکرتی
ایلر کمال حزن ایله یادنده برقرار .

روح حسینه فاتحه شایان دکلمیدر ؟
انسانلق ایلیوردی وجودیله افتخار .

جنت مقری اولسون اومرد حمیتك ،
اولسون سحاب رحمت ایله قبری سایه‌دار .

— ۱۵ مارت ۱۳۲۲ —

بر رسمه [*]

۱

شو كوزل رسمه ايلدكجه نظر ،
كورورم حسن عالمی يكسر !
صانكه مجموعهٔ بدايعدر ،
او قدر فكره اعتلا آور .

صانكه روحم كليرده كوزلريمه ،
شو پری حسنه انجذاب ايلر .
اولور آنجق بو رتبه ناديده ،
آچسه جنتده بر شكوفهٔ تر ،

وجه كلكونی محض قدسيت ،
قيز دكل، حوریٔ شفق پيكر.
قيز دكل ، لمعهٔ جمال الله
عالم عشقه انجلا كستر .

ازلی بر ضيای سودادر،
عصمتی حق قدر هويدادر !

---

[*] برغازهٔ شفافه بورونمش بر قيز رسمنه كه برقوانه قيونان كوكرجين ايله مشافهه ايلر .

۲

بر قمر یوزلی حوری کلتن
اوچەرق باغزار جنتدن ،
بر سحر وقتی خاکه اینمش‌ده
بر لطیف ابری ایلمش مسکن؛
بونی حس ایلینجه باد صبا
طوپلایوب روی خاکدن دامن،
او الـهی جمالی کورمك ایچون
آسمانه ترفع ایلر ایکن ،
جامه خواب نکاری پارچەلمش
ظاهر اولمش بوشوخ غنجه دهن !
دها محو اولمامش او ابر لطیف...
دیەمم شمدی بربولوت اکابن !
بر پریشان خیال شاعرندر ،
صارمغه یاری غیر قادردر !

۳

ای اله محاسن دنیا ،
روح بخش بدایع اشیا !
کوکده ، یرده، بتون عوالمده
نیجه یوز بیك کوزل طورور اما ،

بر كوزل قيز قدر بو عالمده
نيجه اولماز بيوك دليل سكا !
شوخ معصومه ايلدكجه نكاه ،
شاعر ايلر تفكر مولا .
قيزى اى خالق لطائف سن
رونقكدنمى ايلدك پيدا ؟
نه‌در اول حالت سماوى كيم
انجذاب ايليور حياتم اكا ؟
هله بر بويله قيز اولورسه عيان ،
نصل اولمام جمالنه حيران ؟

٤

باقكز جلوهٔ ملاحتنه ،
رنك كلدن صفالى حمرتنه ؛
پنبه مشرقده خندهٔ خورشيد
بكزه‌مز تابش صباحتنه ؛
دوش پاكيزه رنك و شفاف
صبحى مفتون ايدر لطافتنه ؛
كردننده ضيا تموج ايدر ،
كوزى معنا ويرر محبتنه ؛
زلف زرتارى نوريدر قمرك

که طولار جبههٔ برائتنه ؛
شو کبوترده عاشق اولمشدر
او منور دهان عصمتنه .
بو اله شبابته بالله ،
ایلر البته حقده عطف نکاد !

« ٥ »

ای مجسم لطافت ازهار ،
ای منور کل طراوتدار ،
خندهٔ نوبهار ایکن چهرهك
نیچون ایتمکده‌در ملال اظهار ؟
آه یوقسه کبوتر دساس
سنك ایلرمی کوکلکی آزار ؟
سودیککدن سلام کلدیمی ؟
بی وفالقمی ایلیورمش اویار ؟
بوقوشه پك چوق اعتماد ایتمه .
بعضاً ایلر حقیقتی اضمار ؛
قصقانیرده سنی رقیبندن ،
ایده‌مز حال وشانی اقرار !
انفعال ایتمه هرخبردن سن ،
ای صور یازیکی کبوتردن !

« ٦ »

هیچ قابلمی ای شه‌خوبان ،
سومه‌مك مه جمالکی انسان ؟
وردحسنك شکوفهٔ حقدر ،
شم ایدن تاابد اولور حیران !
دیده‌ك انوار قدسه مطلعدر ،
برنگاهکله مست اولور هرجان !
آه کوکلم کبوتر اولسه‌یدی !
ساق سیمینکه قونوب برآن ،
والهانه ، غریب ، بیچاره
قصهٔ عشقی ایلدجکه بیان ،
باق نصل اعتماد ایدردك سن ،
روحمك حسنی کورورده عیان . . .
بوشی اما نصل وجود بولور ؟
ملکك کوکلی اولسه بلکه اولور !

— ٩ اغستوس ١٣٠٨ —

کوچك شیلر

— ٦ —

یلپازه

دوكولوب كابر ملائكەدن
كوكدە پرواز ناز ایدن توبلر
مایسك كرم عشقی باشلارکن ،
برقاناد شکلی اکتساب ایلر ؛

هرقاناد برملاحتك النه
آتیلیر ــ شوخ ، مبتسم ، تازە ؛ ــ
حسن سودا نوازە آیینە ،
روحە محرمدر ایشتە یلپازە !

رفرف بالی برصفای اثیر
دوكر اعصابە ؛ برخفی تأثیر
طویار اوندن حریم قاب نسا !

پك بيليرلر بهای وصلتنی ،
بیلمه‌سینلرمی نازلی قیمتنی :
نظرهٔ لطفی ایلیور اخفا !

— ۳ مارت ۱۳۱۷ —

الواح طبیعتدن

۱۳

بر منظرهٔ ممات

طاغ قدر وصفنه حقیله سزا بر حیوان ،
قهرمان قانلی ، یکیت کوکده‌لی مخلوق عظیم ،
برج وباروینی سوروکلر قوجه بر هیکل جان
بردرین صانجی ایله خاکه سریلمش یاتیور ،
طولیور دیدهٔ پر خونه بر حس الیم ،
آهنین قابنه بر سیخ دمادم باتیور !
انکرك دیشلری قاتل وجعك یرلشمش
رشتهٔ جانه کمیرمکده حیاتك اوزینی ؛

ينه بر عزم مجاهدله بو كوهر طينت
جرحهٔ قلبنى آلمش ، ياتيور بى حركت !
تيغ مسموم اجل حجرهٔ روحى دشمش ،
اولومك كولكه‌سى طوتمش اومنور كوزينى ،
ينه بر صبر نجيبانه بيوك بر اقدام
ايله ايلر كبى راحت دوشكنده آرام!

شمدى بردن بره جان آتدى يرندن ... ايواه
آجى ، دهشتلى آجى محو ايدييور طاقتنى....
ايدر اطرافنه اميد ترحمله نكاه ؛
ايكله‌يور ، آغلايور الك آغلاتيجى بر سسله.. .
حيوانك كيم طوياجق ولولهٔ محنتنى ؟
صولويور ، چير پنيور ... صانجى برازطوردى هله...
قوجه‌مان بر قايا شكلنده يوارلاندى يره ،
ينه دوغرولدى فقط قالقاميور ضعفندن !
يرده ياتدقجه‌ده كسكين ، ياقيجى خنجرلر
دهشيور بوكرينى ؛ انسان كبى ارتق ايكلر ،
ايكلر ، ايكلر قاپامش كوزلرينى . پاره ،
آجى طويماز كيدر شمدى ، زواللى حيوان

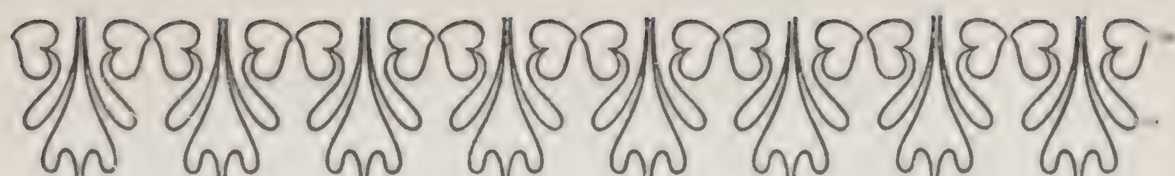
ینه بر صولت شیرانه ایله جان آتدی ،
کندینی جبهۀ دیواره قدر فیرلاتدی !

⁂

شمدی صوڭ عزم حیات، الڭ آجی آن غیرت؛
تپینوب چیرپینیور ؛ بر هیجان عصبی
طوتیور جسمنی: خائن اولومه پر حدت
تکمه‌لر فیرلاتیور، آلچاغی برباد ایده‌جك :
یوصو آغزنده قالان بر یکیتك قلبی کبی
قابی لبریز جسارت ؛ اوروب امحا ایتمك
اوکا آسان کلیور!.. آه حیات موهوم
بویله ربط ایله‌یور آمالنه حیوانی بیله !
دوشدی بیچاره ییقلدی.. قانی طوکمش، نفسی
بر درین خرخره، کیتدیکجه بوغولمقده‌سی..
نقش اولندی کوزینك جوفنه لفظ معدوم؛
شمدی بر موت مجسم بو معظم کتله !
دیشلریله صیریتوب نیم آچیلان آغزندن
اولومك کوزلری کویا اولیور غیظ افشان !

— ٢٨ مایس سنه ١٣١٦ —

ـ كوليور ـ

١

ایشته یارم ینه خندان اولدی .
كوزلری مرحمت‌افشان اولدی ،
كوكلك كوكبی تابان اولدی ،
روحمك عینی نمایان اولدی ،

٢

كوليور ؛ خنده‌سی روحانیدر ،
او كوزل كردنی نورانیدر ،
چهرهٔ عصمتی ربانیدر ،
آسمان حالنه حیران اولدی !

٣

كوليور ؛ خنده دكل اول خنده ،
صانكه بر كل اولیور تابنده ،

هانکی شاعر بوکا اولماز بنده ؟
هله کوکلم آکا قربان اولدی !

٤

کولیور، نشئه‌سی حددن افزون ..
بکا باقدقجه اولور جلوه نمون ،
آرتق اولمام بو جهانده محزون ؛
غم عالم بکا پنهان اولدی .

٥

ای بت حسن شباب آرا کول ،
سن کولرسه‌ك کولیور دنیا کول،
بکا ای آلهۀ سودا کول ،
« خنده‌ك آللهمه برهان اولدی !»

٦

کولیور شوقنی ایتدی اظهار ،
طولیور سینه‌سنه نور بهار ،
بکا طوغری قوشایم دیرکن او یار ،
زلف زرتاری پریشان اولدی ! . .

— ۲۷ شباط سنه ۱۳۰۷ —

- الواح طبیعتدن -

١٤

- اویویور -

اویومق اوزره‌در .... کبوتر خواب
سوزولوب جلوهٔ لطیفیله ،
ایتمه‌دن بال نازینی اتعاب
کلیور ... رفرف خفیفیله
روح بیداره ایلیور تأثیر ؛
قانادندن هبوب ایدن ایزلر ،
عینی خولیای نائمه بکزر
که هنوز اولمامش‌ده خوابه اسیر
کورور - آماله پرکشای وصال -
کولکه‌لکلرده لمعه جمال.

§

کلدی آرتق او طائر فتان
اوچوشور بستر شبابنده ،
یکزه‌یور شمدی چهرهٔ جانان
زهره‌یه حال اغترابنده :

نشئه‌دن پرفر، اویقودن بی‌تاب ،
گاه آچیق کوزلری، کهی قاپانیق ؛
اویومش باقیور، خیر اویانیق !..
شمدی قوندیردی ایشته طائر خواب
بوسهٔ اشتیاقنی کوزلرینه ،
طالدی آزتق منام کیپرینه !

§

اویویور ، کوز قپاقلریله برر
سایه پرور وریقهٔ غنچه
شبنم نور چشمنی اورتر ؛
بر مآل پریده، بر اینجه
عکس نو خندهٔ امل سچیلیر
ینه بر کولکه‌دن عیان ونهان...
غبغبندن لطیف بر خلجان
اهتزازاتی گاه اولور ظاهر:
طویمامش فکری شوق خلیایه ،
کوکلی طالمش صفای رؤیایه .

§

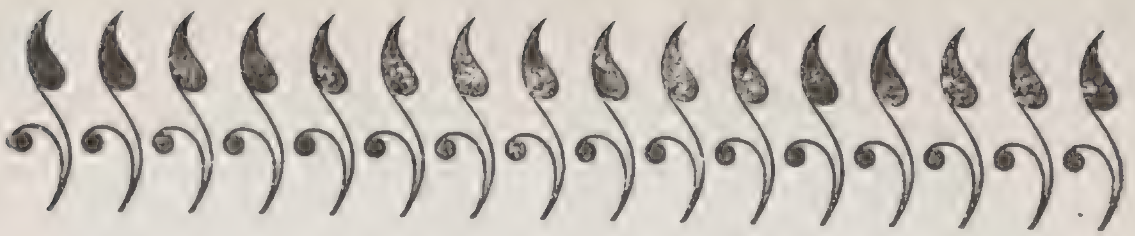
اویویور ، زهرهٔ عذارندن
قالمش انجق طونوق هلال شفق؛
قندیلك نور سایه‌دارندن

دوکولن اهتزاز بی رونق
دوشیور چهرهٔ سکینتنه ؛
نفسك اطراد موزونی
کلیور سمعه؛ روح ممنونی
منطبع جبههٔ برائتنه :
ینه مطلق بو مادر شاده
یاوروجقلر کورونڈی رؤیاده!

§

اویویور ... «هیچ دکل؛ اویاندم، سن
«شعری یازدکمی؟ هپ میرلدانه‌رق
نی قالدیردك ایشته ایرکندن! »
دیه‌رك قوشدی؛ نو ضیای شفق
وجه خوابیده‌سنده موج اوردی..
منفعل طوری، نخوتی مسرور،
لب عشقنده خنده پارهٔ نور،
ینه بر طور ناز ایله صوردی:
« شعری یازدکمی؟ » روح آرامم
تازه‌لندی پریٔ الهامم
چشم مخمورینه طالوب اویودی!
— ١ مارت ١٣١٦ —

اندلسده بر عرب سیاحی [۱]

ای اندلس مجاوری نخل وطن جدا ،
غربتده بن حضورکه جان آتدم ابتدا ؛

کلدم‌ده سایه کاهکه مغموم اغتراب ،
دوشدم تراب پاککه دلخسته ، جان خراب .

دوشدم تراب پاککه یوز سوردم آغلارم ؛
هجران اونده یار وفا کوردم آغلارم !

طویمقده‌یم شمیم وطن شمدی یرده بن ،
بولدم هله مزارمی آللهه کیتمه‌دن !

کل دیکله حسبحالمی ای مونس فؤاد ،
ایلر مخاطبه‌که سنك روحم از دیاد :

---

[۱] برعرب شاعرینك اندلسده کوردیکی خرما آغاجنه خطاباً برمنظومه انشاد ایتدیکنی پدرم مرحوم بکا چوجوقلغمده حکایه ایتمش ایدی . منظومه‌یی کورمدم . شوشعر ناچیز تااوزمان کوکلمده اویانان حسیاته کویا شیمدی ترجمان اولیور .

بر صبحدم که کوك یوزی پر اغبرار ایدی .
کوکلم کبی سماده او دم زار زار ایدی :

بر صرصر حیاتك اوکنده شکسته بال،
ــ دوشمکده غیر مقتدر، اوچمقده بی مجال ــ

چیقدم وطندن ، ایلدم اندیشهٔ سفر ؛
آفاقی قاپلامشدی لیالی سحابه‌لر .

قلبمده سسسز آغلایان اندوه‌جان کبی ،
روحمده کیزلی ناله ایدن بر فغان کبی

سسسز اسردی بادیه‌یه باد ناله پر ،
مخفی دوشردی خاکه قطیرات کریه‌ور .

باقدقجه بن دونوب دونوب آرامکاهمه،
بیك چهرهٔ الم کورونوردی نکاهمه ؛

هپ کولکه‌لر ایچنده کریزان لقا بیوت ؛
کیتدکجه پرده‌دار ظلام خفا بیوت ؛

مشحون خواب دیدهٔ مخمور بی ضیا ،
کاهی باقار کبی بکا بر روزن خفا ؛

بر یانده بر عمود سحر بر مناره وار ،
اوستنده بر هلال غم آلود زهره وار ؛

آلتنده قبه ظل وجودی دلیك دهشیك ،
بر پارۀ سحاب ایله مستور ذروه‌جك ؛

بر یانده مقبره او درین مهبط حیات ،
اجدادمه نشیمن اولان بقعۀ ممات ،

احجاری حزن لیل ایله آلودۀ ظلال ،
اشجاری نور صبح ایله تابندۀ خیال ؛

مخمور بر صدا ایله بر طائر حزین
ایصال ایدردی کوشمه هجرانلی بر انین ...

طالدقجه جبر نفس ایله بن بحر غربته ،
روحم دونردی صانکه او مأوای جنته.

چوق سورمه‌دن کوزمدن آییردم او یرلری ،
کومدم مزار قلبمه اذواق معشری !

طوپراقده تك یاتان اولولر بختیاردر ،
آسودۀ سکون سیاه مزاردر .

دنیاده تك قالان دیریلر،عاشق مزار،
شهد مماته تشنۀ جان ایلر انتظار .

کچدم جبالی، قیرلری، اورمانلری بتون ،
کوردم بلادی ، مختلف انسانلری بتون ،

دوشدم ظلام قعرینه بیك شهر ظلمتك ،
باقدم ظلال قلبنه بیك مرد محنتك ؛

هر طویدیغم ترانه‌یی روحمله دیکله‌دم ،
هر بلبلك انینی ایله بن‌ده ایکله‌دم ؛

دنیایه لمعه دوشر حسن آسمان ،
هپ خنده خنده طوپلانیر ازهار خاکدان ؛

هر کون صباح اولور کولر اشیایه آفتاب ،
هر اقشام ایلر آغلایه‌رق کوزدن اغتراب ؛

کاهی شفقده هالهٔ خونین کبی هلال ،
کاهی قمر صباحه قدر عرض ایدر جمال ؛

پر زور روزکار ایله امواج خدشه خیز ،
تأثیر باد صبح ایله ازهار نغمه‌ریز ؛

قوشلر اوتر، صباح آچیلیر، آسمان کولر ،
یاغمور یاغار، بولوت یاپیلیر، کلستان کولر ،

هپ بونلرك محاسننه باقدم آغلادم :
هجران بوجاقلرنده اولوم رنکی باغلادم !

ایواه ، بولنمایوردی بکا مونس حیات ،
محشرقدر مخوف ایدی فکرمجه کائنات !

بیکانه ، تك فیافیٔ غربتده‌بی نصیب ،
مأیوس ایدم غریب وطن ، تارك حبیب .

سن چیقدك ایشته قارشیمه پرنور احتشام .
ای هیکل عرب سکا حرمتله السلام !

سن سن نقطه‌نصل براقوب آشیانکی ،
طبع بلند وصافکه شایان مکانکی ،

دوشدك بو لیل غربته مهجور انجلا ؟
ایندك بوغور ظلمته مأیوس اعتلا ؟

یاد ایتمه‌یورمیسك اوبیابان جنتی ،
پرشعلهٔ شموس اولان آفاق حمرتی ؟

یاد ایتمه‌یورمیسك اومنور جهانلری ،
فوقکده لمعه لمعه کولن آسمانلری ؟

هیچ کلمه‌یورمی یادکه یاران الفتك ،
پایکده طوپلانان اودلاور عشیرتك ؟

اثمار خوشکوارکی ایثار ایدوب ده سن
بر آتلی‌یی کچیرمز ایدك تحفه ویرمه‌دن .

یاد ایتمه‌یورمیسك اوشفق یوزلی قیزلری ،
جیلان باقیشلی زهرهٔ آن کوزلی قیزلری ؟

سایه‌کده دسته دسته اولوب لیلهٔ بهار ،
اخترلره طوتارلر ایدی شعلهٔ عذار .

هیچ طویمایورمیسك اسدکبانك زورینی ،
جیلانلرك ترانهٔ مسرور دووینی ؟

هیچ کلمه‌یورمی کوشکه آوازهٔ جرس ،
طاغلرده برموال اوقویان نیم پرده‌سس ؟

یاد ایتمه‌یورمیسك هله برقبر عصمتی ،
سایه‌کده متبسم اوکوزل طرح جنتی ؟

آه ای رفیق محتشم ، ای نخل بی‌زبان
اولماز بکاء بیله سکا غربتده ترجمان

پابسته‌سك یازیق ، ابداً خاك محنته
محکومسك سکوت ایله فریاد غربته !

بن دوشدم ایشته پایکه یوزسوردم آغلارم
هجران اونده‌یار وفا کوردم آغلارم !

*
* *

دیوب دیوب‌ده غلاخیاله مستغرق ،
صاریلدی حب وطنله درخته‌مست اوله‌رق ؛

رفیق غربتی صارصلدی کوشهٔ جاندن :
قوغوقلرنده قالان ماء صاف باراندن

دوکوب برر ایکیشر قطرهٔ حزین باشنه
اغاچ‌ده کوزیاشی قاتدی جلیسنك یاشنه!

١٢ كانون ثانی سنه ١٣١٤

– دکرمن –

ساکن دکرمن ، سن ینه ،
طوردك ، سکوتك ذی مأل
باقدقجه بایغین بالکه ،
بر قلب ضجرت اشتمال
کویا انیس جان اولور .
وضع غریبك ساده‌در .
عمر غرور آزاده‌در ؛
کویامزار آماده‌در ؛

لکن حیات افشان اولور :
دیرکن مزهر بر صبا
اولدقجه پر آن صفا.

§

یلکنلرك دوندکجه سن ،
بر سایهٔ رقتنما
بر بال نور خنده‌زن
بر کولکه، بر پارلاق ضیا
دوکمکده‌سك اذیالکه ،
کویاکه قانون وجود
دورکله اولمش رونمود ،
بر خنده ، بر محرق سرود
کویا یاپیشمش بالکه .
ایکلر کولرسك دمبدم ؛
ای شاعر عالمشیم .

§

خیرچین دکرمن، باق هله !
فیر فیر دونرسك متصل . . .
عالمله جنکك وار نصل
پر ولوله بر زور ایله

اورمقدەسك بال حيات !
صد چاك اولور سندن هوا ،
كويا كه يردن اعتلا
ميليله پر انسك ، سما
حتى بروج كائنات
كافى دكل پرواز كه ،
آزدر جهان آواز كه .

§

كريان دكرمن ، شمدى سن
كاهى ايكلدرسك ، حزين
كاهى مهيج بر انين
طرزنده آغلارسك نەدن ؟
يوقمى هوادن هيچ اثر ؟
طولمازمى قلب وجانكه ؟
طورمق ياقيشماز شانكه ،
دونمكدە كوچ : افغانكه
بال آچمش ارض كينەور ...
اور اور دمادم بالكى
ياخود كورورسك حالكى !

یورغون دكرمن ، ایكله‌دك

طوردك ؛ باغردك ، آغلادك ...

برچوق یوركلر ، داغلادك ،

فریاد عشقی دیكله‌دك ،

چیرپیندك ... ارتق جسمكك

كویا توكنمش طاقتی !

یوق بار عمره قدرتی ،

بكلرسك ارتق رحاتی .

آن غروبكدر سنك .

باقدقجه شمس آفله

جبهه‌ك مزار اولمش بیله !

— ۱۲ تشرین‌اول ۳۲٤ —

بهار

۱

بهاردر ... بوکون بتون جهان صفانثاردر ،
دکزده ، یرده ، کوکده خنده‌لر ترانه داردر ،
سمایه دم بدم اوچان طراوت ومساردر ،
زمینه فوج فوج اینن شمیم خلد زاردر ،
بدیعه‌لرده سرتسر محبت آشکاردر ،
بتون ذوی‌الحیات ایچون زمان وصل یاردر .

۲

باقك شو حوریٔ بهارك انجلای حسننه
ضیای حق قارشما مشمیدر ضیای حسننه
ملکلر انجذاب ایدر حرمسرای حسننه
خیال شاعر ایرمیورده اعتلای حسننه
دییور ــ تحیر ایلیوب آنك صفای حسننه ــ
« بهاردر ، بهاردر ، بهاردر ، بهاردر . »

٣

بهار کلدی ، سیر ایدك چیچکلرك سرورینی ؛
شمیم ایله بیان ایدر غرام نوظهورینی ؛
نهال ، نجمه کوسترر کل ضیا نشورینی ؛
چمن همیشه مست اولور ایچوب بهار نورینی ؛
نسیم وجده غرق ایدر صحاری مرورینی ؛
آنکده یارهم روانی صاف جویباردر .

٤

صباح اولونجه چهرهٔ شفق تبسم ایلیور ،
شکوفه‌لرله انجم سحر تکلم ایلیور ،
نسیم اسوب دکزده روحلر تلاطم ایلیور ،
طلوعه قارشی بیك هزاردل ترنم ایلیور ،
کونشدن ارضه پنبه نورلر تهاجم ایلیور ،
او نورلرکه مخطر جمال شیوه‌کاردر .

٥

کونش غروب ایدنجه بر نشاط ایله طوغار قمر ،
خضارت زمینی بوس ایدر ضیای نشئه‌ور ؛
قمرده یوقسه اختران اولوب سماده جلوه‌کر ،

خیاط شعله کلستانی چرخ نوره ربط ایدر ،
هواده نوره ممتزج کزر صفالی خنده‌لر ؛
بوشب صباح وصل یاردن‌ده دلفکاردر .

٦

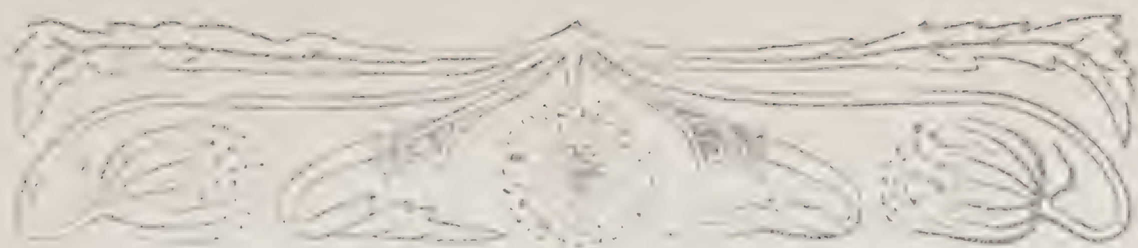
بهار او آنلی شعریدر که شاعر طبیعتك
بدایعنده موج اورور مآل حسنی فطرتك ؛
بهار او جلوه‌کاه تابداریدر لطافتك
که معکس جمالیدر فرشتکان جنتك .
بوعالمك ، بومنجلی بدیعه‌زار قدرتك
افقلرنده انجم حیات شعله باردر .

٧

جبل منابرنده بیك خطیب هاتفی لسان
معالیٔ مشیتی جهانه ایلیور بیان ؛
مشارق سماده مبتسم صحاریٔ جنان ،
افقلرنده عالمك مظاهر خدا عیان ؛
ایدر جمال حق ظهور اکر یارلسه آسمان ؛
بهار ارضه جاذب ضیای کردکاردر !

— ٨ مارت ١٣٠٩ .

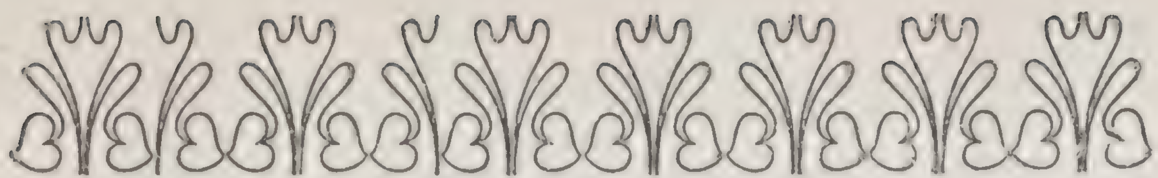
— راز جنان —

ینه برجنت سودا اولیور عمرمه بار ،
دلی کوکلم ینه برمحنته اولدی دوچار :
قورقارم ، یاده ایده‌مم کوکلمی‌ده یارمی‌ده ،
کوکلم اماکه ایدر دردینی‌هردم اخطار .
سوه‌مم ، سومکه جرأت ایده‌مم سودیکمی ،
عشقمی ایلیه‌مم خالقه حتی اقرار .
یوق . . . بوحالم بنم البته دکلدر سودا :
هیچ سودا بوقدر قلبی ایدرمی غم خوار ؟
خسته‌یم ، برمرض وهمه کرفتار اولدم ؛
برطبیبك ایده‌یم رأینی بن استفسار .
مطلقا دردیمه برچاره‌سی واردر طبك ،
یوق ایسه چاره‌سی . . . . بیچاره‌یه آماده مزار !
اوله‌یم ، پاینه یوز سورمدن اول اوله‌یم ،
کوکلمی ایلیه‌یم قبرك ایچنده اضمار .
کورمسون ، آکلامسون سودیجکم سودیکمی ،
اولماسون عشقمی ادراك ایله بندن بیزار .
. . . .
. . . .
بونه حالتدر الهی ؟ شوبلا سودایی

روحم اقرار ایدییور ، فکرم ایدرکن انکار !
بالکه وجدانه برلحظه کلیردی راحت ،
متصل گزمسه قارشیمده خیال دلدار .
روحمك عینیمیدر ، سودیکمك حسنیمیدر
کوکده ، یرده طولاشان شکل الهی اطوار ؟
بن نصل بویله ملك خلقته حیران اولمام ؟
نه ایچون ایتملی‌یم سومه‌مك اوزره اصرار ؟
آنی برحس الهیله سورسه‌م نه اولور ؟
قلب صافده‌کی علویت سودا درکار .
حسمی لازم ایسه هرکسه تفسیر ایدرم ،
آنی برصاحب وجدان ایده‌مز استحقار ! .
ایشته بریار خداسیرته مفتون اولدم
سورم ، سودیکمی عالمه ایتدم اظهار .

٢٨ — شباط — ١٣٠٨

— کتاب —

۱

کتاب او آیینهٔ انجم حقیقتدر
که هر صحیفه‌سی بر مشرق هدایتدر؛
کتاب او مطلع افکار آدمیتدر
که وجه مظلمی پر نور چشم عبرتدر؛
کتاب کلشن زینتور طبیعتدر،
کتاب مخزن اسرار خالقیتدر!

۲

بتون شو عقلمزه خیره بخش اولان آثار،
بتون شو خاکی سمادن لطیف ایدن انوار،
بتون شو کوکلمه ایرمش قصور زینتدار،
بتون شو خالقی ممنون ایدن جلی افکار
کتابك اولدوغنی فهم ایدر اولی الابصار
کتابه دیرکه: مدار حیات امتدر.

۳

کتاب درکه ایدر خلقه بخش استعداد،
آنك لسانی قیلار حقه ظلمدن فریاد،
سمای نوردن ایتدکجه خطبه‌لر ایراد،
اوکنده رعشه‌لر ایلر جهان استبداد!
کچر یرك دیبنه قتل فکر ایدن جلاد،
کتاب حافظ روح غریب ملتدر...

٤

کتاب او مقبره یکنزرکه سیر ایدن انسان
اولور معانیٔ عبرت نمونه حیران:
نصل که مقبر ایدرسه دفینی چشمه عیان،
کتاب فکره ایدر شان عاقلی اتیان؛
مزاردنده بیوکدر او مدفن عرفان
که تا ابد ازلی روح علمه تربتدر!

٥

کل ای کتاب خوارق بیان و حق پرور،
سنکله ایلیه‌لم آسمانه طوغرو سفر:

سنكله عالم معنايى روح سير ايلر ،
سنكله نا متناهى چيقار عقول بشر ،
سنكله سير ايديلير عرش خالق اكبر ،
سنك صحيفه‌لرك جلوه‌كاه قدرتدر !

٦

كتابى بز يازارز ، اشرف اولسه‌ده فرضا
ملكلر ايليه‌مز اشرفيتى دعوا :
كلوب ده آدمه وقت جزاى روزبقا
« نه‌در جهانده سنك خدمتك » ديَنجه خدا
كتابى ايليه‌جكدر حضورينه اعلا ...
كتاب غيرت انسانه شانلى حجتدر !

٧

كتاب او مونس شفقتشعار آدمدر
كه الك خفى اولان اسرار قلبه محرمدر ؛
ليال هجرك ايچنده رفيق ماتمدر ،
كوكل لساننه فرياد روحه همدمدر ،
حيات عاشقى سويلر خطيب ملهمدر ،

کتاب شاعر ایچون مطلع سعادتدر .

کل ای کتاب بدایع نمون عرفانم،
بنم محاسن مولایی ایستیور جانم ،
سنکله خنده نمادر جمال جانانم،
طورور یوز کده سنك انفعال وجدانم،
سنکله قبره کیدر فکرت پریشانم ...
او قبره کیم ابدی بر کتاب حکمتدر!

۱٦ — مارت — ۱۳۰۹

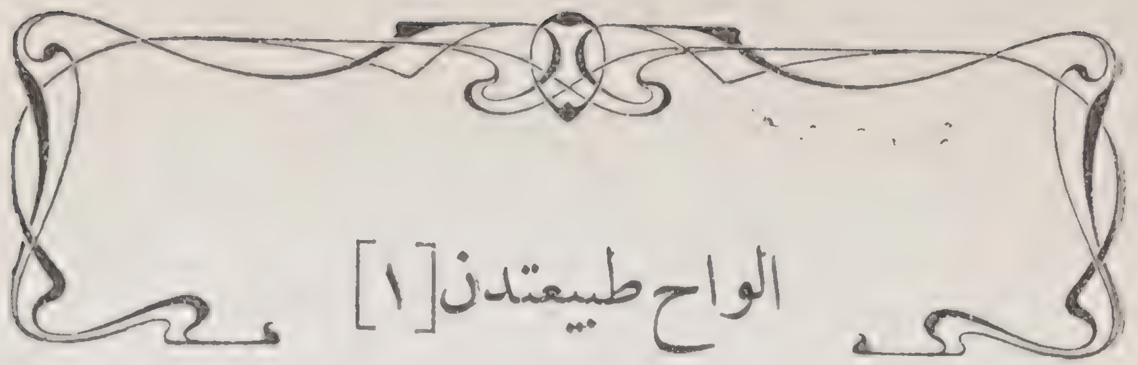

اومهلقادر

شوروزنندن باقان پریزاد اوبلبل دل ، کل حیادر ،
اوروحپروراله سودا ، اوخنده کسترمه صفادر .
هنوزاویانمش ده سیره چیقمش بهاره آغوش آچان صباحی
صباح عشقی ، بهار حسنی طلوعه قارشی پرانجلادر .
خنده سودا تبسم ایلر ، کوزنده معنا تکلم ایلر ،
یوزنده عصمت تجسم ایلر ، جبینی خورشید اعتلادر .
باقنجه خاکه ایدر تعالی سمایه طوغرو شمیم ازهار
که روح فیض آور بهاری نکاه سودایه مبتلادر ؛
سمایه عطف نکاه ایدنجه زمینه بر نور انیر الهی
که عرش حقدن اونجم آنك جمال صافی ضیاربادر .
جبینی تابان ، صفاسی خندان ، مآلی علوی ، شبابی نازان ،
ضیابه بکزر ، سمایه بکزر ، سهایه بکزر ، ملك ادادر !
بوقیز دکل بر تجسم ایتمش خیال فطرت پرست شاعر ،
خیال علوی که روح آنجق بوحسن لاهوته آشنادر .
کونش طوغارسه شو مهر تابان حسنه مطابق تعشق ایلر
که چهره سندن اوچان ضیالر خدانمادر ، خدانمادر !

۲۴ — مارت ۱۳۰۹

الواح طبیعتدن[۱]

۱۵

«طفل وهلال»

قیشك هلالی اومظلومهٔ طبیعتدر
كه عمر شبنمی كچمزده عمری ، بیچاره
عكوس مقبره بیكلرجه ابر شبپاره
ایچنده نامتناهی غریق ظلمتدر !

بوییل هلالی شتانك فقط بهاریدر :
طلوع ایدر اوفق تابناك مائیدن ؛
مآل حسنی صفای حیاته ساریدر :
كولر شكوفه‌لره روزن سمائیدن .

یاقلك نصل طوغبور : بركبود كلفامك
دوشمز جمالنه كویا لحاف شفافی ؛
كیرر قارانلغنه صانكه حجلهٔ شامك
نكاه عاشقه بیمكانه سینهٔ صافی .

[۱] هلاله نكران برچوجق رسمی ایچون سویلنمشدر

او نازنین نکهندن دوشن اثیر لطیف
کیروب طمارلرینه برك سبز اشجارك ،
قونوب ده سینه‌سنه پنبه پنبه ازهارك ،
زلال فیضنه جوشش ویرر خفیف خفیف !

باقك نصل طورویور : هالهٔ عذارندن
کبود صافه دوکر نیم خندهٔ طناز !
بەنك بەنك قاچیور صانکه شب جوارندن
سیاه قوشلر ایدرکن دونوب دونوب پرواز .

درینلکنده سمانك سوزر لطافتنی ؛
خیال شاعر عاشق کبی ضیای تری .
نجومه طوغرو اوچان مبتسم سحابەلری
آوار آرارده دوکر روحنك مسرتنی !

لطیفدر بومناظر ، بو انفلاق هلال ؛
فقط مسرت معصوم ایله شو پارهٔ جان ،
شو آنلی روح مجسم ، شو طفل زهره جمال
نکاه شاعره الطف کلیر لطائفدن !!

هلال لیل شتایه تبسم ایلرکن ،
ایدر زهیرهٔ وجهی هلالی استقبال :
دیکوب‌ده کوزلرینی آسمانه خنده کنان
دییور فریح ، مغنی ، لطیف ، پرخلجان :

« آی کوردم الله ، آمنت بالله ،
« آیلر مبارك ، الحمدلله ! »

— ٤ رمضان ١٣١٦ —

— سائل —

قورو بر اکمکی صیقمش قولنه ، پرخلجان
قوشیور — جسم ضعیفیله قولایسه‌قوشمق ! —
هپ کوپکلرده برابر ، متهالك ، شادان
صارار اطرافنی .. بیچاره نصل اوغراشه‌جق ،
قوت یکروزه‌سنی قاپمق ایچون بونلردن ؟
طاغیلوب خیرلاشیورلرده ینه هپ بردن
صیچرایورلر قولنه لقمه قوپارمقده ایکن !

§

بو نه مسکین ، نه قدر عجزینه مغلوب بشر :
قاچاماز ، قوتولاماز شمدی شو حیوانلردن !

روح کریانی سونوك جبهۀ تارنده کزر...
قارنی آچ ، اکمکی وار... آه شو انسانلردن
بری امدادینه کاسه‌یدی! نصل؟ آدملر
دها شفقتلیمیدر؟ ایشته کچنلر کوله‌رك
حالنی سیر ایدییور، ایشلری کولملك کچمك!

§

صوك بر اقدامی ایله آچلغنك قاچدی هله
فیرلادی بر قاپانك اوستنه؛ ارتق راحت !
قوپاروب، پارچه‌لایوب اکمکنی آلدی اله
خیرلایور، بلع ایدییور.. آه نه مشکل نعمت !
حاولایان آچلره بذل ایتمدی بر لقمه بیله...
شیمدی بر ییرتیجی حیوان کبی آلمقده صولوق،
کوزینك جوف بیاضنده صیر تمش طوقلق !

— ۳ نیسان ۱۳۱۶ —

کوچوجك یارم

چیتیدیق پیتیدیق برقیز کلیور ،
کوکلمی چاله‌جق خرسز کلیور ؛
نشئه‌م ، هوسم ، املم کلیور ،
کوزلم کلیور ، کوزلم کلیور .

کوزلم کلیور ، کوزی پرخنده ،
یوزی کوکبدن بیله تابنده ،
مه جبهه‌سنه پرتو طولیور ،
کل چهره‌سی بر مریخ اولیور .

باق کردنـنه : نور سحردر ،
قومرال صاچی دیجور سحردر ،
باالـه بوقیز حور سحردر ،
بلبل کبی مسحور سحردر .

ستانه باق : حوپ حوپ اوینار ،
ابرایچره ضیاطوپ طوپ اوینار ،
صاچی دوشندزسوزیلوب قاچیور ،
اوچیور ، اوچیور ، سوداصاچیور .

کوك مائیسی بر جانفس کیمش ،
سر پوشنی‌ده بریانه اکمش ؛
اطلاس قوشاغی صارمش بلنه ،
بر غنجهٔ تر آلمش الـنه .
اتوابی قیصـه قاپاماز ایاغی ،
شیز باغلری‌نده کوروتور بایاغی !
روزکار اتکنی تلوین ایدیور .
بر عـالمه تصویر ایدیور .
آلدی چوربی گل رنکندن .
آلتی آتی بر وجهه یالکز -
شمس باصدیغی یرلرده چمنلر
قالقار ینه ناموس دیه بکلر . . .
تیلکلری‌ده شپ شپ ووریور
بعضاً یورولوب بردم طوروبور
اما ینه بر پرتاب ایدیبور
کیم بادی بیله اتعاب ایدیبور !
پران پران کلیور ایشته . .
کویا قوشیور کوکده فرشته !
نازان نازان اولیور رقصان ،
رقصان رقصان اولیور خندان ،
خندان خندان اولیور تابان ،
تابان تابان باقیور هرآن ! . .

جانان ... جانان ... نه كوزل جانان !
نه‌يامان جانان ، اكا جان قربان !
بنى كورديسه اوملك صورت
نه ايچون ايتمز بوڭا دقت :
بنى كورمشدر اوپرى اما ،
بوڭى الدرمى بكا هيچ ايا :

قوشه‌جق ، قوشه‌جق ، برچوق قوشه‌جق ؛
قيرلرى ، طاغلرى ، طاشلرى آشه‌جق ؛
صوكره يورولوب سرمست اوله‌جق ،
قوينده بنم راحت بوله‌جق .
قوينده بنم بى تاب اوله‌جق ،
بايغين نگهى روحمى چاله‌جق !

— ٢٨ مارت ١٣٠٩ —

قطعه‌لر

١

ایدوب محبتمه اعتمادیکی تبشیر ،
خراب جسممی معمورة‌الفؤاد ایتدك ؛
دکل بکا بیله‌رك کوکلمك نجابتنی
محبتی یارادان حقه اعتماد ایتدك !

— کانون ثانی — ١٣٠٧

٢

آه سن جنتده آچمش بر کل نادیده‌سك ،
پرورش بولمش وجودك نور یزدانی ایله ؛
قوقلاسه‌م بر کره‌جك قیسه‌مده وردحسنکی ،
شمهٔ قدسیتندن مست اولور روحم بیله !

— ١١ حزیران — ١٣٠٨

٣

شورسمه لطف ایله دوشدکجه پرتو چشمك ،
غریب کولکه‌ده نور صفا اولور تابان ؛

ولی نعمتمك هر زمان یاننده طورور ،
بوظل جسمه نصل غبطه ایتمسون وجدان ؟

٤

چهره‌مده برضیای سعادت عیان ایسه ،
ظن ایتمه که کونشدن آنی ایتدم اقتباس ؛
وجدانمی منور ایدن شمس فکریکك
برصاف نوریدرکه ایدر وجهه انعکاس !

— ١ مارت — ١٣٠٨

٥

اشکالمی عینیله بنم کوستره مزکن ،
وجدانمی ایلرمی شوصورت سکا تقریر ؟
بن کوکلمك ایتسه‌م سکا تصویرینی اهدا ،
بالله ینه ایلیه‌مز حالمی تصویر !
نور نظرکدر کوره‌جك قلب غریبی ،
زیراکه ایدر روحمه هرلمعه‌سی تأثیر .
باقدقجه بورسمه بنی یاد ایت ، بنی یاد ایت ،
یاد ایت که سنك یادك ایدر عمریمی تسریر !

— ١٤ — مارت ١٣٠٨ —

اغتراب

فغان فغان که غریبم وفا دیارندن ،
بعیدم آه اوپرینكده رهگذارندن .

برآویله بادیهٔ فرقت اولدی کیم وطنم
خیال یار بیله کچمیور جوارندن !

شو کاشنك صاچیلر کریه ابتسامندن ،
کلیر شمیم خزان نفحهٔ بهارندن .

صباحی لیلهٔ هجران قدر بکا انکیز ،
اینر غموم سحر نجم شعله دارندن .

مهیب آه جهاندر زمان قدر ممدود ،
اوغو لدولرله کلن نوحه جویبارندن !

کیروب مقابر عشاقه طوپلامشده نسیم ،
بتون شویرلره صاچمش کوکل غبارندن .

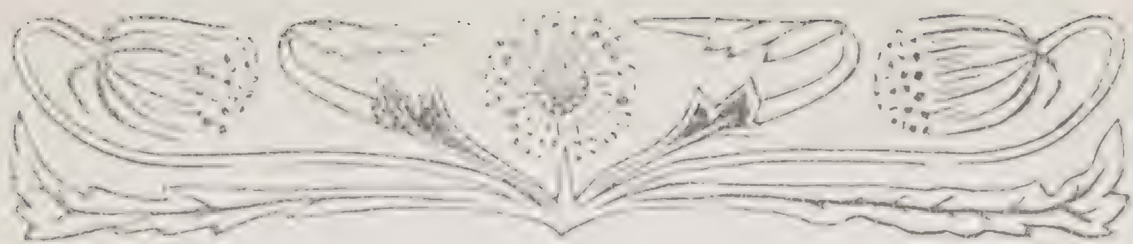
بو کریه کاهده آه ایلدکجه بن تنها ،
عجب طویارمی اومهپاره خنده زارندن ؟

بنم فغانلرمی یارمه کوتورمزسه
نه آ کلارم بویرك جوشش بخارندن ؟

شو بلبل آه اوكلك كلستانه كيتسه ،
طويولسه نوحه‌لرم شعر غم نثارندن ؛
خزان بولوتلرى رحم ايتسه ياره كوسترسه
حزين چهره‌سى افق سحر كنارندن .
دكزده ، قوشده ، بولوتده وفا اولورمى بكا ؟
يابانجينك نه‌طويارلر لسان زارندن ؟
اجل ، اجل ديه تنها روصحارى‌يم .
حيات محو اوليور موته انتظارندن !
بلا وجودمى اى عالم جحيم فراق ،
ياقوب‌ده قورتاريوير حال احتضارندن !
تن غريبه چوق كورمه برآووج خاكى ،
نه غم كلير سكا برعاشقك مزارندن ؟

٤ — شباط — ١٣٠٨

حسنکی

۱

اودم که خوابه میل ایدر سمادن انجم سحر ،
جمال صبح نوصفا اولوب افقده جلوه کر ،
کزر نقاب ناز ایله ریاض خاکی سرتسر ،
نکاه طفله بکزه‌ین لطیف برضیای تر ،
کوکل قونارده برنهاله کیزلی کیزلی سیرایدر
شکوفه‌لرده ابتسام ایدن خیال حسنکی .

۲

اودم که نوطلوع اولوب بهار ایچنده آفتاب ،
ایچر صبوح نوری مست اولور محاسن تراب ،
جباله روحلر صاچار ملك قانادلی برسحاب ،
شفق ضیالی برسحابی کوسترر صفای آب ؛
کورور ، نکاه حسرته ایدرده روحم انجذاب ،
بدیعه‌لرده منجلی اولان جمال حسنکی .

۳

اودم كه شمس غاربك جوارى برمزار اولور ،
زمينه طوغرو كولكه‌لر اينركه لمعه‌دار اولور ،
سمايه طوغرو نورلر چيقاركه ظل نثار اولور ،
شب فراقك اولين ظلامى آشكار اولور ،
طونوق براختر حزين افقده كريه بار اولور ،
تخيل ايلر آغلارم سنك ملال حسنكى .

٤

اودم كه باد نوبهار آچارده باب جنتى
ايدرزمينه منعكس بديعه زار قدرتى ،
كزر خيال طائرم مناظر لطافتى ،
كوروب دكزده ، يرده ، كوكده خالق ملاحتى ،
عيان بولور طبيعتم سرائر طبيعتى ،
تفكر ايلر آكلارم سنك مآل حسنكى .

٥

اودم كه بر كبوتر شكوفه رنك وشعله بال
اشندن احتراز ايله ايدر تمنىٔ وصال ...
رفيقهٔ صباروك توقف ايتمسى محال .

فقط طورورسه عاشقی آکا کران کلیر بوحال ،
دونرده برنکاه ایدر ، کوزنده آنلی برمآل
بولوحه‌ده بولور خیالم انفعال حسنکی .

٦

اودم که فکر شاعری طوتار جمال کبریا ،
ایدرده نور ایچنده آسمان حسنه اعتلا ،
خیالنه عیان اولور بتون عوالم ضیا
بتون محاسن جنان ، بتون ملائك صفا
تخطر ایلر ای اله عشق عصمت انتما ...
تخطر ایلرم سنك ، سنك کمال حسنکی .

۷ — نیسان — ۱۳۰۹-

الواح طبیعتدن

۱۶

ایکی دوست

بری برورد منور که صفاریز حیات ،
اوچوشور سینهٔ حسننده بهاری لمعات ؛

بری برلمعهٔ خندان که چمنلرده اوچار ،
یاپیشیر قلبنه اوراق سمنبویی آچار ؛

برینك فطرت مسروری کشایش بولمش
بو : چوجق روحنه آهنك طبیعت طولمش ؛

برینك خلقت معصومی گزر مست بهار ،
بو : قوزی،سود قوزوسی ؛ اغزینی قوقلار ازهار.

ایکی فطرت که همان بربرینه عاشق اولور ،
چوجغك کوکلنه انجق قوزوجق لایق اولور .

قوزونك قلبنه برلحهده ایلر تأثیر
چوجغك طاتلی نگاهنده کی نازنده اثیر ؛

بولوشورلر سویشیرلر ایکی معصوم ملك ،
روضهٔ عمری گزرلر کولەرك ، اکلنەرك ؛

قوشوشورلر ، اوچوشورلر متهالك مسرور ...
جودنیایە آتیلمش ایکی پروانهٔ نور !

یورولورلرسه چوجق کندینی راحتجه آتار ،
چمنك اوستنه ؛ مونس قوزو قویننده یاتار .

ینه صحراده بوکون بر برینی بولمشلر .
ایچەرك نورینی سرمست بهار اولمشلر .

چوجوغك وجه بیاضنده آچار ورد شباب
قوزونك جسم سیاهندن اوچار رنك تراب ؛

بری برزهرهٔ آن لمعهٔ صاف خورشید
که کولر جذبهٔ حسننده صفای ناهید ؛

بری برظلمت تابنده ، سیاه برمرجان
که اولور اطلس ثارنده ضیالر پران .

چوجوغك جبههٔ نورنده مدور بربەن
کورونور ، دست هوا کاکلنی اوقشارکن ؛

قوزونك آننك اوستنده بیاض برغنجه
آچیلیر نورسما شکلنه عکس ایتدکجه .

شکل و رونقده تماماً ایکی ضد کامل ،
برینك روحنه اما بری روحاً مائل :

ایشته آغوش بهاریده غریق هوسات ،
ایلشلرده بوکون شوق ایله اسرار حیات ،

شمدی سوك مرحله‌ده کوکاره تاریکیٔ شام
رفته رفته یایه‌ایرکن ایدییورلر آرام :

چوجوغك رنکی اوچوق، کوزلری فرسز ،بایغین.
یاصلانوب بر آغاجك آلتنه یورغون آرغین .

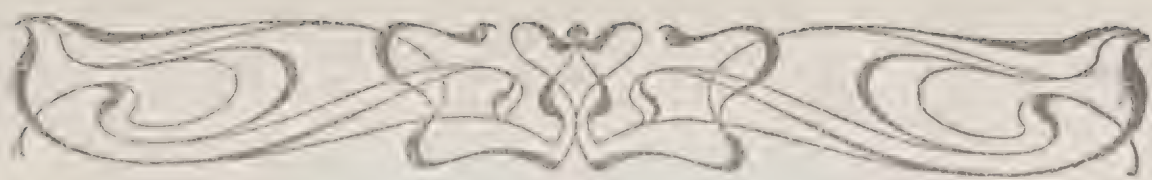
اورادن سویله‌یور اینجه خفیف بر سسله :
«کل کل ارتق قاره کوز، کل! ینه قاچدکمی هله»

کوزلرندن دوکوان لمعهٔ خواب بی فر
قوزونك شکل کریزاننی تلثیم ایلر ...
اویقو مغلوب ایده‌جك یاوروجغی .. یوق ارتق
قاره کوز کلدی، صوقولدی، اوده یورغون آزیجق...

برزمان بکله‌دی بایغین کوزی نازان نیاز ،
صوکره بر «مه!» دییرك دوستنی ایتدی ایقاظ !

— ٢٤ نیسان — ١٣١٦

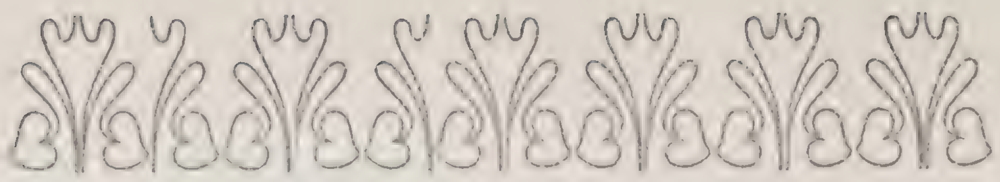

بالقونده برقیزه

ملك کبی نه کزرسك اوسمت بالاده ؟
جنانه‌می اوچه‌جقسك عجب بواثناده ؟
نه‌در اونظره‌لرك آسمانه طوغرو مدام ،
نگاه باریمی کوردك سپهر میناده ؟
خیال دلی بولورسك فضای صافیده ؟
مآل حقمی آرارسك جهان معناده ؟
اگرچه کوکلره شایسته‌در سنك نظرك ،
فقط نگاهکه شایسته یوقمی دنیاده
بتون محاسنه معروض اولان کوکل واردر
کوکل که حسنکی مضطر قالیر تماشاده !
بودمده سایهٔ حسنکده برکوکل کزیور ،
نصل که روح کزر سمت عرش اعلاده
ضیای دیده‌کی برلحظه خاکه عطف ایلیه ،
کوکل خداسنی کورسون اونور سوداده .

— ۲۹ — شباط ۱۳۰۸ —

اوصاندم

عالمده‌کی اوضاعی تماشادن اوصاندم ،
خیر بکلین قوم اشراردن اوصاندم ،
هر گوردیکم انسانه مداراردن اوصاندم ،
پس پایه‌لرك شأنی اعلادن اوصاندم ،
وجدانی انسانلره اخفادن اوصاندم ،
خود بینلکمك حکمنی اجرادن اوصاندم !

۲

انسان دینیلن جانور پارچه‌یی‌کی
امیال مذمومه‌یه پرتاب ایدن اژدر ،
طویماز نه خالق بلیر ایتسه سراسر ؛
بخش ایتسه خدا کندینه بر عالم دیگر ،
ایستر ، ینه ایستر ، ینه ایستر ، ینه ایستر ،
بن بویله قودوز دیو ایله غوغه‌دن اوصاندم !

۳

جاهل که کلامیله ایدر جهانی تشهیر ،
فکر نجه قیلار علم ایله دنیالری تسخیر !
عالم که تکبرله ایدر علمنی تقریر ،

مقصودی نه‌در ؟ بهره‌سز آدملری تحقیر .
هر کس آرایور کندینه سرمایهٔ تقدیر ،
خود بین صفت جاهل و داناد‌ن اوصاندم !

٤

هر بر سوزیمی کندم ایچون سویلیورم بن :
مدحم کورینور دقت ایله دیکلر ایسه‌ك سن ...
هپ واسطهٔ مدح اوله‌رق علم وادب فن .
بیك شوق ایله علویتمی ظاهر ایدرکن
بیقدم بنی بی عقل اولانك دیکلمسندن ،
خود بینلکمی عاقله انشادن اوصاندم !

٥

یوق کیمسه ایچون غمکدهٔ خاکده بریار ،
هر کس اولیور کندیسنه یار وفاکار :
مقبرده نصل تك یاتیورسه اولو ناچار .
دنیاده دخی تك یشایور آدم غمخوار !
وجدانمی ایتمکده مروتلری آزار ،
بول سوزلی 'ودا واحبادن اوصاندم !

٦

عقرب کبیدر ، هپ بیلیرز اکثر اقارب
نیش املیله بزی جرح ایتمکه طالب ،
یا وعظ ونصیحت یوانه برچوغی راغب .

هم دیکلملی ابتماملی برسوزی غائب !
اطفال ذکادن دویولان، یابس وراطب ،
پیرانه نصیحتلری اصغادن اوصاندم .

۷

امیده اسارتله سورر عمرینی آدم ،
ایستر ینه سلطانیٔ حریتی هردم !
غم چکمك ایچون حرایسهم ای خالق اعظم،
ارتق یتیشیر ، عبد اولهیم ، چکمیهیم غم ،
قیل سلسلهٔ جور ایله وجدانمی خرم .
بن بوش یره حریتی دعوادن اوصاندم !

۸

عشقك هله بن ایلمدم ذوقنی اذعان ؛
یاسودیکی اولماز ، سوهجك شوخ آرار انسان
یا اولسه بیله هیچ بولهماز وصلنه امکان ؛
امکان وصال اولسهده یوق راحت وجدان،
هجرك صوکی وصلتسهده وصلك صوکی هجران ؟
بن بویله بلا منبعی سودادن اوصاندم !

۹

فطرت که ایدر آدمی مفتون حقیقت ،
بیلمم که نیچون ویرملی ادراکنه قات ؟
هرکوشهده هرذرهده بیك سر طبیعت ،
بر جزئنی انجق بیلیر اما بشریت .
بیلدکارینی بیلمك ایچون‌ده نه مشقت ،
بیك محنت ایله حل معمادن اوصاندم !

۱۰

کاهی دیلرم کیم ایده‌یم نامی ابقا ،
عجزم کورینور فکرمی درحال ایدر امحا ؛
کاهی آرارم لطف ایده‌جك بر کیشی اما ،
مستغنیٔ احسان کوروروم خلقی سراپا ،
خولیاده بیله بر ادیم اولمیور اصلا !
مقصددن اوصاندم هله خولیادن اوصاندم !

۱۱

وجدان ، او بتون آملرك غلغله کاهی ،
اللهمزك آیینهٔ نور نکاهی ،
بیچاره چکوب دورمه‌ده‌در بخت سیاهی ،
انفاذ ایدیور آکلامه‌دن امر الهی .
بیت یأسه کرفتار اولور اما ینه کاهی ،
آندن ده کان بانك تقاضادن اوصاندم !

۱۲

شعرم که ایدر کوکلم ایچون نغمه‌لر ایجاد ،
شعرم که ولور روحمه مجموعهٔ فریاد ،
ارتق اودخی ایتیور طبع غمی شاد :
اوزانی قوافیسی بوزوق سوزلری برباد !
کرچه ایدرم خیلیجه منظومه‌لر انشاد
اما بتون آنلرده‌کی معنادن اوصاندم !

۱۳

دنیا او فنا خانه‌که شکلنده بقا یوق ؛
بر یرکه کبارنده ، صغارنده حیا یوق ؛
بر یرکه صفاسنده ، سرورنده صفا یوق

شمسنده ، نجومنده بیله حال وفا یوق ؛
انواری ایچنده بزه بر نور هدا یوق !
بالله شو دوزخ کبی دنیادن اوصاندم !

۱٤

معتاد ایده‌زك عقله مخالف حرکاتی ،
انجق یشاءقده بولورم بن شو ثباتی !
عمرم یکا سد ایلیور ابواب نجاتی ،
اول مرتبه حقدن طلب ایتدم که مماتی
مرحومك اقول ایتمه‌مش اولسه‌یدی حیاتی ،
ارتق دیر ایدم ، موتی تمادن اوصاندم !

۳ تشرین اول ۱۳۰۸

كوچك شيلر

٧

يوكسوك

يوكسوكك اينجه شكلنى يازمق
بكا پك كوچ كلير ، قادينلردن
صوروكز ، بلكه بر كوزل پارمق
اونى ترسيم ايچون بولور امكان .

بونى بر چكمه‌نك ايچنده كورن
معتبر بر رفيق خانه صانير ؛
قديرى پك بيليرلر الده ايكن ،
دوشديكى آنده مطلقا آلنير .

اوده لايق نزاكتك اته :
تنه دايلانير ايكن ايكنه ،
ينه پك چوق سور ايش ايشله‌مكى ؛

بيك لطافتله چيرپينير هر آن . .
صانكه بر نحل نو حياته قونان
كوچوجك بر قوشك كوچوك يوره‌كى !

١٣ تشرين اول سنه ١٣١٦

تصویر و تصور

ینه چبقدی ناز ابله قارشیمه کولیور جمالی او آفتك ،
ینه جانه جان قاته جق بو کون لمحاتی چشم سعادتك ،
نه کوزلده خنده نثار اولور یوزی برشکوفهٔ عصمتك ،
نه قدرده جاذب روح ایمش نظر لطیفی شبابتك ،
بوکا برملك دیر ایدم فقط بوالهیدر ملکیتك ،
شوقیزی سوردی کونش بیله اکر اولسه اهلی محبتك !

۲

طولیور صفای شبابتی ینه خنده خنده جمالنه ،
ینه غنچه غنچه طراوتی کلیور اوچهرهٔ آلنه ،
بوقیزك دکل شو جمالنه طاپیلیرسه چوقمی خیالنه ؟
صانیرم که کندیده عاشق اولدی باقنجه صفوت حالنه ،
که تفاخر دلی عکس ایدر کوزینك خیالی مآلنه ،
دوکیلور اوغمزه لی دیده دن لمعاتی رب ملاحتك !

۳

نصل اولدی ده بوجهانه ایندی وجود عصمتك ای ضیا ؟
سکا آسمان سعادتی عجب آچمامشمی ایدی خدا ؟
یاره لی کوکللری طوپلامقده مرامك آه آجیرم سکا :
آصیلیرده هرتلنه اوزلف سیاهی بردل پر جفا
بوجهان غصه یه ربط ایدر قیانیر سکاره اعتلا . . .
سنی کیمسه کورمه دن او چده اول ینه نوری عرش لطافتك !

غلط ایتدی فکر خطا اثر نه بیلیر بنم دل زاریمی :
صافین اوچمه ای کل منجلی کوردیم صفای بهاریمی ،
ایربیور خزانه حیات دل سوه‌مز بوکون بیله یاریمی ،
اوله‌یم‌ده صوکره عزیمت ایله زیارت ایتده مزاریمی ،
بر آووج ترابمی آل کوتور آتیویر جنانه غباریمی .
قدمك اوپرسه اوخاك غم اوله‌ماز مخالفی عفتك !

اوپه‌مز سنی فقط ای ملك اوپه‌مز ضیای سحر بیله ،
اوپه‌مز اوچهرهٔ صافیکی اوپه‌مز دهان نظر بیله ،
سکا ای نمونهٔ حسن حق باقه‌ماز کورنجه قمر بیله ،
اوشکوفه‌سك که جهانده قوقلایه‌مازسنی کل تر بیله ،
سوه‌مز دیلرده حسنکی دل برخدای بشر بیله ،
سنی مطلقا سوه‌جك ینه ملك المحاسنی جنتك !

۱ کانون ثانی ۱۳۰۸

الواح طبیعتدن

١٧

— زنده و مرده —

نه‌در بو جسم معظم ، بو هیکل ذیروح ؟
بو اورمانك اوزرندن باقان درخت بلند!
قوی وجودینی ایتمش فضایه برکره بند ،
خلود روحنه بی حد بر آسمان مفتوح .
جباله سایه صالار نور آسمانی اوپر
دشر بولوطلری دامان کهکشانی اوپر

هلالی قوینه صاقلار ریاح سرمادن ،
اولور لیالئ غمده کواکبه لانه ،
قمر کلیر صوقولور ظلنه پریبانه ،
کونش صفاسنی اوقشار سپهر مینادن ،
زمین زمین یاییلیر نظره کاهنه اعصار .
سما سما آچیلیر نظره کاهنه انوار

سکوتی واصل حق بر حکیم ذیشانك
حیاته رعشه ویرن منفعل سکوتیدر
غریوی بر تهیج بلند عرفانك
معاشر بشری تتره‌دن خطابیدر

عظامنی چوروتوب قیرسه‌ده مشاق حیات
ایدر متانت جانیله اعتلاده ثبات .

بو پرووقار اغاجك زینت وکمالیله ،
بیوکلکنده‌کی فوق‌الطبیعه برنسبت ،
خیال وفکرمه اولمشدی مورث حیرت ؛
خطاب ایدردی صباحه لسان حالیله ،
مدید ظلی ایچنده چیقارکن اورماندن
کورووندی لوحهٔ عین التضاد برباندن !

مناره سایه‌سی شکلنده بردرخت عظیم ،
خضیض خاکه سریلمش مؤبداً یاتیور .
طبیعت ایلر ایکن شان وقدرینی تکریم ،
بوکون ظلام عدم دوشنه کفن آتیور .
وزان صرصر بیخ افکن مصائب ایله ،
سوکولمش ارض دنیدن یاتار غریب اویله .

قابوقلری طاغیلوب دللری شکست اولمش ،
قوغوقلرندن اولوم رنك وظلی پیدادر .
بتون یاریقلرینه خاك مسکنت طولمش ،
چوقورلشوب کیدییور . عین لحد موتادر ،
چوروکاریله نقوش مزارینی یازییور ،
آغیرلغیله تراب سکوننی قازییور .

۲۵ تشرین اول سنه ۱۳۱۸

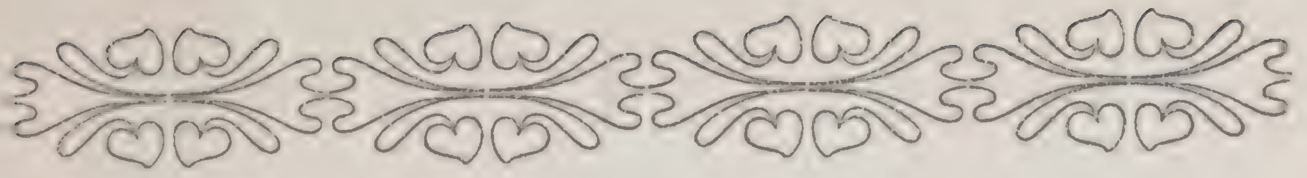

هلال رمضان

کورونجه بوسنه کوکده هلال رمضان ،
ینه خورشید جمالك بکا اولدی پنهان ؛
کرچه بر کره‌جك ایتدکسه‌ده عرض دیدار ،
عاشق امیدی قدر سورمدی وصلك فتان ؛
کرچه هر کس آرایور شمدی هلال عیدی ،
یرده کوکده آرارم سودیکمی بن هر آن ؛
تا بش ماه جمالکله اولور عید سعید ،
ظاهر اول سودیجکم عمریمی ایله خندان ؛
بو جفا شانکه بالله یاقشمازکه سنی ،
آنلی ، وجدانلی ، ملك خویلی یراتمش یزدان .
کورون ای حسن ازلدن یارادلمش مهتاب ،
آسمان دلی برخنده ایله قیل تابان .
سن کورونمزسه‌ك امین اول که دکل کوکده هلال ،
هم کونش هم قمر اولسه بکا عالم زندان !

۳ رمضان ۱۳۰۹

يأس كران

١

نەدر هوادە شو اعصابی اولدورن ثقلت ؟
بو بر تنفس غول جحيم پردهشت !
نەدر سمادە شو وجدانه عكس ايدن ظلمت ؟
سما دكل‌دە هلالی ضيا شب فرقت ،
غروبلرله طولو عالم اجل صورت !
صيقار طوروريوركی ديو پنچه پرمحنت .

٢

شو پارە پارە بولوتلركه كوكدە سارەدر
عكوس مقبرەدر بيك مزار شاعرەدر :
مزار شاعرە بكزركه حزنی باهردر ،
فقط محاسنی‌دە اهل قلبه ظاهردر .
سحاب ، روحمی بالايه جذبه قادردر ،
يازيق يازيق كه بوكون ميل حسنه يوق طاقت .

٣

زمان اولوركه طبيعت‌دە آغلامق ايستر ،
كوكل كبی آنی‌دە ستر ايدر ظلام كدر ؛
فقط بكاء آكا يار رحيم ايكن اكثر ،
غريب كوكله بكزر بوكون : سكون پرور !

نهایت آغلایه‌جقدر شو عالم مغبر ،
غریب کوکلم ایچون یوق بکایه هیچ قدرت !

٤

صباح اولنجه بو دنیایه کلمشم اما ،
او صبحه شام شتائی دیمك دکلمی روا
که عمرم اولدی بنم غملی برشب یلدا ؟
الهی یوقمی بو لیل حیاته صبح صفا ؟
سما قدر صوکی یوق بر بلامیدر دنیا ؟
بولوت کبی ایدیورسه‌یدم آه بن رحلت !

٥

بولوتلر کله بکا ای سما سن ایله هجوم ،
بنم وجودمه چوکسون بتون جبال غموم ،
بنم حیاتمه اسسون بتون شو باد سموم !
صفای جانمی اولدیردی طالع مشئوم ،
وجود بار حیاتمدر ، اولمیور معدوم !
عدمده آدمه‌یك کوچ نصیب اولور نعمت !

٢٨ نیسان ١٣٠٩

سرچه

۱

غاغه‌سیله اوریپور طیق طیق ،
قوندی برسرچه بزم پنجره‌یه ؛
یمی بولمش عجبا مسخره‌حق ؟
نه‌قدر شوق ایله ایلر جیق جیق !
نظر ایتمز بیله هیچ مشجره‌یه ،
کوزی اطرافنه اما نکران .
چونکه راحت ایله بریم یرایکن ،
قورقیور عمری فدا ایتمکدن .
ذرهٔ جسمنه دنیا دشمن ،
هله اولدورمکه عاشق انسان !
نفس آلدقجه شوحیوان صیق صیق ،
صانیرم تیرنکاهم کیتدی ،
کوچوجك قلبنی مجروح ایتدی .

۲

یوق بنی کورمدی ، کورسه‌یدی اکر
قورقوسندن طوره‌مازدی بردم ،
ینه برشیئی فقط حس ایلر :

وارلغم قلبنه دهشت آور ،
بونور شی‌ده‌دکل طاتلیجه‌یم ،
نه یورکله براقوب ده، کیتسون ؟
قوش‌ده انسان کبی محتاج اولیور ،
اوده کوچ حال‌ایله بریم بولیور ،
دامله دامله ایچنه قان طولیور ،
قطرهٔ عمری نصل ترك ایتسون ؟
حصبه‌جق بن سنی دلکیر ایتمم :
عافیتله یمکی ا کل ایله ،
صوکره کل کوکلمه سوزلر سویله .

٣

بویله دیرکن ، نه عجایب حالت !
حسد ایتدم او قوشك یمجکنه ! ؟
قلبمه کلدی او سنکین غلطت
که ایدر آدمی اژدر طینت ،
یورودم پنجره‌یه مارانه ؛
قوشه بردن بره اولدم ظاهر !
او قدر قورقدی زواللی حیوان
که بتون تترەدی جسمنده‌کی جان !
کوزی سوندی ، قنادی دوشدی همان ،
اوچمغه اولمادی بر دم قادر .
اولدی صاندم ، هله چیرپندی ینه . . . .

آجی بر جیك دیدی ایتدی پرواز ،
بنی آغلاتدی او محرق آواز !

۴

کندی نفسمدن اوتاندم باالله ؛
عودت ایتدم یره صاقلاندم .
عجبا کلمیه‌جکمی ؟ ایواه :
کوردی بر بیرتیجی حیوان ناکاه ،
یوواملك حولنه کلمز صاندم .
آرادن خیلی زمان ایتدی مرور ،
قورقه قورقه ینه کلدی ، کیتدی
ینه کلدی ، ینه پرواز ایتدی ،
ینه کلدی ، هله خوفی بیتدی .
عودتی روحمی ایتدی مسرور ،
حرکت ایتمه‌مکه قاتلاندم .
یدی هپ بولدیغنی پنجره‌ده
صوکره‌ده کیتدی ییقاندی دره‌ده .

۵

قوندی بر تازه فدانه درحال ،
سیلکنوب تویلرینی هب آچیور ،
سوسنی ایلیه‌جکدر اکمال ،
اویناد قجه اومزهر پروبال ،
بتون اطرافنه شبنم صاچیور .

باقكز شمدى نصل شاداندر ،
قارنى طوق، اوستى تميز ، يارى‌ده وار ؛
كنديني ايليور ايشته اظهار ،
اويله بر يار محاسن اظهار
كه آنك كوكلنه عشق افشاندر .
ايلدى سوديكني استقبال ،
يارى يولده اكا اولدى نائل ،
باشلادى زمزمه‌يه نغمهٔ دل .

٦

شو كوزل لوحه‌يه باقدم قالدم ،
ايكى سرچه بكا بر عالمدر .
آنلرك عشقى ايله كام آلدم ،
آنلرك ذوقنه بن‌ده طالدم ،
يوركم حسلرينه محرمدر .
آه بن سرچه‌لرى پك سورم !
كرچه بر يرده دكلدر نادر ،
كثرت وندرت آرارمى شاعر ؟
كوكده بيكلرله كواكب ظاهر ،
آنلرك هپسنى تك تك سورم .
سرچه‌نك ديده‌سى بر شبنمدر ،
جسمى بكزر كوچوجك بر يوره‌كه ،
كول كبى رنكى خزانى چيچكه .

۷

ای سحر یوزلی، بولوت تولی چیچك،
نه کوزل همده نه چوق رنکك وار !
لایقیله سنی کیم رسم ایده جك ؟
ای چوجق نغمه‌لی قوش، یاوروملك،
اوقدر شیوه‌لی آهنکك وار
که خیالمده اولور بارکتر ؛
ایده‌مم شعرم ایله بن تصویر ؛
اوتوشك روحمه ایلر تأثیر !
سرچه کل، حسمی ایتدك تسخیر،
سکا کوکلم یووا اولمق ایستر !
شمدی اماکه سنك جنکك وار ؛
بر رقیب اولدی شو یاندن پیدا،
آنی تعقیب ایچون اوچدك حیفا .

۱۵ نیسان ۱۳۰۹

الواح طبیعتدن

۱۸

لیل مکوکب

۱

ای لیل مکوکب سنی ایتدکجه تماشا
روحم اوچیور شوق ایله ییلدیزلره کویا . . .
ظلمتلرك ایلر بکا تقریر خفایا ،
کزمکده سنك کواکبلرکده نیجه سودا ،
چیقمقده سنك لمعه‌لرکدن نیجه معنا ،
محشر کبی بیك درلو حقیقتله عیانسك !

۲

ایتدکجه بو شب بن شو بیوك عالمه دقت ،
مشهود اولیور فکرمه بیك لوحهٔ حکمت :
یارب نه بیوك مقبره‌در شمدی طبیعت ،
هر کوشه‌ده بر سایه نما قبر سکونت ،
هر مقبره بر ییلدیز اولور شمعهٔ تربت ،
ای لیل مکوکب ، نه قدر خوش لمعانسك !

۳

باق باق نه قدر وجه سما نامتناهی ،
انجم او موالید ضیا نا متناهی ،

سیر ایله نصل خاك فنا نامتناهی ،
طاغلرده ، دکزلرده خفا نامتناهی ،
هر کوشه‌ده اسرار خدا نامتناهی ،
ای لیل مکوکب ، نه مهابتلی جهانسك !

٤

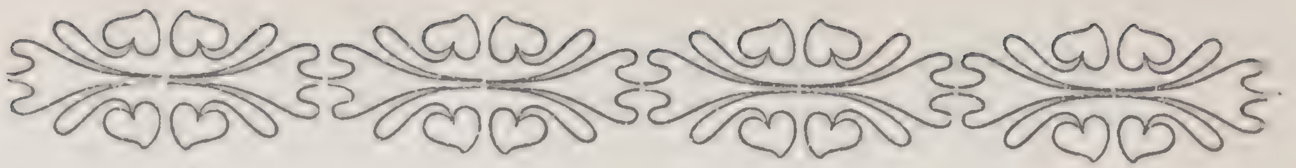
قارشمده مسلسل متوالی نیجه کهسار ،
هر پارچه‌سی بر نور سیاه ایلیور اظهار ،
پیرامن کهساری اوپر بر یم سیار
هر طالغه‌سی بر اختره آیینهٔ دیدار . . .
علویت وزینتله سن ای لیل ضیادار ،
بر صبح بهشتی‌یه بیله غبطه رسانسك !

٥

ای لیل مکوکب او سیه زلفه مماثل ،
ایتدك بنی بر وصلت جانبخشکه نائل ؛
ایواه سنك وصلکه‌ده وار نیجه حائل ؛
ییلدزلرك ارتق اولیور مغربه مائل ،
حسنك اوله‌جق شمدی امیدم کبی زائل ،
عمرم کبی حیفا که سریع‌الجریانسك !

٧ تموز سنه ١٣٠٨

رسم قطعه‌سی

بابام جهانده بنم باعث حیاتم ایسه ،
ایدن حیاتمی بی شبهه‌سز سکز احیا ؛
ولی‌نعمت وجدانم اولدیکز بالله ،
ملك نویده‌می ایتمکله کوکله اهدا ؛
کولر سعادت روحم ضیای وجهمده ،
باقان شورسممه دیر بختیار اولور ابدا .
نه‌رتبه منت وجدانمی بیان ایتسه‌م ،
ولی‌نعمتمه قلبی ـ و بلمم اصلا .
کونش ایده‌یدی اکر قلب اکرمی تصویر ،
اوصورت ایلر ایدی بلکه حسمی تقریر !

۲٦ مایس سنه ۱۳۱۰

قناريه‌جغم

۱

اوتیور شوق ایله قناریه‌جغم ؛
نه کوزلدر صداسی، رفتاری !
قونیورده اله قناریه‌جغم
آچیور قورقه قورقه منقاری ...
«جی» لك، جیك جیك، جیجیك جیجك جیك جیك.
نه‌دن اومسخره، نه ایسترسك ؟
بیلرم دردکی : بر آزیمجك .
ویرمم اما .. ناصل‌ده دلبرسك !
هایدی آل‌یه، یورولدم آرتق بن ؛
سکا بیقدم تونکلك ایتمکدن .

۲

قفسه کیردی، ذره‌جك کوزنی
کوکه طوغری چویردی‌ده باقیور،
بکا کوسترمیور کوزل یوزنی ...
غاغاسندن جیولتیلر آقیور ،
صانکه بندن شکایت ایلیه‌جك !
یوق .. جیجم .. کل دارلمه‌سن کوزلم ،
دها یملکده بیتمدی یی‌ه‌جك ؛
چیرپینوب طورمه، قون .... کل ایشته الم .

«جی»لك، جیك جیك! » امان نه طاتلی صدا،
نه باقیشلر، نه چیرپینش، نه ادا!

٣

برقیزك نوشکفته کوکلی کبی
که هنوز ذوق آلیر محبتدن.
بیلمه دن، صورمه دن، نه درسابی
خنده لر طوپلیوب طبیعتدن،
دوکر ازهاره بیك ترانهٔ تر؛
بو کوزل قوشجغزده صبح ومسا
صانکه هپ قوشلره تعشق ایدر،
شوق ایله متصل اولور کویا!
نغمه نغمه، نوا نوا مسرور،
جلوه جلوه، ادا ادا مغرور!

٤

هر سحر وقتی اویقودن بیدار
اوله رق جیو جیوه ایدر آغاز؛
طوری خندان نکاهی رونقدار...
دوراماز بردم ایتمه دن پرواز.
نغمه التفات ایدرسه م اکر
آصیلیر پنجه سیله تللرینه؛
او بکا نغمه لر هدیه ایدر
قویارم بوسه لرله بن اللرینه،
هرصباح ایلرز بو یولده صفا،
بنی شعرم قدر ایدر احیا!

٥

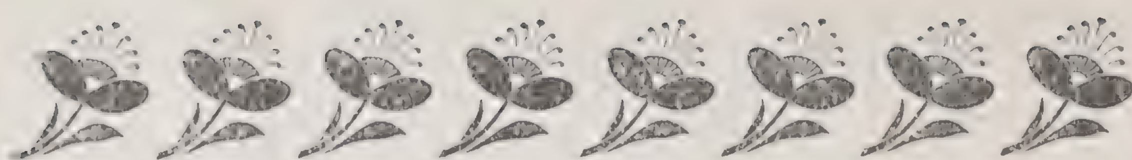
ینه بر صبحدم اویانمش ایدم ،
دویمایحه قناریه‌ملك سسنی
قاچدی‌ده اوچدی کیتدی صانمش ایدم ،
آچمادن نجره قارشی دنده‌سنی
یره دوشمش تونکدن آواره ،
قاباروب تویلری ، یوزی صولمش ،
نفس آلماز کیبدی بیچاره ،
او قدر جسمی بی مجال اولمش !
ـ سن نه اولدك کوزل قناریه‌جغم ؟ . .
کل مینیك یاورو ، کل قناریه‌جغم ! ـ

٦

« ج » « ی » « ك » ایواه نصل غریب سسی !
ینه اجبار نفس ایله ، بیتاب
المه قوندی ، ایکلیور نفسی .
شبنم چشمی ایلیور اشراب
ذرهٔ جسمی رحلت ایتدیکنی ،
دورمادی بر دقیقه دوشدی یره ،
عمرینك طویدم آه کیتدیکنی ،
« جیك ، جیك ، جیك » دیجه بر کره !
« صاری بر کلدك ای عدم چیچکی »
روحکی آلدی قوشلرك ملکی !

١٤ نیسان سنه ١٣٠٩

بر آلبومه یازلمشدر

جامع الفضل اولان کتابکزه
ناممك درجی پك بیوك جرأت :
سزه شایسته سوز بولنمه بیله ،
آنی برسز بولورسکز البت !
فقط انسان آلیجه امریکزی ،
ردوتأخیره قالیور قدرت ؛
موجب فخر قلب اولان امره
امتثال ایتدی فکر بی حکمت ،
شو سوزم ایشته یادکارمدر :
دوستلق تا ابد شعارمدر !

۱ نیسان ۱۳۱۱

به‌تووه‌ن [*]

۱

ملال قلبه منبسط ، صفای روحه غم‌نثار ،
سمای فکری خنده‌ور ، مزار قابی گریه‌زار
بحار وصلی منجمد ، زلال عشقی حارحار ،
قریحهٔ بلندینه اورور مآل کردکار ؛
سماسما بدیعه‌جو ، جهان جهان ترانه‌دار ،
محاسن طبیعتك محیطیدر بو بسته‌کار .

۲

تماسنه فیض انجلاسی روضهٔ طبیعتك ،
فیوض فکری اویله‌در بو ملهم بلاغتك :
بوتون محاسن گزینی کارگاه فطرتك ،
بوتون زواهر عیونی آسمان قدرتك
اوروب صمیم قلبنه بو قهرمان صنعتك ،
لسان موسیقی ایله جهانه ایلر انتشار .

۳

اولونجه مائل کدر بو فطرت سما حرم
طولار صماخ روحه بی نهایه اخروی نغم ،

[*] به‌تووه‌ن آلمانیانك موسیقی شناسانك اعاظمندندر ، ۱۷۷۰ سنه‌سنده بون شهرنده تولد ایدرك ۱۸۲۷ ده ویانه‌ده وفات ایتدی . اوتوز بش یاشلرینه طوغرو قولاغی آغیر - لاشمشدی .

دوشر روح فکرته ظلال لیلهٔ الم ،
کولر سکینت حیاته قانلی چهرهٔ عدم ؛
اولور اودم بکای روحی جبهه‌سنده مرتسم :
کبوتر خیالی چکر عمائق مزار !

٤

لسان روحه آشنا ، جهان عشقی کوش ایدر ،
طورور طورور غلو ملهمات ایله خروش ایدر ،
صدای دور کائناته نغمه‌سیله جوش ایدر !
دوشر ینه زمینه ، غازهٔ خیالی پوش ایدر ،
لب سحردن ابتسام نودمیدی نوش ایدر ،
قونار خزان قلبنه صفای شبنم بهار .

٥

کهی خیال یار ایله سمایه ایلر اعتلا ،
قوشار قوشار یدیده ، جانکشای شمهٔ وفا ؛
دوکر جناح انجذابی کهکشان انجلا ؛
فقط ایدنجه مهر عشقی ابر نازه اختفا ،
دوشر ضیای چشمنه ظلال شانهٔ هوا ،
قالیر لب محبتنده عکس لمعهٔ عذار !

٦

نزاکت الک کزیده برملاحت مقالیدر :
شمیم بکر نوحیا ندیمهٔ خیالیدر ،
اثیر بوسه اهتزاز روحنك مآلیدر ،

او اینجه اینجه نغمه‌لر شواهب ملالیدر ،
او کیزلی یزلی آهلر ظلال انفعالیدر ؛
ترانه‌سنده موج اورور نقاب ابتسام یار .

۷

صفا ، طرب ده ایتمه‌دن بویوکلکندن احتراز
ایدرلر الك حزین دمنده رقص شوقنی نیاز ؛
اولور همان کوزل کوزل، آچیق صاچیق ترانه‌ساز :
لطیفه‌کو ، بهانه‌جو ، نظر پذیر ، امل نواز ،
غنوده دیدهٔ حیا ، کشاده شاهبال ناز ،
دونر دونر ، اوچوب اوچوب صاچار لوامع مسار !

۸

ایدنجه صرصر خیالی زور وجد ایله غلو ،
ایدر شواهق ذکایی ملهماتی جستجو ؛
اوچار مشارق سماده بیك خیال تیره رو ،
یاغار فیافیٔ حیاته رعد نغمه سوبسو ؛
اورور صماخ عالمه مهیب بانك های وهو ،
چیقار بروج آسمانه تند باد موسقار !..

بو دهاء ایشته بو بهر فیضان الهام ،
هیکل قدرینی برعالمه دیکمش استاد ،

ینه آهنك سماوی ایله مشحون غرام ،
یازدی بر شانلی اثر ، بر متوالی فریاد !
بونی دیکلتمك ایچون سحنهٔ صنعتده او کون
قورقه‌رق کلدی فقط ؛ چهره‌سی هم رنك مزار ،
نه‌سی وار ؟ اللری تیترك ، کوزی سونمش ... ناچار
باشلادی ؛ چالغی‌یه برقاچ نه اشارت وبردی ...
کیتمیور ، آ کلامیورلر ... بو بویوك صنعتکار
بیلمیور یاپدیغنی ؛ قدرتی عاجز ! نه‌ایچون ؟
جسم معلولنه کلمشدی اودم روحی آغر ...
نظر کاهنده افول ایتدی حیات ابدی !
دکنکی آتدی الندن کیدیور ... مستغرق ،
کیدیور رونق ماضیسنه قان اغلایه‌رق ؛
چونکه : صاغر !

٢٢ شباط ١٣١٥

تقييد كلفتپرورانه

اولدقجه سنك شانهٔ زلفكله مقيد ،
پيرامن نازكدن آييرماز بنى بريد ،

دوشدكجه سنك پايكه اى حسن سماوى ،
لرزنده حياتم اولور عشقكله مشيد .

لايق كورورم كندمى ايتسهك بيله آزار
شايان بولامام كوكلى سوسهك بيله شايد

« سودم » ديسهك اما يا كيلوبده بكا بركون
ازسوى سما غلغلهٔ روح در آيد!

تأبيد ايدييورسك بنى حسنكله سن اما
آه اولسهايدى روح وصالكله مؤيد !

٩ نيسان ١٣١٦

کل اون پاره !

کل اون پاره ، کل اون پاره ! . .
قولنده بر کوزل سپت ،
ایچنده کل بش اون صیره ،
تمیز ، سویملی برچوجق
دییور : مالم دکل صولوق ،
کلك آلك چابق چابق !
کل اون پاره ، کل اون پاره !.

§

کل اون پاره ... او حسن‌تر ،
او خنده پارهٔ شفق ،
او دل شمیم روحپر ،
او رنك چهرهٔ حیا ،
تزهر ایلمش ضیا ،
تبسم ایلمش سها . . .
او اون پاره ، نه معتبر !.

§

مآلی قوندی کوکلمه
شو لوحهٔ لطافتك ،
حیات صوندی کوکله :
چوجق کوزل ، ادا کوزل ،

چیچك کوزل ، هوا کوزل ،
زمین کوزل ، سما کوزل ...
بوپك طوقوندی کوکلمه !

§

طبیعتك سخاسنه
هزار کره آفرین ،
کوزللکی صاچار طورور
زمان زمان ، نوین نوین ؛
شکوفه ، موجه ، کل ، هزار ،
بولوط ، شفق ، قمر ، بهار
ظهور ایدر هزار هزار ،
سما سما ، زمین زمین !

§

خانملرم کل اونپاره !
سپت بوشالدی‌ده ینه
دیوب طوروردی مسخره :
کل اون پاره ! آلك هله ،
دیکر سکزده منديله ،
کمر یاپارسکز بله ؛
کل اون پاره ، کل اون پاره !

١٥ مایس سنه ١٣٠٩

الواح طبیعتدن

۱۹

یاغمور

یاغمور یاغاجق ، کوك ینه مستغرق ظلمت .
یوق برتپه‌جکدن کورینور چهرهٔ مائی ،
یوق بر بولوط آلتندن اوچار نورسمائی ،
آفاقه نزول ایلیور اشباح کدورت ،
آتمش کبی دنیایه سما پنجهٔ ثقلت ،
صاچمش کبی دوزخ یره بر سیل حرارت .

§

یاغمور یاغیور ، تتره‌یه‌رك خائف ونازان
دوشمکده تراویده قطیراتی زمینه :
بر شیر دمادم کتیرر سمع حزینه
آهسته اصوایله کسیك شیوهٔ الحان . . .
بانلار سنی تقلید ایله برغملی انینه :
آکلار کیدر حسکی ای نغمهٔ باران ،
قلبمده کومولمش قالان آوازهٔ هجران !

§

یاغمور یاغیور : شمدی بر آهنك طرنژا
سودالی خیالاتمی اوقدر مهیج ؛

کویاکه اولور زلف سیه‌پوشان متموج ،
هر تار لطیفی اوقدر حائز معنا ،
بو کاکوللرینه طوپلانیور نور ایله کویا
عصمت قوجاغندن اوچوشان شمهٔ سودا .

§

یاغمور یاغیور : شمدی بوارق متوالی ،
طراقهٔ صد چاك ایله پرزور صواعق ،
ایکلر کبیدن خشم ایله مغرور شواهق
تیتره‌ده‌در ظن اولنور باد جبالی ،
تکبیر آلیر اشجار اوله‌رق ساجد خالق ،
بیك فسحهٔ صحراء پر آواز ایله مالی ،
محشرلر آچار کوکلره آفاق حوالی !

§

یاغمور یاغیور : سطح سحر چهرهٔ دریا
انجم کبی بیك قطرهٔ پرنور ایله منقوش ،
پرموجه‌جکی ایتمه‌ده برحزمه دراغوش ،
برندأت [*] آلیر قوینه بر روضه‌یی کویا ،
برکوهه قونار قوش کبی برنور دردپوش ،
خندان تعبدر نکه تازهٔ اشیا
کریان صفا چهرهٔ پرشبنم دنیا .

[*] «ندأت» نونك فتحی و ضمی و دالك سکونیله علائم سماویه غلطی الکم ساغمه تعبیر اولنور دائرهٔ هوائیه‌یه دینور . قاموس جلد ۱ صحیفه ۵۷

اوت لطیف ایدی عالم ، لطیف وروحنواز .
فقط محاسن دنیا ایچنده عمری سونن
بر اختیار قادین ایکلر طورووردی آواره .
نصیب عمری اولان کلبه‌جکده بیچاره ،
غریب تك باشنه ـ حقه رحلت ایلر ایکن ـ
ایدردی ذکر نکاهیله بیمجال ، ابکم
ایدردی رحمت حقدن لسان جانله نیاز
صدای قدسیٔ قرأتله قطرهٔ زمزم ...

§

یاغمور یاغیور : شدت تأثیر هوادن
سیلابه ایله پارچه‌لانان پنجره‌سندن
نوش ایتدی او بیچاره قادین رحلت ایدرکن ،
زمزم یرینه رحمت جوشان خدادن !

۶ کانون اول ۱۳۱۲

نغمهٔ بهار

کلشن بهار حسنکه کلدم ملول وزار ،
کیت سویله یاره حالمی ای نفحهٔ بهار !
کیت سویله یاره چکدیکم آلام فرقتی
باللّه یاقدی روحمی اندوه انتظار !

لرزنده دل ، شکسته نظر ، منطفی امل ،
بی تاب و بی حیات اولورم رهروغبار
ازهاردن طویار کبی یم شمهٔ وفا ،
انهاردن کلیر کبیدر نغمهٔ مسار .

اشجاردن آرار طورورم ظل حسنی
انواردن امیدایدرم لمعهٔ عذار .
کوکلمده کریه کریه خروشان بلای عشق ،
قارشیمده جلوه جلوه کزان خیال یار ۰۰۰۰

کیت سویله یاره حالمی ای نفحهٔ بهار .
دوشدم تراب وصلنه دل خسته ، جان نزار !

۱۶ مارت ۱۳۱۳

عسکر شرقیسی

۱

« باق شولوند عسکره عثمانلیدر ،
سونکوسی پارلاق قلیجی قانلیدر ؛ » [*]
سینه‌سی لوح شفق الوانلیدر ،
جبهه‌سی خورشید قدر آنلیدر ؛
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ؛
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

۲

چهرهٔ خندانه ایتسه‌ك نظر ،
نور نیدن کورونور براثر ؛
موته اولان شوقنی کیم کورسه‌کر
ملته عمر ابدی حکم ایدر !
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ،
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

۳

معدلت ، انصاف ، شجاعت ، سخا
قهر عدو ، عفو ضعیف القوا ،

[*] بو بیت بابامکدر

حب نبی ، خوف جناب خدا
فطرت مجبوله‌سیدر دائما !
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ؛
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

٤

صیحهٔ شیرانه‌سی اسم جلال ،
ولوله‌سی لرزه رسان جبال ؛
فیض شهادتله رفیع الکمال ،
کوکدن اینر وجهنه نور جمال . . .
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ،
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

٥

براولو دریا کبیدر جوش ایدر ،
نعره‌سی آرسلانلری بیهوش ایدر ،
شهد مماتی کوله‌رك نوش ایدر ،
مست بقا . . . موتی فراموش ایدر ،
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ؛
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

٦

خاك وطن بقعهٔ جنت بهار ،
مهبط نور نظر کردکار ،

هر قاریشنده طوریور بر مزار ،
حفظنه عسکر ابدی القرار .
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ؛
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

٧

چشمنه جنت کورینور جا بجا ،
قلبنه انواریی سرپر خدا ،
اثرینه اجدادك ایدوب اقتفا
جان آتار الله یولنه دائما !
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر :
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

٨

جان ویره‌رك شانی بولور ازدیاد ،
غیرتنه حقده ایدر اعتماد ؛
سیفنه اسلام ایدییور استناد ،
کعبه طورور نامی اولندقجه یاد !
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ؛
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

٩

صاف یوره‌کلی اولو وجدانلی ار ،
جوهری پاکیزه شهید قانلی ار ؛

تام مسلمان ، بتون ایمانلی ار ؛
مرد دلاور یامان عثمانلی ار !

کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ؛
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

١٠

چکسه عدو پیشنه کوه سدید ،
صاچسه جهنم کبی نار شدید ،
قلبنی بر آن ایده‌مز نا امید ،
چونکه یاغازیدر او ار یا شهید !

کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ؛
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

٢٨ نیسان ١٣١٣

یادکار محبت

۱

نویده ! آه نویده‌م . . لطیف جانانم !
سنکله خنده‌ور اولدی حیات کریانم ،
سنکله طوپلانیور فکرت پریشانم ؛
سنکله حاصل اولور انشراح وجدانم ؛
سنك مآلکه مستغرق اولدی عرفانم . . . .
بنم بو حال ایله سن منبع حیاتمسك ،
نویده شمدی بنم عین کائناتمسك .

۲

شو ادعامه بن اللهی ایلرم اشهاد :
بلای عشق ایله بر یاره اولمادم منقاد .
کوکلده سومکه وارکن بو رتبه استعداد
عجب نیچون اولامازدی غرام ایله برباد ؟
بو حالی آکلاماز ایلردی جان ودل فریاد ؛
من‌الازل سنی سومش مکر بنم روحم ،
الی‌الابد سنی انجق سور بنم روحم !

۳

نویده بن سنی بالله جان قدر سورم ،
سنك جمالکی ورد جنان قدر سورم .

سنك خيالكی مهر نهان قدر سورم ،
سنك مألكی حوری آن قدر سورم !
سنك كمالكی بر آسمان قدر سورم ؛
نویده سن بكا احسانیسك اومولانك ؛
لطیف اولور بزه احسانی حق تعالانك !

٤

اودم كه فیض بهشتی یی باد صبح بهار
حریم شوقنه ایلر ملكلرك ایثار :
اولوب ده حوری آن خواب نازدن بیدار
سروش عشقه ایدركن جمالنی اظهار ،
كلیر اوچهره یه براحمرار عصمتدار ...
بولوح شعرمه باقدقجه منجذب اولورم ،
سنك جمالكی قارشیمده ناكهان بولورم .

٥

اودم كه پنبه بولوطلرله آسمان سحر
تستر ایلر ، اولور كلستان زینتور ؛
كونش جمالنی عرض ایلمزسه ده یریر
نكاه شاعر ایچون بركونش ظهور ایلر ...
بولوحه فكرمه اولدقجه انجلا كستر ،
دیرم كه نور شفق خندهٔ جمالكدر ؛
او كیزلی كیزلی كونشلر سنك خیالكدر !

٦

اودم كه انجم تابان سپهر مینادن ،
ضیا نثار اولور انظاره عرش مولادن ؛

ایمر اونور ایله هر نجم عالم آرادن
اوچار محاسن معنا جهان بالادن ؛
بوفیض خالقی سرمست اولوب تماشادن ؛
کمال وجد ایله آفاقه دقت ایلر ایکن . . .
جهان کوزمده عبارت قالیر نویده مدن !

٧

اودم که فکرمه بربشقه آسمان کورینور :
خدایه سجده ایدرکن جهان جان کورینور ،
ضیای حقده اوچارکن کر وبیان کورینور ،
فضای نامتناهیده کی جنان کورینور ،
فیوض نور الهی جهان جهان کورینور . . .
سنك کمالکی یاد ایلرمده بن اوزمان ،
کمال حقه اولورسك کزیده بر برهان !

٨

بنم شو سوزلرمی صانمه شاعریتدر ،
بو شعرمك هله مدلولی هپ حقیقتدر ؛
کلاممك ـ که بتون منشأی محبتدر ـ
یورکدن اولدیغنه کندی عین حجتدر .
بنم ایچون سنی سومك قدر سعادتدر
اوصاف قابکه شعرمله عرض مافی البال ؛
بوشعری ایلیه‌مم بن الی الابد ا کمال !

٩

بیلیرمیسك که بودنیاده بردم خرم
کچیرمدم ، اوله‌رق دائما زبون الم .

کوزمدن اولمادی زائل برنجی قطرهٔ غم ؛
جهانه کلدیکمه آغلایورایدم هردم !
صباحه ایرمیه جکدی بو لیلهٔ ماتم ....
جمالك افق امیدمده ایله‌یجه ظهور ،
کوروندی چشممه بیکلرله صبح نورانور !

۱۰

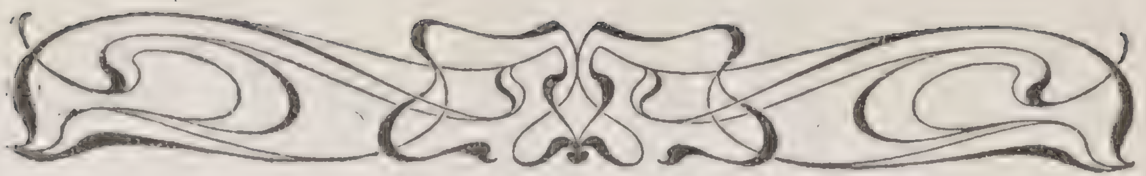
نه‌در او غملی نکاهنده‌کی خفی تأثیر
که روح شاعری برلحه‌ده ایدر تسخیر؟
نه‌در او آنلی جمالکده‌کی لطیف اثیر
که قلب عاشقه روح صفا ایدر تقطیر ،
که فکره خالق سودایی ایلیور تصویر ؟ ...
نویده برملك الحسن آسمانیسك ،
بنم حیاتم ایچون سن اِ آله ثانیسك !

۱۱

کل ای رفیقهٔ عمرم ، فریدهٔ دارم !
کل ای خلاصهٔ روحم ، ملك صفت یارم !
کل ای نتیجهٔ آمالم ، آنلی دیدارم !
کل ای ندیمهٔ وجدان وحس افکارم !
کل ای بدیعهٔ سودا فروز اشعارم !
شو آشیان لطافتده همنشین اولالم ؛
بنم محبتمه سن اینان ... امین اولالم !

۲۵ کانون ثانی ۳۱۰

الواح طبیعتدن

۲۰

قان داملەجغی

الندە بر کوچوجك کوملك ، اینجە برایکنە ،
یانندە یاوروجغی مندر اوستنە یاتمش ؛
کوزل قادین صاچنی دوش نازینە آتمش ،
سویملی یاوروجق آلمش اوصاچلری الینە .

کوزل قادین چکەرك نازلی نازلی ایپلکنی ،
چیچکلی نقشنی ایشلر ایپکلی تولبندە ؛
سویملی یاورونك اولدقجە وجهی تابندە ،
سەووب سەووبدە باقارکن اوبر کوزلکنی !

بووارلانیر کبی اولدی چوجوق... آمان دوشەجك
زواللی والدە بردن آتلدی ، فیرلاتدی
الندن اوچدی هوایە اونازنین کوملك ؛

اواینجە ایکنە بنان ضعیفنە باتدی ،
کوروندی قطرۀ خونی... کوزل کوزل کولەرك
باقاردە آننەسنە اکلەنیردی یاورو ملك !

۲۷ اغستوس ۱۳۱۲

ساعت

طیق طیق طیق . . . ساعتم اوریيور ،
هراوردقیجه یوره‌کم طوریيور :

یاقیرداییرسه کیم آلیر یرینه ؟
بیك ایکنه باتوب کوزل اللرینه

آننه‌م بونی اوچ ییلده قازاندی
بونی آلمازسه اولیرم صاندی !

اوقدر هوسم واردی . . . طیق طیق !
اوح ! آننه‌می هیچ اوزمم ارتق :

دیکیشمی دیکرم . بچیممی بچرم ،
رسممی یاپارم ، علاجمی ایچرم .

کوی قیزلرینه مژده‌لر اولسون
التون ساعتم وار بنم آلتون !

هاه هاه هاه ! . . قیصقانه‌جقلر
بونی برایکره‌تی مال صانه‌جقلر .

قیصقانسینلر آننه‌م آلدی .
آلاجق برده بیله‌زیك قالدی . . .

یوق ایستیه‌مم آیناجغمدن :
اوقدر عارسز کویلومی‌یم بن ؟

ساعتم یتیشیر، پارلاق ساعتم ؛
مینی مینی سوسلو شاقراق ساعتم !

طیق طیق طیق طیق . . نه کوزل‌ده صدا
هراوروشنده بربشقه ادا !

کل قوینمه کل، یاوروجغم سن ،
چوق آیرلدم ارتق سندن ،

سنسز یوره‌کم اوره‌ماز بویله ،
کل کل‌ده اوکا سوزلر سویله .

دوستم ، ملکم ، کوزلم سنسک ،
دنیاده بنم املم سنسک ؛

ـ ازیجق ایشدن نفس آلدقجه ،
کوندوزلری ایشسز قالدقجه ـ

قپاغکی آچارم باقارم یوزمه ،
جامکی سیلرم سوره‌رم کوزمه .

کیجه‌لری اصلا آیریلامام بن
بلبل کبی شاقراق ساعتمدن ؛

هر اویاندقجه صاپنی قورارم
قولاغمه طوتارم، دردینی صورارم .

یاصدیغمك آلتندن اوترده
اویانیر بندن اوكجه سحرده .

یوق بشقه بنم كوكلم ایچون یار ،
بر آننه‌جكم ، برساعتم وار . . .

*
* *

زواللی قیز، كوله‌رك بویله‌جه بش التی سنه
بتون اوساعته وقف ایلدی سعادتنی

فقط اجل ایریشنجه فقیر آننه‌سنه،
جنازه دفنی ایچون كیتدی صاتدی ساعتنی !

۲۳ تشرین اول ۱۳۱۲

الواح طبیعتدن

۲۱

چهرهٔ قمر

بیاض چیچك دمتندن ظریف وخنده اثر ،
هنوز بیاض ایدی آغوش آسمانده قمر ،
کونش هنوز باتیووردی، سواحل اسمر
سونوك ضیالره مرآت ژنك بسته ایدی .
اوچار کبیدی زمیندن سمایه نغمهٔ تر ،
سمادن ارضه دوشن برانین خسته ایدی .

۲

نصلده صاف ومجلا شو آسمان برین ،
کبود وجهنی نور غروب ایدر زرین ،
اونور آفله برکولکه اولمیور حائل :
حزین فقط متبسم ، سونوك فقط رنکین . . .
کونش بتون بتون اولمشدی مغربه مائل !

۳

قمر صارارمغه یوز طوتدی برلطیف ضیا :
ـ نکاه اول سودا ضیای نوپیدا ـ
تقطر ایلیه‌رك کولدی چهرهٔ دنیا . . .
پارل پارل کزییور بحری عکس وجه قمر ،

قمر اوجلوه کنان حور یار ادای سما
بنم جنانمی مرآت آسمان ایلر!

٤

کمال حسنکه حیرانم ای مه مغرور ،
قالیر حضور جمالکده زهره‌لر بی نور !
بوشب شوروحمی جذب ایله‌ین بحار وجبال
سنك ضیای لطیفکله نغمه پاش سرور ،
سنك یوز کدن اینر قلبمه امید وصال.

٥

ضیا ضیا . . . بتون اشیا ، بتون جهان نوّار :
دکز اوچوب اولیور موجه موجه پرتوبار.
جهان جهان کولیور آسمانده نور مسار ،
قمر سمایه آصلمش بوعالمه باقیور ؛
کوزللکندن امین قیز قدر کزیده وقار ،
یوزندن اویله پریانه برغرور آقیور !

٦

ظهور فجره قدر هور تاب ایدی مهتاب
کولردی چهرهٔ صافنده التماع شباب ،
فقط صباحه یاقین بربولوط ظهور ایتدی .
کوچوك ، غریب ایدی اما ، غریق رنك تراب ...
قمر اونك قوجاغنده افول ایدوب کیتدی .

۱۰ ایلول ۱۳۱۲

کوچك شیلر

۸

ببك

یاوروولر یاوروسی ببك ! سنی بن
کوچوجك برچوجق قدر سورم .
نجه ذیروح اولان مألکدن
قلب معصومی حس ایدر قلبم :

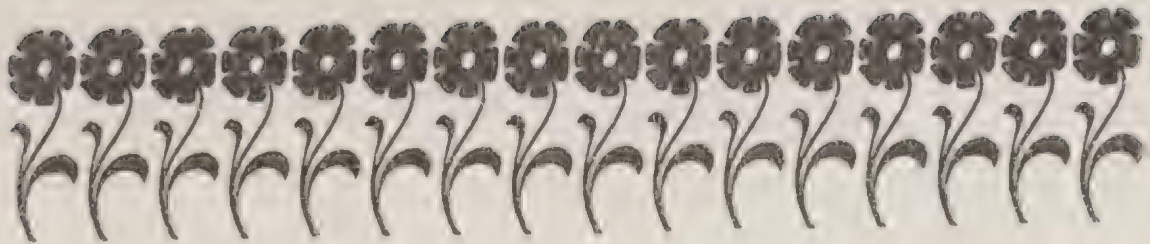
تیترر اوستکده برنگاه صبی
غازهٔ طلعتك اودر گویا ؛
بایرو گوزلرکده برمعنا
چوجغك نشوهٔ حیاتی کبی .

هرزمان تازه ، هرزمان خندان
چیرپینیرسك لطیف ، پرخلجان
بوبویوب سینه سنده اطفالك ؛

بعضاً اما ــ یامان خیال کدر ! ــ
سن قالیرسك ، چوجوق جنانه کیدر ...
اوزمان پك حزین اولور حالك !

۲۲ نیسان ۱۳۱۷

تابوت

« تابوت . . . او رهنمای مقبر »
« تابوت . . . او هیکل مکدر »
« تابوت . . . او خطیب صم وابکم »
« تابوت . . . او برودت مجسم »
« تابوت . . . او سکوت پای درسر »
« تابوت . . . او مصیبت مکرر »
« تابوت . . . او وحشت معند »
« تابوت . . . او مقبر سفر بر »
« تابوت . . . او انقلاب خاموش »
« سرحد روان عقل مدهوش »
« تابوت ، او خرابه‌زار امید »
« تابوت ، او اغبرار جاوید »
« تابوت ، اوظل حشر بردوش »
« تابوت ، اوموت جوش برجوش »
« صارمشدی اوروحه چازبالن »
« بن آچمش ایدم مماته آغوش »

کمال وجد وغلو خیاله مستغرق
بوشعر صاعقه آهنکی ایله‌یوب تکرار ؛

مآل شدتی قلبمده جایگیر اولەرق
گیدر طورووردم اوکون جان ربودۀ افکار ...

سوقاقده برجولانگاه پرمسرتده ،
نصل کلیردی لسانه بوشعر آتشبار ؟

نەدندی ؟ آکلامادم بن ؛ فقط او ساعتده
کوروندی پیش خیالمده بر بیوك تابوت :

بلند مرتبه ، پرزینت وقار بقا ،
سر مهیبی شواهق کبی رهین سما ،

سحابپارەکه فوقنده بحر جوشانك ،
تمایل ایتسەده کاهی همان قرین علا ،

اوموزلرنده اوچوب زمرۀ سروشانك ،
جهان جهان ایدییور قطع منزل لاهوت !...

اوکنده نور خدا مشعل هدایتدر ،
ردای دوشی سماپارۀ لطافتدر

که لمعه لمعه کواکب نقوش میناسی ؛
جوانبندن اوچان هپ طیور جنتدر

که روح عشق ایله شوییده بال زیباسی ؛
پینده ذکر ایله کروبیان یك آواز

ایدر نشاید قدسیۀ بقا انشاد ؛
اورور شواهق هستی‌یه بردرین فریاد

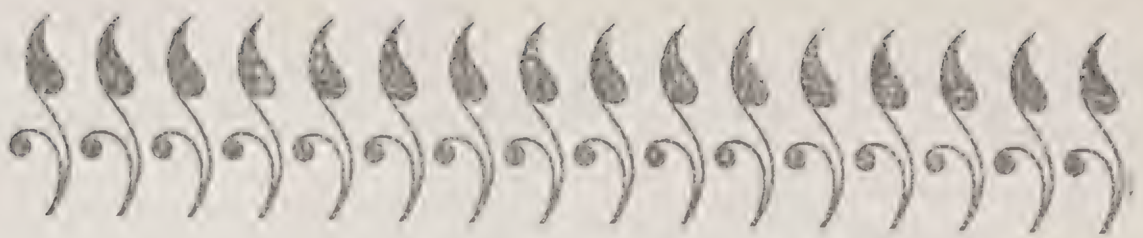
اولونجه نغمۀ تکبیر حق طنین انداز !..

بو برجهان معالی سمایه یوکسلیور ،
بو برحیات مؤبد خدایه یوکسلیور ؛
بو بر . . . . .

غریب تصادف یامان سقوط خیال !
حیات شاعری مجروح ایدر حقیقت حال :
کورولدی بر کوشه‌دن برجنازه ، برتابوت ؛
فقط غریق سفالت ، ملول ، بی زینت
که درت کشیله ایدرکن مزارینه رحلت
وجوده بارکران برعدم خمیره‌سیدر .
نه‌در او تختهٔ آلودهٔ غبار سیاه
که ایکره‌نیر اوکا انسان ایدرسه مدنکاه ؟
بتون بوداقلری برقانلی کوز کبی باقیور ،
اوروبجك آغلری اوستنده اولمه‌ده ظاهر ؛
یاریقلرندن اولوم رنکی ، کولکه‌سی آقیور !
خیال وحسمی ایتدی بومنظره مبهوت ؛
هله بتون بتون آزرده خاطر ایتدی بنی
یکانه زینت وداراتی : بریشیل یمنی !

١٠ کانون اول ١٣١٤

كوزلميدر

كوزلميدر؟ دكل، فقط نه شاعرانه حالى وار :
يوزنده برملالى وار ، كوزنده برمألى وار ،
يوزنده برملالى واركه روح شاعريتك
انيس انجذابيدر ؛
كوزنده برمألى واركه زهرهٔ ملاحتك
ضياى اغترابيدر .

كوزل دكليدر؟ نيچون، بولوح ذى‌حيات حق
بوشوخ كريهٔ سحر، بوغملى خندهٔ شفق
بنم خيال وجدمك دليل اشتياقيدر ،
غريق انجلا ايكن ؛
بنم ملول روحمك رفيقهٔ فراقيدر
شكست اعتلا ايكن !

كوزلميدر؟ دكل، فقط لطيف انفعالى وار،
حزين ابتسامى وار ، كوكالده حسبحالى وار :
حزين ابتسامى وار ، شكوفهٔ خزان كبى
پريده لمعهٔ حيات ؛
كوكالده حسبحالى وار ، انين عاشقان كبى
ملول حسن كائنات !

کوزلیدر ، نه‌درکه هپ کوزمده برخیالی وار ،
جهان حزن ونشوه‌ده جمالی وار ، جمالی وار !
کوزل ، کوزل ؛ فقط یازیق که حسنی مائل کمال ؛
حیاتمك زوالی وار
کوزل دکلسه‌ده بنم ! ... نه‌در بوشعر بی‌مآل ؟
« نه اولمق احتمالی وار ؟ »

کوزل دکلیدر ؟ نصل ، غرام وناز عصمتی
شفق بولوطلرنده‌کی ملککارك خیانتی !
شمیم حسنی روحمك من‌الازل اثیریدر
فضای عشق یاردن ؛
ضیای روحی قبرمك الی‌الابد منیریدر
سمای کردکاردن !

٢ کانون اول ١٣١٤

خیالمه

۱

ای خیال رفیق آلامم ،
مطلع فیض فیض الهامم ،
کچمسون هیچ سنسز ایامم ؛
محو اولوردی جهانده آرامم ،
اولمسهك مونس حیاتم سن ؛
یار جانم الی الابد سکا بن .

۲

بنی ترك ایلینجه هپ احباب ،
کوکلمه غم ویرنجه بادهٔ ناب ،
روحمی آغلاتنجه رنك سحاب ،
جسممه چوق کورنجه قبری تراب ،
بن خیالمله اعتلا ایدرم ،
بشقه دنیاده اختفا ایدرم !

۳

کل بنم خنده ور خیالم کل ،
سنی ایچتمسون ملالم کل ،
ایشته محو اولدی انفعالم کل ،
قالمادی طورمغه مجالم کل ،

کل سنکله شو کلشنه کیده‌لم ،
هپ چیچکلرله حسبحال ایده‌لم .

۴

باشلایوبده دم حیات بهار ،
اوچوشنجه تبسم ازهار ،
جوش ایدنجه شفق شفق انوار ،
روحلر نشر ایدر ایکن کلزار ،
بن خیالمله بر ضیا اولورم ،
اوچارم حسن خالقی بولورم .

۵

ای خیال لطیفم ایله ظهور ،
هپ آچلسون سماده خندهٔ حور ،
هپ صاچلسون زمینه روح سرور ،
کوره‌یم بیلك جمال نور انور !
کوره‌یم بیلك ضیای سبحانی ،
کزه‌یم روضه روضه اکوانی .

۶

بر سحر وقتی یار روزنده
ایلینجه طلوعه بر خنده ،
کوسترنجه اوشوخ نازنده
ینه خورشیده وجه تابنده
بن خیالمله یاری سیر ایدرم ،
نشوهٔ کردکاری سیر ایدرم ،

۷

ای خیال رفیقم اول پیدا ،
نیم سودای حسنی سویله بکا ؛
چشم مخمور عشقه ویر معنا ،
الك خفی حس قلبی ایت ایما ؛
طور معصوم یاری آکلایایم ،
او خفیف اغبراری آکلایایم .

۸

صبح اولنجه لطیف بر شبنم
بر کلك کوکلنه دوشر ، اول دم
او کلك سرینه اولور محرم ؛
بن خیالمله اتفاق ایتسه‌م
روح اولورکن او شبنمی قاپارم ،
کیزلی حسیله داستان یاپارم .

۹

ای خیال منورم ، شو جهان
بکا اولمقده‌در سنکله عیان ؛
اولماسه‌ك سن شو عالم امکان
بکا امر محل ایدردی بیان .
سن بنم منبع حیاتمسك ،
سن بنم عین کائناتمسك .

۱۰

سن بکا عالم تجلاسك ،
قلب وروحم قدر مصفاسك ؛

اویله آیینهٔ معلاسك
که بتون جلوه‌کاه دنیاسك !
بتون انوار حسنی حاویسك ،
اویله بر طائر سماویسك .

۱۱

ای خیال جلی عرفانم
ینه جوش ایتدی حس وجدانم ،
ینه عالم قدر پریشانم !
بنم اللهی ایستیور جانم ؛
کل سنکله فضایه یوکسله‌لم ،
عرش مولا نمایه یوکسله‌لم .

۱۲

عقلی بی‌تاب ایدوب ده مادیات
قرارنجه مناهج اثبات ،
جسمی لرزان ایدنجه بار حیات ،
محو اولورکن امید صبر ونجات ،
بن خیالمله بر سما کورورم ،
باقارم نور کبریا کورورم .

۱۳

ای خیال انیس عمرم آه
نه ایچون بندن ایتدك استکراه ؟
بکا یار شفیق ایکن هرکاه
نه ایچون اولمادك بوشب همراه ؟

سنی هر بولده ایلدم دعوت ،
ینه سن کلمدك . . . . نه‌در حکمت؟

١٤

باق اونوتدم سنك اوحالتکی
که ایدر غم کنزین طبیعتکی :
یاد ایله حسنکی ، لطافتکی
دها یاد ایتمه‌مدی محنتکی .
بوکیجه سن‌ده کریه پرورسك ،
سن‌ده کوکلم قدر مکدرسك !

١٥

ای خیال حزینم اول ظاهر ،
سنسز اولمام بکایه بن قادر ؛
آه نره‌ده او تربت شاعر
که اولوردق سنکله بز زائر ؟
کل برابر اومقبره کیده‌لم ،
آغلایوب آغلایوب سکوت ایده‌لم !

١٩ مایس ١٣٠٩

شکوفه چین

الی قولی طولمش مینی مینی ملکك ،
پك نازکنی سچمش چیچکك ،
کوکانی جذب ایتدکجه قوپارمش ،
کندینه بکنزتدکجه قوپارمش . . .

سرپیلسه‌ده اطرافنه کاهی ،
دمتنه‌د وشکون نورنکاهی ؛
دمتنی سوییور کوچك یوره‌کی ،
هر غنجه‌سی بر کوزینك ببکی !

دمتنی اوپه‌جك کبیدر اما ،
بوس ایتمکه‌ده قییه‌ماز کویا !
پاینده‌کی نازنده چیچکلر ،
هپ قوینه جان آتمه‌یی ایستر !

نازك نازك رفتار ایدییور ،
دمتنی انجتمیه‌رك کیدییور .
دنیاده چوجوقلرله چیچکلر
بربرلرینه چوق بکنزدلر :

چیچکك حسنی، چوجوغك کولوشی :
چوجوغك حزنی، چیچکك اولوشی !

چوجوغك رنكى، چيچكك يوزيدر،
چيچكك قوقوسى چوجوغك سوزيدر !

نه‌ ميك نه كوزل ياوروجغز بو ،
كنديده بر كلدستهٔ خوشبو !
كاسه‌ده يانمه سوسه‌م يوزينى ،
اوپسه‌م اوپسه‌م يوزينى كوزينى .

صاچسه‌م يوزمه صاچينك تلنى ،
آلسه‌م، اوپسه‌م دمتنى ، النى ...
كله‌مز ، سوديكى بريره كيده‌جك .
دمتنى اورايه اهدا ايده‌جك ؛

كيملره قسمت اولاجق بيلسه‌م ،
بودمت كيملرى ايده‌جك خرم !
صانيرم كوچوجك بيكنك اولاجق ،
يوق يوق اولاماز بيكك ؛ مطلق
همشيره‌سنه كتوروب ويره‌جك ...
يا كنديسنك قوينه كيره‌جك ...

دكل دكل بوچيچك يوزلى ياوروجق .. بوملك
غريب جسمنه آغوش آچان يره كيديور ؛
شكوفهٔ ترينى خاك پاكنه دوكه‌جك ...
يالين آياق ، باش آچيق قبر مادره كيديور !

٨ حزيران سنه ١٣١٣

نویده‌مه یادکار محبت

« بر آلبومده ، کوچوکلکمدن بری آلنمش رسملرمك قارشیسنه یازلمشدر »

۱

شو کوچك رسممی سیر ایتدکجه
کورورم عمر جهان قیمتمی :
دوزخمده بکا اخطار ایدیور
لیل ماضی‌یه دوشن جنتمی .
باق نصل اللری طونبول طونبول ؛
واقعا کندی بر آز شیشماندر ،
اومینیك چهره‌سی اما که ینه
اویله‌که ، قوقلامه‌یه شایاندر .
شو کوچوکلکده بیوکلك واردر :
بر مهابتله اوطورمش باقیور ؛
پك بکنمش صانیرم کندیسنی ،
کبر معصومی یوزندن آقیور !
باشقه بر رسمم اکر اولماسه بن ،
چوق سوردم بونی هر رسممدن

۲

بونده‌ده باشقه لطافت کوردورم :
آزیجق چهره‌سنی اکشیتمش ،

چونکه برلحظه اوجانی رسام !
بکی تك طورمیه محکوم ایتمش .
جن کبی کوزلری فیر فیر دونیور ،
فکری‌ده کندی کبی هیچ طوره‌ماز ؛
یکنظرده بیلنیر احوالی :
یارامازدر یارامازدر یاراماز !
کرچه دستنده کتابی واردر ،
لکن ایلرمی کتابه رغبت ؟
اونی کوچ حال ایله بردم طوتیور ،
اولسه یالکز براقیردی البت . . .
بوفطوغراف‌ده کوزلدر اما ،
باشقه بررسمه اولماز همتا .

٣

شو کوچوك بك‌ده کوزلدر صانیرم :
طورینه خیلی متانت ویرمش ؛
صانکه جدیتنی کوستره‌جك ،
چشم خنداننه دقت ویرمش ،
بویوك آدم صانیور کندیسنی ،
سننك حکمنی اجرا ایدییور ،
هله سوسلنمکی رعنا بیله‌رك
شیقلغك شاننی اعلا ایدییور !
ینه دستنده کتابی واردر ،
لکن ایلر اوکا حرمت ارتق ؛

کوکب فکری طلوع ایتمشدر ،
سور انسانلغی ، علمی آزیجق ۰ ۰ ۰
بوفوطوغراف دخی کوکلجه کوزل ،
فقط اولماز ینه بررسمه بدل

٤

بن بوسنمده کوزل بربك ایدم
بکا تیترەردی نکاه ابکار ،
کوردیکم هرکوزلك اطواری
میل قلبی‌یی ایدردی اظهار .
واردی کوکلده‌ده برحس لطیف ،
فقط انسانه دکلدم عاشق ؛
سودیکم حسن مجرددی بنم ،
شعرایدی روحمه یارصادق .
کزەرك عالمی سرمست شباب ،
هپ طبیعتله صفا ایلر ایدم ؛
آلەرق حسمی ازهارەدن ،
عشقی کوکبلرمه سویلر ایدم ۰ ۰ ۰
بوفوطوغراف اوزمانی سویلر ،
ینه بردیکریدر شیرینتر .

٥

شمدی جدی ومتین اولدم بن ،
کلدی وجدانمه ذوق تحصیل ؛
هپ تحری حقیقتدی ایشم ،
فکرمی سعیم ایدردی تعدیل .

هرنه اوکرندم ایسه دنیاده
بوزمانمده بتون اوکرندم ،
ایلدم سعی ایله تنظیم حیات ،
کندمك آمری اولدم کندم .
کوزلرم آنلی برز اختردر
که آلیر شعله‌سنی فکرمدن ،
چهره‌م آیینهٔ وجدانمدر ؛
بابامه بکزه‌یورم آرتق بن . . .
شو فطوغرافله کوکل فخر ایدییور ،
ینه برزسممه عقلم کیدییور .

۶

شوزمانم نه صفا پرور ایدی ؛
نثر وشعرمله ظهور ایتمش ایدم .
عالم حسنی تماشا ایدرك
فکری مستغرق نور ایتمشدم ،
کرچه طورم ، نظر مغموم
کوکلك حزنی ایلر ایما ؛
لکن اول حزن سماوی ایله‌در
که ایدر شاعری شاعر مولا !
برده مرحومه [۱] رفیق اولمشدم ،
ایدییوردی بکا توجیه مقال ،
اوبیوك سوزلرینی دیکله‌یه‌رك
عرشه ایلرایدم اعلای خیال . . .

---

[۱] بابام

بونی کورمکلهده یك مجنونم ،
باشقه بررسمه فقط مفتونم .

۷

باغکز شمدی نه حاله کیردم :
صیرمه‌لی بربنك اولمش مرسوم !
هرکسه بذل اولنان رتبه نشان
بکاده ایلدی شدتله هجوم .
نه‌قدر اولسه‌ده مقبول انام ،
شو قیافتله تفاخر ایده‌مم :
زی عرفان وفضیلتله کرك ،
مطلقا فخر ایده‌جکسه آدم ؛
شوقدر وارکه بوکون موقعمك
ایله‌مم قدرینی قطعا انکار :
چونکه تأمین معیشت ایدییور ،
چکرم موقعمی بن ناچار .
بوفوطوغراف بکا خوش کلسه بیله
نسبت ایتمم ینه بررسمه هله .

۸

ایشته عالمده شوتصویرمه هپ
نظر ایتدکجه سعادت بولورم ؛
بوکا جسم کبی ، نغمه‌م کبی بن
بوکا شعرم کبی مفتون اولورم ،
بونی کندم کبی حتی سورم ،
ذره‌جه اولسه ایدی کر امکان ،

دیر ایدم ؛ کوکلم ایچون یکساندر
شوقطوغراقله خیال جانان ؛
چونکه ای نخبهٔ آمال حیات ،
دوشمه‌دن کوکله نورنظرك
بوقوطوغراف اوکا اولدی مظهر
کولکه‌سنده طوریبور لمعه‌لرك ! . . .
ایت نویدهٔ بکاده عطف نکاه :
نور روحم نظر کدر بالله !

۲۲ اغستوس ۱۳۰۹

عثمانلی بایراغنه !

۱۳۰۲ سنه‌سنده خطاب روح مجروح شباب .

سنجاق شهدای دین ایکن بز،
عثمانلیلغه مثال ایدك سن :
خوناب شهادته بوروندك ،
تا حشره چیقوبده آلهانه
بر شان ایله عالمه کوروندك ،
رشك آور ایدك جهانیانه .
کوکلرده شفقلر اولدی تابان ،
اطرافنه طوپلانیردی حوران ،
پارلاردی یوزکده نور یزدان ،
ایواه که بز قالنجه حسسز ،
بر مجمع نور اولان یرکدن
دوشدك شو خرابهٔ سیاهه !

§

دوشدك یره پاره پاره دوشدك ،
مقبرلری تتره‌توب سقوطك
هپ قانلی کفنله چیقدی اجداد ،
امدادکه اولدیلر شتابان .

اجزا که صارلدیلرده اجساد ،
موتالره قالقدی حفظ بلدان .
عالملری طوتدی رنك ماتم ،
جوش ایلدی نالهٔ محرم .
ملت ینه قالدی شادوخرم . . . .
صاغلرله طولو مزاره دوشدك !
آغلاتمدی کیمسه‌یی هبوطلك ،
شایسته کورولمدك نکاهه . . . . .

عثمانلی بایراغنه

۱۳۲۴ سنه‌سنده انجذاب روان مباهات

۱

یوق یوق دکل : بوکون فیضان صعودکه
اولمش صحائف ابدیت کشاده روح ،
آچمش سمای قلب وذکا سینهٔ فتوح
قان آغلایان لقاکه ، مهیج سرودکه !
یوق یوق : بزمده وار بوکون ارتق حیاتمز ،
اولسه‌کده رنك آلك ایله قانلی بر کفن .
روح شهید ملت اوچار احرارکه ،
عثمانلی قانلریله منور شذارکه
تکبیر نشوه رفرفهٔ تابدارکه

قربانز ایشته کوکلره عکس ایلینجه سن ،
پارلار شفق شفق آچیلیر کائناتمز !
سنجاق ! طوغونجه عالم بالاده شوکتك .
پرواز ایدر خدایه قدر فکری ملتك !

۲

تاریخلك آسمان منور لقاسنه
سنجاق،وجودك الك متعالی سروش ایدی .
شرقلك یوزنده کوکبهٔ خنده پوش ایلدی.
خونك که ممتز جدی شهادت ضیاسنه ؛
قوپمشدك الك کزیده زماننده ملتك
قلب وطندن ای ازلی ابر خنده‌بار !
هر معرکه‌کده ولوله پاش ظهور ایدك ،
چهره‌که فکر امت ایچون خنده نور ایدك ،
سایه‌که خون ملته عقبا نشور ایدك ،
کوکدن اینردی جبهه‌که برفیض شعله‌دار ...
بر برج انفلاقی ایدك دست قدرتك ،
تترردی کوکبه‌که سنك عالم وغا ؛
ایلردی قانلی کولکه‌که دشمنلر التجا ،

۳

آتیسی دولتك متزلزل ، ملول ایکن
سلطان مراد اوله سندك عیان اولان ،
سندك اوفکر حکمته مولا بیان اولان
بر انشقاق روح ایله بر برج شعله‌دن ،

افقنده ملتك سكا نصب ايليوب نكاه ،
شمس بقايى كوردى نوبن برهلال ايله ؛
نجم سعادتكه كولوب قلب نجدتى
نوركده بولدى سايۀ اجلال دولتى ،
خندان دوكولدى يرلره خون شهادتى ..
روحنده برصفاى مقدس مآل ايله
پرواز ايدنجه نزدينه آللهنك اوشاه ،
سنجاق ، بولاندك ايشته او خون شهادته ،
عثمانلى سنجاغى اوكون اولدك بو ملته !

٤

سن فاتحك النده تموجنمون ايكن
اون آتى دولتك يقلوب كاخ فترتى ،
اولمشدى انقراضنك آواز ضجرتى
قلب جهانه ، سينۀ اعصاره نالەزن .
استانبولك بروجنه چيقدك ، سمالره
آل قانلركله ايلدك اعلان اشتهار !
كويا اوكون وجودكه عكس ايتدى برهلال ،
كوياكه قوندى قلبكه برنجم خنده بال ،
عرض ايلدك طلوعك ايله بربيوك مآل ،
برملتك شبابنه شايسته برعذار ...
آفاق ملكه حقدن ايتن انجلالره
شايان ازلنما ، ابديت ربا ، نوين
بر انجلاى عرش ايدك اى روح كامبين !

٥

دست جلادتنده سلیمك طلوع ایله
بر اویله بال ولوله افزا وشعله باز
اولدکده زیر سایه‌که اورنك اقتدار
جان آتدی بر خیال مقدسله ! سن بیله
حیران ایدك بو مرتبه شان وکمالکه !
قلبکده طوغدی آیت کبرای عون حق ،
اولدك هلال ولوله برج خلافته ،
مزج ایلدك صلابتی روح شجاعته ،
قدسیت ودیانتی فکر حمیته ،
اسلام ایدردی صانکه تعشق مآلکه .
خون حسینه بکزه‌دك ای زهرهٔ شفق ،
بیت خدایی قاپلادی انوار قدرتك ،
جوش ایتدی روح امته علوی حرارتك !

٦

سن فکر حقله ایلیه‌رك عهد واتفاق ،
هندك دکزلرنده جزایرده پارلادك ؛
تورانه چینه ، ولوله افشان اولوب آدك ،
عکس رخکله ایلدی مغربلر انشقاق .
علویت وکمالکه حیران اولوب سنك
قوشمشدی باربروس کبی بر شاه سایه‌که ،
دوکمشدی ملك وتختنی اذیالکه ؛ جهان
هیچ کورمه‌مشدی بویله بیوك لوحه ؛ خاکدان
پارلادی عکس نجم و هلالکله آن بآن .

منبرلرك علملری مفتوندی پایه‌که ،
عمان جوار تختکه ریان اولوب سنك ،
یاقوت طالغه‌لرله کوپوردك مشارقه ،
چینلاتدك آسمانلری ای قانلی بارقه !

۷

سلطان مراد رابعه برخنده ایلدك ،
دور ظهورك ایتدی تکرر زمانلری ؛
ریان اولوب مشارقه عثمانلی قانلری ؛
مریخلرله کوکلری تابنده ایلدك !
تا اسکدارده باشلایان آواز سطوتك
تا بغدادك جنانه بخش ایتدی ولوله ؛
سن اویله برجهان کبی ملکك فضاسنه
کوچدکجه هرطلوع وغروبك ضیاسنه
هرمنبر خلافت وحقك صداسنه
روحك سرایت ایلدی قدسی مآل ایله !
جان ویردی فکر امته پارلاق مهابتك ،
سنجاق شهید عشقك اولور هر بیوك حیات
تبجیل ایدر روانکی تاریخ کائنات !

* * *

ای خندهٔ مغرور صباحت ،
تابنده لقا چهرهٔ آتی ؛
ای روح ضیا پوش سعادت ،
خندان شفق زهرهٔ آتی ؛

طوغدك بوكون آفاق صفادن ،
طوغدك ينه پرعشق وملاحت :
حريتي آغوشكه آلدك !
برطفل ملكچهره كه دنيا
حيران اولور اطوارينه ؛ حتى
زيبان غرام ازليت .
برشوق ايله تا كوكلره دالدك . . .
اذيالكه طوپلاندي نظرلر ،
عثمانلوه برشعشعه صالدك ،
ملت اولاماز شمدي محقر ،
سن ملته بيك شان ايله قالدك ،
بر قانلي كفنسك ، فقط انسان
سنجاق سكا حيران ، سكا قربان !

§

سنجاق او بيوك چهرهٔ نورك
عسكرلكه معشوقهٔ جاندر ،
حالا كورونور دور ظهورك :
والله طمارلرده او قاندر !
سن بوندن امين اول : سكا لايق
قانلر دوكه جك عسكريمز وار ،
بر ملت اولور حسنكه عاشق ،
قوينكده ازلدن يريمز وار !
حريتي وجدانكه ويردك ،
عثمانلياق امركله مباهي ،

آتیزی بز شانکه ویردك
کل کل اوچالم نامتناهی ...
عسکر یورکندن بیله عالی ،
ای فکر جلیل متعالی !
خونکله اورور قلب اهالی ...
سنسك بزه آتیٔ معالی ،
ای ابر جهان رنك الهی !
ظن ایتمه که بر قانلی کفنسك ،
سن خون شهادت ایله مالی
بر بال ضیاسك ازل آرا ،
عثمانلیلغك شانته احرا ،
حریت ملتله مجلا ،
احسان ابد کستر مولی
سنجاق بزه سنسك ، بزه سنسك !

ردوس ١٢ تشرین اول ١٣٢٤

الواح طبیعتدن

۲۲

کوهسار

بر کوه دلربا که نشیب وفرازینه
طولمش وقار حسن ایله اشجار سایه‌دار ؛
گاهی کلوب قونار کوله‌رك دوش نازینه
ابر نوبهار

بر مرتفع جبل که سما آشیانیدر ،..
آغوش پاکنه‌صیغنیر میل خواب ایدر ؛
پیرامننده بوس لب ماهتاب ایدر
مخمور زهره وقت سحر مهربانیدر
پرنشاط وفر

بر کوه پروقار که دامان پاکنی
تلثیمه موجه موجه قوشار بحر نغمه خیز ..
بکلر حریم تربهٔ خضرای خاکنی
نجم شعله‌ریز .

بر مبتسم جبل که سماوی ترابنه
صاچمش شفق پریلری ازهار شعله‌ور ،

هپ خنده خنده رنك بهار التماع ایدر
کاهی طولارده مزهرۀ غنچه تابنه

بادروحیره

بر کوه منجلی که سماپارۀ ضیا :
اشجاری شمسه قارشی تموجنما ایکن
کمش خروشه‌ظن اولنور ـ مست انجلا ـ

بحر یاسمن

بر قهرمان جبل که ریاح وبوارقه
بیکلرجه ییل کوکس کره‌رك ایلمش ثبات !
کوکدن ایدر سحائب زرینه التفات
پاینده رعشه رعشه اولور مارصاعقه ،

خائف ممات !

علویت ولطافت وحسن ومهابتك
آیینۀ بلندی اولان کوهسارینی
محروم حزن ایدرمی طبیعت دم بهار ؟
ایتمزمی بر ملال ایله کریان مسارینی ؟
وار ایشته بر بوجاقده پریشان غریب وزار ،
ـ مهجوری تا ابد نظر حب وشفقتك ـ

بر کوچوك مزار !

٥ مایس سنه ١٣١٣

وداع

کیدیيور کوکلی چالمش کیدییور ؛
عشقمز کندیسنه ماضیدر !
شوق مستقبله طالمش کیدییور
یوله قلبمی آتسه‌م بیله بن ،
انی‌ده چکنه‌مکه راضیدر !
آتی پران اولیور شوقندن .
بر زمان فکرمی تنویر ایتدی ،
بر زمان کوکله تأثیر ایتدی .
بر زمان عمرمی تسخیر ایتدی .
شمدی آمالی آلمش کیدییور :
بن نه‌یم ؟ برسنه‌لك اکلنجه . . .
اونه‌در : عمر مؤبد نجه !

§

کیتمه پك نشئه‌لی یردر یرمز :
ایلرز قوشلرمزله صحبت ،
قوزوجقلرده اولور همسرمز ،
کزه‌رك چوللر ایله صحرایی
کورورز عالمی جنت جنت ،
دیکلرز زمزمهٔ سودایی .

کیتمه‌ده ـ مست فیوضن سودا ـ
ایده‌یم قلبکی مشحون صفا .
براز اصرار ایدیورسه‌ك حتی
[صوص ! صاقین دیکله‌مسون مادرمز]
سکا بر بوسه‌جك احسان ایدرم ،
ابداً روحکی خندان ایدرم .

§

کیدیور .. پیشنه مهرا قبال
سروسیمینی صاچمش ، کیدیور ....
مبتسم حوریٔ امید وخیال ،
ـ کورونوب چشمنه تابنده عذار ـ
اکا آغوشنی آچمش .. کیدیور !
نه بیراقدی ؟ اوصانمش بر یار !
کورونن صبح جناندن پارلاق ،
قالان انسان کبی طوکمش طوپراق !
کورونن چهرهٔ خندان شفق ،
قالان اقشامده‌کی نالده مآل !
نظر روح دوزکن ملکه ،
کیم باقار رونقی اوچمش چیچکه ؟!..

§

کیتمه اه ایچون ای روح امل ،
بر نفسجك دها طور سودیجکم !
چوکیور سینه‌مه کابوس اجل ،
قبرمه کلیه‌جکسك بی شك :

باری تابوتمی قالدیر ملکم !
دوشکه جسمم آغیر کلمز پك ،
کیتمه اطوارکه حیران اولایم ؛
باقه‌یم چهره‌که کریان اولایم ،
عمرمك نشئه‌سی کیتسون ، سن کل !
کل‌ده پایکده پریشان یاتایم !
قوپاروب کوکلمی صکره آتایم !

§

کیدییور ، کیتدی .. دریغا ، فریاد !
بنی اولدیرمدی بخت ناساز .
« بکا امداد ایدك ، امداد امداد ! »
آجی‌یك خالمه طاغلر ، دره‌لر !
ایکله‌یك آغلایك آواز آواز !
چاغیرك سودیکمی مشجره‌لر ...
کیتدی کوکلم ابدا قالدی غریب ،
بی‌وفا ، عمرمی ایتدی تخریب !
صوك نکاهم بیله ایتمز تعقیب ،
آه کیمدن ایده‌یم استمداد ؟
کیتسون ارتق ، فقط اللهم سن ،
آنی حفظ ایت بتون آفتلردن !

۱۵ مارت ۱۳۱۳

انکلتره‌یه

ای اولان سنجاغی سیمای بلند آفاق ،
ای اولان جوهر حریت فطرت اشراق ؛
ای ایدن کوکب حریتی قطب آمال ،
ای ایدن فکر تمدنله جهانی پامال ؛
ای بیوك قوم ازل حکمت وعالم فطرت ،
حامیٔ عدل خدا ، ناشر روح قدرت .

سن اوعالی ضربان قلب زمانسك که شئون
خون حریت جسمکله اولور خنده نمون ؛
سن او قدسی فیضان فکر جهانسك که بطون
نور جوال حیاتکله اولور مشرق کون ؛
مغرب جهله تمایل ایده‌مز بر اختر
فکرك اولدقجه سماواته حقایق کستر ؛
قدرتك سینهٔ امواجه آتلدقجه سنك ،
بحر عمانه کومولدکجه او آهن بدنك ،
کوپورر آتش حریت دنیا ، آچیلیر
لیل یلدای زمان ، کوکلره نورك صاچیلیر !
اویله برقوهٔ علویهٔ عالمسك سن
که قوانین ازل فطرته محرمسك سن .

اوردیغك ضربه‌لرك عکسی صدای یاحق !
آچدیغك یاره‌لرك هربری برنجم شفق .
شانلی تاریخکی تبجیله ازللر کافل ،
شهرت وصیتکی دنیایه ابدلر ناقل .

*
* *

بلکه اوچیوز سنه‌در ظلم حکومتله خراب ،
بویله برعصر ترقیده محقر بی‌تاب
اوله‌رق مرده حیاتیله ، صوغوق جانیله ،
اوچوروملر آرایان ضجرت وجدانیله ،
قهر قلبیله ، طونوق چهرهٔ ابهامیله ،
چیکنه‌نن ، پارچه‌لانان سینهٔ آرامیله
جو تاریخه آتیلمش توجه بر قوم حیات ،
عنق ضعفنده خشین سلسلهٔ وهمیات ،
اویله یوز طوتمش ایدی عالم اضمحلاله
که بتون ناظر اولانلر شوغروب آله
شو بیوك لوحهٔ غرای شهادت رنکه ،
ییقق ایواندن اوچان ولولهٔ آهنکه ،
انقراضك باقه‌رق قانلی هلا کو یوزینه ،
شیطانك هرکوشه‌دن پارلایان آتش کوزینه
« ارتق اولدك بزم انسانلغمز محو اولدی ،
ارتق اجفانمزه طین مذلت طولدی ! »
حکم قطعیسنی ویرمشدی .. فقط عسکرسز !
بویله برقوم کیان خواب عطالتکن بز ،

چاپلشان ، اوغراشان اولاد وطن ، « جمعیت »
بزی قورتاردی ؛ اواحراره هزاران منت .
قهرمان جانی ایله صفوت وجدانی ایله
بیوك ایمانی ایله قدرت عرفانی ایله
قوجه عثمانلیلق آفاقه آدیملر آتدی ،
شمس حریتی آغوشمزه فیرلاتدی !
او زمان ای بیوك ، ای شانلی ، موقر ملت
انکلیز ملتی . . . ای فکر تمدن هیبت !
سن بزم صولتمزدن بومعلا ومهیب
صولت وهمتمزدن آلوب اعلای نصیب ،
بزی انوار نکاهکله ضیادار ایتدك ،
ملتك غیرتنی ، شاننی اقرار ایتدك ؛
بزه قلبکده اولان حسلری اظهار ایتدك ،
سن بزم روحمزه روحکی ایثار ایتدك ؛
سویلدك حقمزی ، عمرمزی کولدوردك ،
بلکه دشمنلرك آمالنی هپ اولدوردك ؛
بزه حالکله ، مقالکله نکهبان اولدك ،
قوجه بر ملت ایچون برقوجه وجدان اولدك !
یاشا ای ملت حقپرور وعالی همت !
ایشته تعظیم ایدیبور شانکه قلب امت .

*
* *

شمدی عثمانلیلرك قلبی شفقزار حیات ،
طولار اجفانمزه حار ومقدس لمعات ؛

جوشش خون حميتله مشارق تابان ،
قوشار آفاقمزه انجم قدسی لمعان ؛
هاله‌لر عكس ايديور سنجاغمزدن كره‌يه ،
كوكدن انوار حيات اينمه‌ده هرمقبره‌يه ؛
اويله يوكسلدی سماواته كه آواز جنان ،
دينكله‌يور نغمهٔ اشواقمزی قلب جهان ؛
آسمانلر آچيلير جوشش افكارمزه ،
كهكشانلر اينر آفاق ضيادارمزه ؛
قوجه بر كوكبه ودبدبهٔ استقبال
شاهراه ابديتده ضيا پاش كمال ،
جدواقدامزه سمت قضادن مفتوح
اوچوشور الك كوچوجك لمعه‌يه عالی برروح .
نظرهٔ حضرت مولايه بوملت شايان
اولوب آللهنه وجدانی ايلر اتيان .
طويولور ولولهٔ حمد وصدای تكبير ،
اولور آوازهٔ تحميد جنان عالمگير .
چشم قدرت كوريور نشوهٔ وجدانمزی ،
كوش خالقت طويور غلغلهٔ جانمزی ،
بويله برعالم نوار حميتده اوچان ،
بر بيوك ملته كيمدر اولاجق رهبر جان ؟
انكليز ملتيدر ! چونكه اوملت ، مسعود
اولور اتواله آچلتجه جهان موعود .

اوجهان عالم حق تابش حریتدر ،
قوشان انوارینه اخیار قضا سیرتدر .

***

متفقدر بوحقیقتده بتون اهل عقول
انکلیز ملتی دنیاده مکمل مقبول
اولان آمال حیاتیهٔ حریتدن
ذوق آلیردی دها ملتلر اسارتده ایکن :
فطرةً هرزمان احرار ایدی اقوام اما ،
فعلاً آزاده دکلردی ؛ سلطان بقا
اوپامان سوز ، اوبیوك فیض جناب مولا ،
نامی حریت اولان شاه عدالت آرا
اولین تخت همایونی قورمش نرده ؟
اونی تاریخه صورك : شبهه‌سز انکلتره‌ده
بویله‌در بویله بو علوی ، بومسلم حکمت :
مشرق انکلتره‌در ؛ فکر حقیقت نعمت
اورادن باشلامش ابداع حیات ایتمك ایچون
بتون انسانلری پرفیض نجات ایتمك ایچون
اورادن طوغمش اوتابان کلمه : حریت !
اك بیوك منته اك شانلی سلاح عظمت !

***

بوکون ابحار جهانده طولاشان غول ممات ،
اوعظیم اوردوکه دریالره ویرمش صدمات .
آهنین پیکر و آتش غلیان عالم شان ،
بیك ینار طاغ که اولور کوکاره طراقه فشان ،

قوت وشوکت وعلویت وقهر وتدمیر ،
برق صد صاعقه وغلغلهٔ عالمگیر ،
بر جهان قلبنی لرزان ایده‌جك شدت وزور
اومهابتلی دونما ، اوحیات مغرور
هانکی فیضك ، نه‌بیوك حکمتك انموذجیدر ؟
هانکی قوتله دوشر بحره بوفکر قاهر ؟
پارلمان ملتنك قدرت حرتیدر ،
عالمك سلطنتی ملعبهٔ قدرتیدر !

* *

باقکز صفحهٔ دنیایه : بتون عالمده
بتون انسانلر ایچنده متعالی ، زنده ،
جسمی پرفیض وتکمل ، یوزی پرنور حیات ،
کندی آزادهٔ جادونکه وهمیات ،
اوزی انسان ، سوزی انسان ، بیوك ، افضل ، اکرم
فطرت آدمه تافیض ارلدن محرم ،
بویله میلیونلر ایله آدم ایچون بر عالم
هانکی یردرکه ایدر شانی تبجیل آدم ؟
ینه انکلتره‌در ! بلدهٔ آتی چهره ،
اورادن طالع اولور شمس همایون بهره ؛
نظر انداز اولان آیینهٔ علویتنه ،
طویاماز جاذبهٔ جوشش حریتنه :
فیرلایان دود صفا سینهٔ اعصارندن ،
اوچان انوار ازل وجه سحر تارندن ،

طویولان زمزمه‌لر قلب ضیا بارندن ،
صاچیلان ولوله‌لر جوشش افکارندن
عکس ایدر قبهٔ فیروزهٔ چرخه، کردون
بو بیوك عالمه حیرتله باقار ؛ روح شئون
طولار اطرافنه بیك شوق ایله ایلر پرواز ،
فکر حریت اوچار کوکلره آواز آواز !
آه ، ای قلب جهان ، فکر جهان، روح جهان
ای بیوك بلدهٔ جان ، عالم عقل و عرفان ،
سکا شایسته دینلسه ابدی الجریان
یوجه شلالهٔ نوارهٔ فکر انسان !

*
* *

کلك ای خندهٔ ملتله اولانلر مسرور ،
ای رهایاب حمیت شیم قهر دهور ،
ناشر شعر وادب ، محفظهٔ حسیات ،
قلبی حریت ملتله صفاریز حیات
اولان ارباب قلم ، عسکر عالی همت
فکر وقلبیله بتون خالقه ایدنلر خدمت ؛
بتون ارباب تمدن ، بتون اصحاب ذکا
شمدی عثمانلیلغك قلبنی کورمش عقلا ،
شمدی عثمانلیلغه جانی ویرمش شبان ،
فکر حریتی تقدیس ایدن اهل وجدان ،
کنج عصمتده تراویده تفکر ابکار ،
محترم والده‌لر ؛ مشفق ومکرم اخیار ،

هله سزلر ، هله مکتبلی اولانلر سزلر
کلکز ، جمله‌یی وجدان عمومی بکلر :
قوجه عثمانلیلرك فکرینی تشمیل ایده‌لم ،
خلقك آوازهٔ تکریمنی ترتیل ایده‌لم ،
آچه‌لم ، سویلیه‌لم ، کوستره‌لم قلبمزی ،
ارتق ابکم قیلاماز ظلم ابد مرده بزی ؛
کلکز روحمزك شوقنی تحلیل ایده‌لم ،
انکلیز ملتنك شاننی تبجیل ایده‌لم ،
انکلیز ملتنك شاننی اعلا ایده‌لم ،
نام علویسنه بیك محمدت اهدا ایده‌لم .
انکلیز ملتنك قلبنه حیران اولالم ،
عین حریت اولان فکرینه قربان اولالم !
ای بیوك قوم مهلا شیم ، اعلا حکمت !
آسمان فکر وجهان تابش وعالم عظمت .
ایشته وجدانکه حیران اولیور برامت ،
سکا تاحشره قدر نامتناهی حرمت !

۷ تشرین اول ١٣٢٤

بر سوز

۱

عاشقلغی مفتون ایده‌جك بر سوز ایشتدم ،
بر سوزکه ایدر سامعهٔ قلبمه تأثیر ،
بر سوزکه قیلار روحمه جانانمی تصویر ،
بر سوزکه طوینجه انی بن کوکلره کیتدم !
بر سوزکه ایشتسه‌یدی جهان ملکیت ،
ایلردی کوزل قائلنه عرض محبت ! !

۲

حوریٔ سحر باغ بهاریدن اوچارکن
داماننی بوس ایلر انك ینه چمنلر ؛
هر کس بو کوزل لوحه‌یه انجق نظر ایلر ،
کلبوسه‌لرك نغمه‌سنی کوش ایدرم بن !
بر بویله کوزل زمزمه جنتده طویولماز .
اما که اوسوزدن ینه اصلا کوزل اولماز .

۳

کاهی قونه‌رق دستنه بردختر آنك ،
صیق صیق نفس آلمقده ایکن عملی کبوتر ،
قیز آکلایه‌ماز ؛ سودیجکندن خبر ایستر ،
شاعرسه طویار آهنی برقلب نهانك .
برخندهٔ حوری کبی نازنده‌در اول آه ،
اما او سوزك بکزه‌یه‌مز ذوقنه باالله !

٤

بازان بهار ارضه اولنجه کهر افشان ،
ازهار صفادن طویولور شمهٔ جنت ؛
اول شمه لساندرکه انکله ایدر البت
هر تازه چیچك برچیچکه عشقنی اعلان .
شاعر بولسانك‌ده طویار ذوقنی اما ،
بولماز اوسوزك روحنی برنغمه‌ده اصلا !

٥

برنیلی مکوکب که سکونتلر ایچندن
کویا طویولور رفرف اجناح سروشان ،
ارواحك اولور زمزمهٔ عشقی خروشان ،
بیك بابل ، اوچار کوکاره جنتلر ایچندن !
شاعر طویه‌رق هپ بوالهی نغماتی
ایستر ینه بر سوزده‌کی اذواق حیاتی .

٦

یارب نه‌در اول سوزکه کلیر سمت سمادن ؟
کل سویلیه‌یم بن سکا ای یار وفاکار ،
معناسنی انکار ایله ایتدك بکا اقرار ،
بالله سوزك کوکلمی مست ایتدی صفادن :
برشاعری برحوری نازان سویورمش ،
جانان سویورمش بنی ، جانان سویورمش !

۱٤ تشرین‌ثانی ۱۳۰۹

کوزل چوجق [*]

کوزل چوجق، نه‌قدر خنده‌وز جمالك وار !
کوز کده کننکه مخصوص اولان مآلك وار .
یوز کده حسن صباوت ضیا نثار اولیور ،
لبکده غنچۀ فردوس خنده بار اولیور .
اوقوللرك که اولور کل عذارکه بستر ،
صفای هالۀ مریخی چشمه رسم ایلر !
اوصاچلرك که سنك حسنکه نکهباندر ،
پرملکدن اوچان سایۀ پریشاندر .
نصل که بدری تمام اولمادن جمال قمر ،
برانجنا ایله مشرقدن اعتلا ایلر .
نه جمال لطیفکده ای فرشته صفا ،
اوطور ناز ایله ایتمش بهاره عرض لقا .
تبسم ایلیه‌رك آسمانه طوغرو یوزك ،
ملك چوجقلرینی سیر ایدر ضیالی کوزك .
بولوطلرك آراسندن نه‌خوش نمایانسك
چوجق دکل سحری کوکب درخشانسك !
چوجق دکل متجسم ضیای خندانسك ،
چوجق دکل متبسم نکاه یزدانسك !

---

[*] بر رسم لوحه‌سنه یازلمشدر .

کورنجه رسمکی بالله ملهم اولدم بن ،
بتون محاسنی بردن یوزکده بولدم بن .
سنك لطافتکی قابل اولسه کر تعریف ،
الی‌الابد سنی ایلردی سوزلرم توصیف ؛
فقط سما کبی حسنکده لاتناهیسك ،
کمال شان ایله مخلوقسك ، آلهیسك !

١٥ شباط ١٣١١

بر ملكه بر شاعر

ملك: شاعر ، نه ایچون ملاله طالدك ؟
مهر املكمى باتدى آيا :
وجهكده غروب اولور هويدا ؟
مقبرده‌كى انفعاله طالدك !
فكرك كه غريق انجلادر ،
قلبك كه شكوفهٔ صفادر ،
روحك كه سريع الاعتلادر ،
حسك كه محيط كبريادر ،
ترك ايلديلرمى هپ وجودك ؟
اغرب كه طويولمايور سرودك !

شاعر: صوص اى ملك ، ايستەمم تقاضا !
شاعرلكه سن ده واقف اولسه‌ك ،
كندكده او حس پاكى بولسه‌ك ،
وجدانكى ايليوب تماشا
هر كوشه‌سنى عيان بولوردك ،
عمقنده بكاى جان بولوردك ،
بيك نوحهٔ بى زبان بولوردك ،
عالم كبى بر جهان بولوردك !

ترك ايت بنى اول جهان غمله ،
ترك ايت بنى سوديكم المله .

ملك : يوق يوق سكا هيچ الم ياقشماز ،
نازنده خيالكه طبيعت
ويرمشكن اورتبه شوق وجودت ،
اطواركه بويله غم ياقشماز .
اوچ فوقنه انجم سمانك ،
طال ذوقه روضهٔ بقانك ،
كور عالم حسننى خدانك .
فكركده ظهور ايدن ضيانك
هرلمعه‌سى اختر صفادر ،
روحكده نشاط كبريادر .

شاعر: ايواه سنك تصوراتك
هپ وهم خيال شاعرانه !
اولمازمى عيان كروبيانه
بيلمم كه مصائبى حياتك ؟
شاعر بو حيات الله مكدر
اولدقجه حياته لعنت ايلر !
فوقمده طورر ايكن شو كوكلر ،
« قارشمده نه‌در بنم او مقبر » ؟
اى اولمكى بيلمين فرشته ،
بن اولمكه عاشق اولدم ايشته !

ملك : شاعر ، سكا ايليور ترحم
اطوارکی سیر ایدن ملکلر ،
جنتدن آچار بتون چیچکلر
بر کره جك ايلسه‌ك تبسم .
مقبرلره دوشمسون خيالك ،
دنيالرى قاپلايور ملالك !
نالنده كورنمسون جمالك ،
اخترلری آغلادیر بو حالك !
سن روح لطيف ايكن نه جرأت
محو اولمغه ايلمك محبت ؟

شاعر : قارشمده نه‌در بنم شو مقبر ؟
مقبر كه بهشته رقت انكيز ،
مقبر كه حيات عبرت آميز ،
مقبر كه ترابی نوره بکزر ،
مقبر كه جهان قدر پريشان . . . .
حوالنده كروبيان نمایان ،
قوينده نهفته شمس عرفان ،
فوقنده ، اوچار نكاه يزدان !
مقبر كه كمالی محتويدر !
عالمده جهان منزويدر !

ملك : الله ايچون ايتمه بويله فرياد !
ايتدك بنی ده اسير محنت ،

فریاده نه‌در بو رتبه رغبت ،
کریانلغی سنمی ایته‌رك ایجاد ؟
ای حزنی سون غریب شاعر ،
آلودهٔ روح اولان مقابر
ایتمزمی سکا بقایی ظاهر ؟
قارشکده نهانمیدر مظاهر ؟
بر کره جهانه باقده شویله ،
عالمده عدم اولورمی سویله !

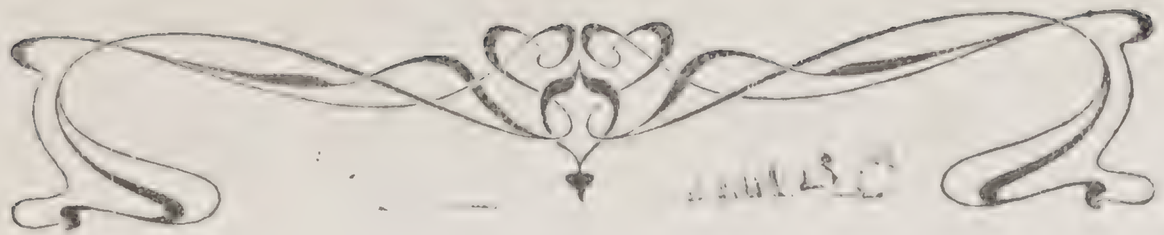
شاعر: « اولمازسه وجود ایله برابر
بن نیله‌یه‌یم بقای روحی ؟ »
کوکلم طانیماز صفای روحی
مادامکه یرده‌یم مکدر .
محو اولدی سعادت حیاتم :
بر مدفنه کیردی کائناتم ! ! .
رحم ایلمیور بکا مماتم ،
انجق یاشامقده‌در ثباتم !
الله ایچون ای ملك سکوت ایت ،
وجدانی براق جهانکه کیت !

ملك : شاعر ، یتر ایله تغافل :
عطف نظر ایلسه‌ك سمایه ،
مستغرق اولور کوزك ضیایه !
بن حالکی ایلدم تأمل :

کولسون دیه‌رك جهانده اکرم ،
حوریلره بخش ایدوب ده ماتم
زرین پرمی آچنجه بر دم
اوچدم بو جهان حزنه خرّم .
باقمازمیسك آسمانه هیچ سن ؟
باق باق که سنك نوبده‌کم بن !

شاعر: وای کوزمك نوری نویدم ، سکا
نشوهٔ عمرم بیله اولسون فدا !
کوکلمی کریان ایدییورکن حیات ،
بخش ایدییورسك بکا روح صفا .
شمدی سنکله بیایرم عالمی ،
فکرمه نورکله کلیر انجلا ؛
شمدی سنکله کورورم خالقی ،
روحمه حسنکله کلیر اعتلا .
ایلهٔ عمرمده جمالك سنك
صاچدی طونوق چشممه نور خدا !
کاه نصل خا که قاچارسه شهاب
جسمنی قوینده صیقنجه سما ؛
عمقنه کرداب حیاتك بنم
اویله ایدردی یورکم التجا ؛
بر نظرکله آنی طوتدکده سن
بند ایدرك زلفکه ویردك بقا .

۳ تشرین اول ۱۳۰۹

کوچوك شیلر

۹

شبنم

کیجه‌نك سینه‌سنده جلوه ایدن
متهالك غرام ذرات
یا قلاشیر کن سحر ، ایتز کوکدن ،
اولور ازهاره خنده ریز حیات .
بو کوچوك لمعه‌لر که شبنمدر
حسن صبحك ذیر وصلتنی
قلب ازهاره کیزلیجه کتیرر ،
اونلرك بوس ایدر طراوتنی .

قطرهٔ اشکه جسمی پك بکزر
بویله تشبیه ایدرسه شاعرلر
حقلیدرلر ، فقط بو نقصاندر :

نیجه بر قطره‌در که آغلارکن
ناکهان نملی کوزلریله کولن
چوجوغك کیر پیکنده تاباندر !

۱۰ تشرین اول ۱۳۱٦

— كوپریلی —

جبالی كعبه‌نما بر كتیبهٔ اهرام ،
بحاری معكس خون شهادت اسلام ،
فضاسی كوكبه آرای چهرهٔ تاریخ ،
نجومی قانلر ایچندن طلوع ایدر مرّیخ
اولان وطن! بو مقدس، بیوك وطن نه قدر
هجوم ظلم ایله ایل فنایه ایتدی نظر!..
فضای نامتناهی‌یی ایكله‌تن صدمات
صاچار طوروردی بو پهنایه بیك رعود ممات ؛
نه دوزخی اوچوروملر، نه قانلی عمانلر،
نه شكل آدمه كیرمش عقور شیطانلر ،
نه افق ملته چوكمش شفق شفق قانلر ،
نه قبر ظلمه یغلمش جهان جهان جانلر
كورورطوروردی وطن برج اشتهارندن،
سقوط ایدر كبی وجداننك مزارندن!
بوتون بو قانلی صحائف یازلسه قهر دهور
غروبلرله ایدنچهرهٔ سماده ظهور ؛
مماتلر یغیلیر انجم حیاته قدر،
غروبلر قارا‌ینیر دور كائنات نه قدر!..

بنم فقط... ازلی عجز تار شعرم ایچون
نصیب اولان وطنك برزمان قهری بوکون :
بو قانلی صفحهٔ تاریخه ایلدکجه نگاه ،
جنان و جانمی مبهوت ایدر عقاب الله ؛
او صفحه چهرهٔ خونین لقای ماتمدی
او صفحه باشلیجه برکریه بار عالمدی :
چیقارده کوکاره یانمش یورکلرك آهی
آراردی روح نبوتپناهی ، اللهی !
النده قانلی قلیجلر ، طوائف أجلاف
ایدردی زمرهٔ اخیاری سرتسر اتلاف ؛
چوروك کفنلی ، یانیق یوزلو معشر اجساد ،
سمایه رعشه ویرن برعرمرم فریاد
جنازهٔ وطنی دوش قهر ونکبتده
طاشیردی ایکلیه‌رك ساحهٔ طبیعتده ؛
ییقق بروجنی بردولت ابد نامك ،
یانیق نجومنی برآسمان خونفامك
سوروکلیور کبی اعماق بی‌نهایتنه ،
دوشر . . . . دوشردی وطن انقراض ظلمتنه !....
عدو بوغازلری صارمشدی ؛ لمنی ، بوزجه اطه
شکار ظلمی ایدی ، برکوچوك دکز آره‌ده .
برآز جسارت وهمت وپایتخت وطن
اولوردی بروندیك شهری . . . . ظلم بی‌پایان

ازر ییقاردی بتون مشهر فتوحاتی ! . . . .
طویولماز اولمش ایدی ملتك مناجاتی .
اوپایتخت مصائبده لرزه‌دار سقوط ،
طورورده‌ی چهرهٔ ماضیٔ شانیمز مبهوت !
نه برضیای هدایت نه برامید نجات ،
جهنمی ایدی آواز آه وواه ممات . . . . . .
حقیقتك کوزی دود بلاهت آلتنده ،
عدالتك یوزی لیل سفاهت آلتنده ،
چوجوقلرك باشنی چیکنیور خیول نفاق ،
قادینلرك یوزینی داغلیور سیوف شقاق . . . . .
بوخسته ملتی بولمش اکا بردولت ،
کفن اباسنی تقسیمه ایلمش صولت !
هزار پاره ایدوب بر وزیری غیظ بشر ،
صاتاردی لحمنی افرادناسه عسکرلر ! [*]
ابوالعقول زمان برعقور « جنجی خواجه »
جنونه درس کرامت ویرردی ییللرجه !
جنون چکلدی نهایت . . . صباوت اولدی عیان ،
عنان دولتی رام ایتدی دست ضعف زنان .
معظمات امور ایشته : آو ، جرید اویونی !
یتیشمه‌مش مثلا والده سلطانك اوطونی ،
اوییل وزیری ایدرلردی قتل ایله تهدید !
هرانفعال ایله برقهرمان دوشردی شهید . . . . . .

---

[*] تاریخ نعیما جلد ٤ صحیفه ۳۲۹

چوجوق حكومتى قائم قادين هواسيله ،
كورنمز اولمش ايدى حكمتك خيالى بيله ،
عرب ، چوراب ، خلايق ، بالطه‌جى .... فلان وفلان
اوزور ، قيرار ، صاچار ايلردى قطعه‌لر احسان !
حيات دولته عائد معظمات امور ،
سياه مغز طواشيدن ايليوردى ظهور ؛
قادين نيازى چوجوق فكرينه ايدوب تأثير [*]
اوشاق مقوله‌سى ، حيدود يوركلى بر « ابشير »
اولوردى صاحب دولت ، وزير پرعظمت
چوكردى عالمه خونين خسوف پرظلمت !
خلاصه : موت ، ابدى موت بى‌امان .... واويلا !
براتقراضه آچيق برفضاى ليلا ليلا ! ! .... .

ايشته بربويله زمانك بويامان فردانك ،
دوزخى بيك اوچورومدن آچيلان دنيانك ،
عمق دهاش خفادار وشرربارندن ،
برجهانك ييقيلان معشر اعصارندن ،
بربيوك مملكتك ولولهٔ زارندن ،
بحر ظلمتده قالان حفرهٔ افكارندن
دست عون قدرك فيض جهانگيريله ،
بلكه عرش غضبك شعلهٔ تأثيريله

[*] تاريخ نعيما جلد ٥ صحيفه ٤٣٤

بر بیوك ناصیه ! بر پیر خوارق آرا ،
گردباد وطن اوستنده یامان ، مستثنا
ایتدی حق قهر وجهان ولوله عزمیله ظهور ،
قیوریلوب قالدی حضورنده عزازیل فتور! [*]
کندی ، آتی ابدکاهه قدر یوکسلدی ،
لفظة لله اوکون اللهه قدر یوکسلدی !
بر بیوك ناصیه ، مرأت ضیای خلاق ،
ازلی شعلهٔ قدسیهٔ عالم اشراق ؛
قوجه عثمانلی ، یامان سیف مجلای وطن ،
حك اولنمش یوزینه مقصد اعلای وطن ،
قان آقار سیف ضیادار وازل قهرندن ،
آیت حق طویولور ولولهٔ صدرندن ؛
دنزچو کر خشم حضوریله بتون شیطانلر ،
کولر آوزهٔ قهریله بیوك وجدانلر .
دوش عزمنده آلونر طولو برقانلی جهان ،
بر بیقیق برج سما برسورونن عالم جان ،
چیقیوز الی عدمدن ابدی شهراهه ،
متصل یوکسلیور مهر حقیقت کاهه !
بو یکیت قانلی ، یکیت جانلی دلاور بووقور ،
قهرمان پیر جلادت که اوکندن دیجور
آچیلیر ، چهرهٔ آتی یه یوزندن خندان
نورلر ، روح سعادتلر ایلدی جریان ؛

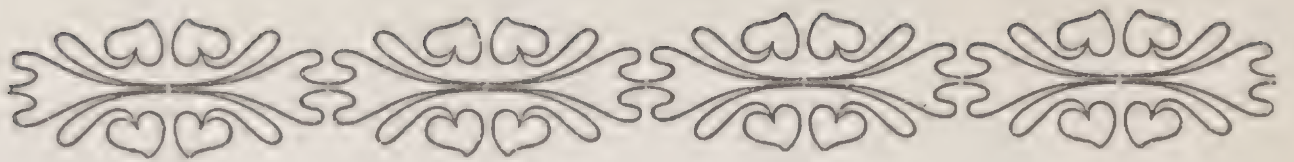
---

[*] کوپریلی محمد پاشانك صدارتی فی ذی القعده سنه ١٠٦٦

قوجه بر مملكتك كوكبهٔ آمالی ،
بر بیوك دولتك اندیشهٔ استقبالی
لمعهٔ چین جبیننده اولوردی ظاهر ؛
دوداغندن دوكولن صیحهٔ موت قاهر
فرقه فرقه بتون اجلافه اولور زهر فنا ،
دست قهرنده عیان سیف غضب پاش خدا ؛
یوزی دهشت كونشی كوزلری هیبت بوجاغی ،
قلبی قرآن یاتاغی ، سینه سی الله اوجاغی ،
ایشته نامیله ، مقدس ، ازلی نامیله ،
مشرق آرای ابد جبههٔ خونفامیله ،
بوجه عثمانلی « بیوك كوپریلی » در ! قلب وطن
ایدییور تربهٔ مبروری یوزندن ضربان .
صیت شاننده ، اونك فیض خدا دادنده ،
عمر اعصاره سورن همت اولادنده
قدرت آرای دوام اولدی بو علوی دولت ،
سبحهٔ روحی بو كون ولولهٔ حریت :
سكا ای جانلی شهید وطن ، ای شانلی حیات ؛
سكا ای قلب عمر خصلت وحیدر آیات ؛
كهكشان سایه اولان سیف ضیادار كله ،
آسمان شعشعه قدسیت افكار كله
روح تاریخمز ایتدكجه تفاخر هر آن
بتون آوازهٔ ملتله : هزاران شكران !

ردوس ۲۸ شباط سنه ۱۳۲٤

ارطغرل

سن ای نام بلند ، ای نام ترك ، ای نام رعد آهنك !
اورر قلب جهانه یادصیتکله نوای جنك :
بیوك بر دولتك آوازهٔ تاریخ اجلالی ،
مؤبد قوم عثمانینك الك تابنده آمالی
چیقار ارطغرلك لفظ جلیل روحدارندن ،
وطن چیقمش اوشاه نجدتك علوی مزارندن !
جهانکیرانه بر دولت یاپان اولادی نامیله
اونام شان ایله ایتمش جهانك قلبنه حمله ؛
فتوحات ابد پیمای عالمدن بیوك برنام ،
صدای قهر استیلاسی خشیت آور اهرام !
کوچوك برکلبه‌لك طاقنده طوغمش اختر تاریخ !
بیوك نامیله اما برمؤبد حیدر تاریخ .
کولرکن اعتلای سلطنت نور جبیننده ،
خلافت موج اورردی لمعهٔ چشم مبیننده ،
کفن بردوش اولان اولاد استقبالی آتیدن
اونك انظار عالم بیننه اولمشدی روح افکن ؛
مؤید چهرهٔ اقبالی مهر شرق عثمانی ،
یاتار کهسار مزده سایهٔ تابنده عنوانی .
بقاع مکه‌دن تاارضرومك صوك حدودنده ،
شو پهنای عظیمك ساحهٔ عالنمودنده

بتون دامان عرشه اعتلایاب وابدیما
اولان مسجدلرك معبدلرك فوقنده مستثنا ،
بلند وآسمان آرا فیوض معدلت عنوان ،
مشارقدن کونش جرمنده تابان چهرهٔ قرآن
دوکرکن عالم تاریك جهله کهکشان نور ،
علمنردن اوورکن آسمانه بیك هلال هور ،
منور قبه‌لردن جوشه کلش بیکران عمان
ایدرکن قدرت مولایه عرض حمد بی پایان ،
اولور هر قبه‌دن بر صفحهٔ تاریخه عکس افشان
بیوك ارطغرلك نام بلندی ، تا ابد تابان !
اون اون بش دولتك اعصار ایچنده انقراضندن ،
بحارك ارتعاشندن ، جبالك اهتزازندن ،
سیوف اللهك اعلای بروجه ارتقاسندن ،
سماوات غزانك انکشاف وانجلاسندن
وجود فخر ومجده نائل اولمش دولت شانك
اولور تاریخ طوردقچه خطیب قلب ووجدانك !
سن ای نام بلند ، ای نام قدسی ، ای نام عدل آگاه ،
قدوم نسل ایچون منهاج حقی الملك شهراه :
اوت ، سن فکر حقدن مجدت آرای ظهور اولدك ،
ضعیفلك قلب خشیت بارینه نجم غرور اولدك :
یقیق ایوان سلجوقی‌یی طوتمش سیف ارطغرل ،
کورور هر افقی نورندن او سیف حقی استانبول !

بلكه صوك قهرمان عثمانی
اولان اوغلك بیوك سلیمانك
ارتحالیله فكر شیطانی
پادشاه اولدی؛ قبر ذیشانك ،
هر غریبو مماتی دیكلردی؛
هر كون ارطغرل ایكلر ، ایكلردی ...
« بكلزه یور كهكشانه یاره‌لرك ،
موكب رحلتك اودر كویا ؛
ییلدیرم عكسیدر نقاره‌لرك ،
سنی آلقیشلایور بروج سما »
شعری تاریخ اضطرابكدر .
كلیور لوحهٔ مزاركدن
ییلدیرملر قدر بلندایوان؛
بشرك عمر تارومارندن ،
قلب دنیانك انكسارندن ،
فكر حقك غروب زارندن ،
دها دهشتلی برصدای ممات !
دها خونین مآل برماتم !
ملككه كریه بار اولان صدمات
زهر نام روان — خرابكدر .
آه ای حیدر غزا توأم ،
ایل اعصار ایچنده ایكلرسلك ؛
جوش ایدر قلب اغبراركدن
جو تاریخه اك بیوك فریاد ؛

برمؤبد لقای مغبرسك ....
فقط الك جانخراش فريادك
اوردی خلقك صماخ عبرتنه
یانديغك كون ، وطن قدر ناشاد ،
بر سفينه‌يله بحر عمانك
یانديغك كون مزار غربتنه ! [*]
آه ای جبهۀ بلند — نژاد ،
شمدی هر كون ژاپونیانك دكیزی
برغروبكله خونثار اولیور ،
سنی قالديردی آتدی اولادك ...
تارومار اولدی تربۀ شانك
سكا هر دالغه برمزار اولیور ...
كرد باد مهیب هجرانك
ایكلدير شمدی فكر وقلبمزی :
قاره‌قان دالغه‌لرله آغلایه‌رق ،
بوكون ارطغرل ایستەیور برحق !

ختام

---

[*] ارطغرل نام جلادتی طاشيان وتقريباً اون سكز يكرمی سنه اول طرف دولتدن زيارت رسميه ايفا ايلمك ايچون ژاپونيايه قدر كوندريلەرك عودت ايدركن ژاپونيا دكزلرنده بش آلتی يوز كزيده عثمانلی ضابطی وقهرمان بحريه عسكريله برابر غرق ونابود اولان عثمانلی سفينۀ حربيه‌سی مقصوددر .

فهرست مندرجات

صحیفه

صحیفه

صحيفه

صحيفه

صرف اولنان دقت مخصوصه یه رغماً « ظلال الهام » ك ترتیب وطبع سهولرندن تماماً عاری اوله‌رق نشری میسر اوله‌مامشدر بعدالطبع کوریله بیلن یاکلشلرك برقاچی ده معنایی بتون بتون اخلال ایلدیکندن بر تصحیح جدولنك علاوه‌سنه مجبوریت الویردی .

صحیفه	سطر	یاکلش	طوغری
٥	١١	حسیاتنك	حیاتنك
٨	٨	آلهه	اله
١٦	١٩	آلات	آلای
١٩	٣	فکروادب	فکرادب
٢٢	٥	دولت	دولتی
٢٤	٧	خلیل	جلیل
٧٠	٩	تشئه	نشئه
٧٣	١٧	عشقی	عرشی
٧٦	٦	مبهمیله	مهیبیله
٧٧	٨	دوشنده	دستنده
٨٠	١٠	اعلا	اعتلا
٨٠	١٣	بزم	نرم
٨٤	١٤	سیمین	سمین
١٢٤	١١	روز	زور
١٢٧	١٣	کوتویرده	کوتویزده
١٨٤	١٧	تازه‌لندی	تازه‌لندی ،
١٩١	١	غلا	غلو
٢٠٠	٩	کوکلیه	کوکاره
٢٠٧	١٧	قوتولاماز	قورتولاماز
٢٢٣	١٢	غوغه‌دن	غوغادن
٢٢٩	١٢	خیالی	ضیالی

صحیفه	سطر	یاكلش	طوغری
۲۳۱	۱٤	نظره كاهنه	فیض قلبنه
۲٥٦	۱۰	صحراء	حمراء
۲٦٥	۲	اوچار	اوچان
۲۸۰	۱۸	ینه	پنبه
۲۹۳	۲	قالفدی	قالدی
۲۹٦	۲	اولدكده	اولدك كه
۳۰۱	۱۰	زرینه	زیرینه
۳۰۹	۸	سلطان بقا	اوسلطان بقا
۳۱۹	۱۳	حیات	حیاته

۳۰٤ نجی صحیفه‌ده ایكنجی بیتدن صوكره بشنجی مصراع اولق اوزره شو « كیتمه كیتمه سكا قربان اوله‌یم » مصراع علاوه اولنه‌جقدر .

« برائتجكمه » عنوانلی منظومه‌ده ٥۲ نجی صحیفه‌ده « پارلار ، كابر ، روانی علویتك اوپر » مصراعندن صكره « دوشمز سمای عمرمه برسایهٔ كدر » مصراعی كله‌جكدر .

هر كتابجيده بولنور .